

Sunuş

Yusuf ALAN / Türk Sağlık-Sen
Genel Başkan Yardımcısı

Değerli TSS Okuyucuları !

Türk Sağlık-Sen Genel Merkezi olarak beğeninize sunduğumuz dergimiz, bundan sonra her yıl iki sayı olarak sizlerle buluşacak. **“Benim ilkem önce ülkem”** diyen, vatan, millet, bayrak ve devlet gibi Türk Milletine ait bütün değerleri sahiplenen Türk Sağlık-Sen sadece ücret sendikacılığı yapmamaktadır. Sağlık ve sosyal hizmet çalışanlarının özlük haklarının geliştirilmesi konusunda büyük çaba sarf eden Türk Sağlık-Sen aynı zamanda ülke ve dünya gündemini de takip etmekte ve olayların Türk Milletine ve Türk Devletine yansımalarını da yakından izlemektedir. Bu sayımızda Kerkük’ten, Doğu Türkistan’a ve Kırım’a kadar, Türk Milletinin maruz kaldığı zulümleri, Anavatanda ve Yavru vatanda yapılanlara yer verdik. Bizim ellerin bizi kahreden hallerini anlatan bu dosyayı makaleler, röportajlar ve haberlerle sizlere aktarıyoruz.

Ebe ve hemşirelerimiz arasında gerçekleştirilen memnuniyet anketinin

ürkütücü sonuçları, sağlıkta artarak devam eden şiddete bir türlü çözüm üretilemeyişi, bir türlü yasası çıkmayan ama Yargıtay’ın kriterlerini belirlediği mobbinge de dergimizde yer verdik.

Prof. Dr. Ahmet Berhan Yılmaz’ın **“Sağlığım Eyvah”** ve Prof. Dr. Osman Hayran’ın **“Sağlık Hizmetleri Piyasaya Bırakabilir mi?”** başlıklarıyla dergimiz için kaleme aldıkları makaleler sağlık, para ilişkisi ve çelişkisini çok iyi anlatıyor.

Dergimizde sendikamızdan haberlere de yer verdik. 5. Olağan Genel Kurulumuzu, Konfederasyonumuz Türkiye Kamu-Sen’in Genel Kurulunu ve sağlık çalışanlarının taleplerini sıraladığımız Sağlık Bakanlığı önünde gerçekleştirdiğimiz eylemi de sayfalarımıza taşıdık.

Geçtiğimiz aylarda yaşanan Soma faciası hepimizin yüreğini yaktı. 301 madencimizin hayatını kaybettiği bu facia ile yeniden iş sağlığı ve güvenliği tartışılmaya başlandı. Bizde dergimizde kamuda iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına dikkat çektik.

Toplu sözleşmede seyyanen zamma imza atarak, enflasyon farkını da almayan Memur-Sen’nin (Kendisini Memur Sendikası Sanan Konfederasyon) memurun cebinde yaptığı tahribatı sizler için değerlendirdik. Dergimizde ayrıca büyük şair ve fikir adamı Abdurrahim Karakoç’u anlatan çok değerli bir makaleye, **“Destan mı? Yoksa facia mı?”** tartışmaları, 100 yıldır süren Sarıkamış hareketi ile ilgili önemli tespitlerin yer aldığı bir yazıyı da sizlerle paylaşıyoruz.

Kısacası dopdolu bir dergi ile yine karşınızdayız. Dergimizde yer alan tüm konuları beğeni ile okuyacağınızı düşünüyor, önümüzdeki sayıda görüşmek üzere Allah (CC) yar ve yardımcınız olsun diyorum.

Kalın sağlıcakla.

Başyazı

Önder KAHVECİ /Türk Sağlık-Sen Genel Başkanı

“Terazi var, tartı var; her şeyin bir vakti var”

İktidar 2005 yılında kamu çalışanlarının iş güvencesinin kaldırılması ile ilgili bir yasal düzenleme hamlesi yapmış ama Cumhurbaşkanı tarafından bu düzenleme veto edilince askıya almıştı.

İktidar 2005 yılında bu yana ise kamu

çalışanlarının iş güvencesi ile ilgili “Terazi var, tartı var; her şeyin bir vakti var” politikası izliyor.

“İşçi-memur ayrımı Avrupa’da yok, çalışan var” cümlesi Başbakan tarafından arada bir telaffuz edilerek zihinlere sık sık hatırlatma yapılıyor.

Hatta bazı hakların yolunun buradan geçtiği ima edilerek adeta bir parmak bal için bir tas zehri içirme niyetleri de zaman zaman görülüyor.

İktidarın bu niyetini bilen, durumdan vazife çıkarıp buna selam çakmaya 10 yıl önce başlayarak “Memurun iş güvencesi kaldırılmalıdır” diye beyanatlar veren malum sendikanın genel başkanlarını hepimiz gayet iyi hatırlıyoruz.

Halefide bu anlamda selefini aratmıyor. Düzenledikleri toplantıya katılan Başbakanın “Dünyanın hiç bir ülkesinde işçi memur ayrımı diye bir şey kalmadı, sadece Türkiye’de var bu. Bizim bunu kaldırmamız lazım.” sözlerine itirazı bırakın elleri patlayana kadar alkışlıyor.

Besleyip, büyütüp yetkilendirdikleri malum sendikanın bu istekli tavrını gören iktidar herhalde vaktin geldiğini düşünerek yeni bir girişimde bulundu. Hatta Başbakan bu konuya ilk itiraz ettiğimizde memurun iş güvencesinin Türkiye’nin sıçrama yapmasına engel olduğuna dair izahı güç ve mantığı zorlayan bir açıklama yaptı. Böyle bir bahane üretilmesi aynı zamanda bu sefer kararlılığı da ortaya koyuyordu.

Memurların iş güvencesini elinden alan, görevden alındıklarına geriye dönmelerini neredeyse imkânsızlaştıran yasal düzenlemeyi iktidar TBMM’ye getirdi.

Mahkeme kararlarını yok sayan, adaletin tecellisini erteleten ve Anayasa’ya bile açıkça aykırı olan bu hukuksuz kanun tasarısına karşı çıkan ise sadece Türkiye Kamu-Sen oldu. Diğerleri sessiz kaldı. Özellikle yetkilendirilmiş konfederasyon yoğun medya eleştirilerine rağmen sükût ikrardandır sözünü haklı çıkararak

sessizliğe büründü. Çok sıkıştırıldıklarında cılızda olsa çıkardıkları “iş güvencesi kırmızı çizgimizdir” sözü onları kuşatan tek rengin sarı olduğunu bilen memurları sadece güldürdü.

Açıklamalarımız, eylemlerimiz ve TBMM’deki yoğun girişimlerimiz sonucunda bu yasanın kapsamı daraltıldı. Fakat bu bile yeterli değildir. Bundan sonraki süreçte de Türkiye Kamu-Sen bu mücadelesini sürdürecektir. Çünkü iş güvencesi bizim vazgeçilmezimizdir.

“Terazi var, tartı var; her şeyin bir vakti var” politikası güden bu iktidar iyi bilmeli ki, Türkiye Kamu-Sen var olduğu müddetçe Kamu çalışanlarının iş güvencesinin kaldırılmasının vakti asla gelmeyecektir. Burada asıl önemli duruş ise kamu çalışanlarına düşmektedir. Her ne sebeple olursa olsun bunlara üye olan veya üye yapılan kamu çalışanları kendi hak ve hukuklarının önüne engel koyanlara rıza göstermemelidir.

123 TL’lik hezimet zamma, enflasyon farkının alınmayarak memurun uğratıldığı zarara kamu çalışanlarının tavır göstermeyişlerinin, bunlara üye olarak kalmaya devam etmelerinin de katkısı vardır. Bunlara gösterilen rıza sonucunda durum bugün iş güvencelerine kadar dayanmıştır. Vakit bunlardan kurtulmak için gelmiştir ve geçmektedir.

Kamu çalışanları kendileri için “Terazi var, tartı var; her şeyin bir vakti var” diyorlar ise o zamanın bile geçmekte olduğunun artık farkına varmalıdırlar. Aksi takdirde tepki göstermedikleri bu malum sendika elliyle tüm haklarının ellerinden alınmaya çalışılacağı günler çok yakındır.

06 GÜNDEM

UYAN TÜRK MİLLETİ
UYUMA UYAN

14 RÖPORTAJ

"KARADENİZ'E SAHİP OLMAK
KIRIM'DAN GEÇER"

20 RÖPORTAJ

KIBRIS'TA DA
ANDIMIZ YASAKLANDI, PKK
ADADA CİRİT ATIYOR!

30 HABER

TÜRK SAĞLIK-SEN'İN
ANKETİNDEN ÇOK ÇARPICI
NOTLAR...

40 KÖŞE YAZISI

SAĞLIĞIM EYVAH!
Prof. Dr. Ahmet Berhan Yılmaz

48 KÖŞE YAZISI

SAĞLIK HİZMETLERİ PİYASAYA
BIRAKILABİLİR Mİ?
Prof. Dr. Osman Hayran

60 HABER

BAKANLIK ÖNÜNDE SANDIK
KURULDU, SAĞLIK ÇALIŞANLARI
OY KULLANDI

76 HABER

MEMURUN KAYIP YILI: 2014

82 BİYOGRAFİ

ABDURRAHİM KARAKOÇ'TAN
TEMEL DEĞERLER

Sayı : 28 • Temmuz 2014
TÜRKİYE SAĞLIK VE SOSYAL HİZMETLERİ
KAMU GÖREVLİLERİ SENDİKASI YAYINIDIR

İmtiyaz Sahibi
Türk Sağlık-Sen adına sahibi
Önder KAHVECİ
(Genel Başkan)
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Yusuf ALAN
Yayın Kurulu
Önder KAHVECİ
Yusuf ALAN
Mustafa GENÇ
Hasan ŞİRİN
Abdullahman UYSAL
İsmail TÜRK
Ümit TURHAN

Editör
Ahmet KIZMAZ
Hukuk Danışmanları
Av. Kadir GÖKTAŞ
Av. Aysegül ALTUNCU
Baskı Türü
Yerel süreli
Yayın Süresi
6 ayda bir yayınlanır
Baskı Tarihi
Temmuz 2014
Bu dergi Basın Ahlak İlkelerine
uyumayı taahhüt eder.

Yönetim Yeri
Talatpaşa Bulvarı No: 160/5
Cebeci / Çankaya /Ankara
Tel: (0312) 424 22 22
Faks: (0312) 424 22 29
www.turksagliksen.org.tr
Tasarım
YZE Medya Ajansı
www.yzemedya.com.tr
(0530 363 5591)
Grafik Tasarım
Öznur ÖZTÜRK
Baskı
Semih Ofset

UYAN TÜRK MİLLETİ UYUMA UYAN!

Türk bayrağı, vatan toprağında hem de askeri birliğin kışlasında hainler tarafından indiriliyor.

Bölücüler ele geçirdikleri belediyelerde ilk icraat olarak işe vatanın kurtulması için fedakarlıklarda bulunan büyük Türk komutanlarının isimlerini caddelerden kazımakla başlıyorlar.

Terör örgütüyle pazarlık, teröriste kırmızı halı, hainlerin salıverilmeleri için çadır mahkemesi gibi türlü türlü işler olup geçip gidiyor. İdamlık terörist elebaşısı mektuplar yayınlıyor, meydanlarda pervasızca okuyorlar. Özerklik zırvaları artık çok sık duyuluyor.

Caddelerde, sokaklarda terör örgütün lehine sloganlar artık sadece Hakkari’de, Şırnak’ta, Diyarbakır’da değil İstanbul’da, Ankara’da, İzmir’de duyuluyor.

Taviz verdikçe terör azıyor, terör azdikça hep yeni tavizler geliyor. Bunlara önlem almak yerine geçiştirmeler yapılıyor, sürekli gündem değiştiriliyor.

Sabırımızı sınamayın deniliyor ama hep sabır

sınanıyor ve hiçbir şey yapılmadığı görülüyor.

Ülkeyi yönetenlerin sesi bile çıkmıyor. Yetmiyor T.C. tabelalardan kaldırılarak, hastaneye Kürtçe levhalar asılarak bu işlere adeta çanak tutuluyor.

Aydınlar sessiz, medyanın gıkı çıkmıyor. Toplum ise uyuyor, uyutuluyor.

Anavatanın hali bu iken Kerkük’te Musul’da, Irak’ta, Suriye’de Türkmenler zulme uğruyor, katlediliyor. Türkmenlerin yardım feryatları her yerden duyuluyor. Doğu Türkistan’da Çin’in zulüm ve soykırımı devam ediyor.

Kırım’da kopartılıp yutulmak ve Kırım Türkleri yok edilmek isteniyor.

Kıbrıs’ta Türk varlığını silmek adına türlü türlü oyunlar oynanıyor.

Yine sessizlik hakim...

Türkmen’in ümidinden Türkiye’yi silenler, bize sırtını yaslamak isteyenlere sırt çevirenler,

Zulüm gören hem Türk hem Müslüman’sa sessiz, kalıp

kös kös oturanlar, Türkmen aç ve açıkta iken yardım elini uzatmayan resmi ve gönüllü yardım kuruluşları, Her yardım kampanyasının içinde olan ama söz konusu Türk olunca deliklerine giren tüm sivil toplum örgütleri, Filistin v.s birçok yerde zulme uğrayanlar için cami avlularını doldurup, zulme karşı duralım diyen, Türkmenler söz konusu olunca caminin 5 kilometre yanına bile gelmeyen sözde Müslümanlar yine işlerine geldiği gibi davranıyorlar. Türkmen olunca, Türk olunca sanki haşa ümmetten saymıyorlar.

Dikkat ederseniz bu dört coğrafyadan da Türk Milleti yıllar önce sürgünler yedi. Zulme uğradı, soykırımı maruz kaldı. Anavatan’dan ise bizi çıkarma, burayı bölme gayretleri ise Anadolu’yu yurt edindiğimiz 1071’den beri sürüyor.

Tüm bunların bir kez daha tekrarlanmak istediği günümüzde ne yazık ki milletimiz uyuyor, uyutuluyor. Günlük hayatın akışına kapılıp gidiyor.

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu’nun dizelerinde dediği gibi Er meydanlarından çekilir oldun

Çorak iklimlere ekilir oldun

Eğilmek bilmezdin бүкүлүр oldun...

Sürer mi bu gaflet; daha kaç sene?

Uyan ey Türk uyan! Uyumak nene?

Boşaldın boşaldın.. Dolabilmedin,

Gidişin o gidiş... Gelebilmedin...

Döktüğün kanları alabilmedin...

Şah damarlarına yapışan kene

Sömürür mü seni; daha kaç sene?

Bakın şu Oğuz’un torunlarına;

Kara taş bağlamış karınlarına!

Umutsuz gözlerle yarınlarına

Bakarlar mı dersin; daha kaç sene?

Uyan ey! ... Kendine dönmeyi dene!

Eski sandıklarda harsın, tören ey!

Hain, çasıt dolu; yanın, yören ey!

Bağlı tutsak sanır seni gören ey!

Bu böyle sürer mi; daha kaç sene?

Uyan ey! ... Kendine dönmeyi dene.

Milletimiz tekrar kendisine dönmesi lazım.

Türkiye’nin ve Türk dünyasının bu halini görmesine rağmen hala uyukudan kalkmaktan imtina edenlere de büyük fikir adamı ve Gazeteci Galip Erdem’in şu yazısını yıllar sonra tekrar hatırlatmak gerektiğini görüyoruz.

Uyuyanlara Ağıt

“Derin bir uyku içindesiniz. Rahatsınız, huzurlusunuz, memnunsunuz! Olup bitenleri görememenin, uyandırılacağınızı düşünememenin keyfini sürüyorsunuz. Saadetinizin hep böyle devam etmesini, hiç uyandırılmamanızı isterdim.

Ama maalesef bir gün gelecek, siz de uyandırılacaksınız. Yazık ki o zaman, “Artık çok geç” olacak! Bir daha uyumak böyle dursun, yatak bile bulamayacaksınız. Ve o vakit, sizin hesabınıza üzülme yine bize düşecek. Biliyorum: Düşünmeyi sevmiyorsunuz. Düşünürseniz rahatınızın kaçmasından korkuyorsunuz. Yuvanızın temeline dinamit koymak istiyorlar, diyoruz, aldırmiyorsunuz. Sözümüze kulak vererseniz tedbir almak gerekeceğini anlıyor, zahmete girmekistemiyorsunuz. Bir tek endişeniz var: Gününüzü gün etmek, dilediğiniz gibi yaşamak.

Mücadeleden ürküyorsunuz. Öylesine ürküyorsunuz ki, sizin için yapılan mücadelelerle ilginiz olmadığını göstermek ihtiyacını duyuyorsunuz.

Memleketimizin bin bir davası var. Nizamımızı yıkmak isteyen düşman kuvvetler sayılamayacak kadar çok. Diken üzerindesiniz. Fakat dikenli bir yolda ayağınızı yaralamadan yürümenin mümkün olmayacağını unutuyorsunuz. Tehlikeyi görünce, korkulu bir rüya görmüşçesine, sırtınızı dönüyor, yeni ve eskisinden daha derin bir uykuya dalıyorsunuz. Canınıza kastedenler, her geçen gün yatağınıza daha fazla yaklaşıyor, korunma imkânlarınızı gittikçe azaltıyorlar. Hiçbir feryat sizi uyandıramıyor, tehlikeyi anlamanızı temin edemiyor. Yaklaşan düşmanın ara sıra yumruğunu yiyor, hassas bir yerinize iğne batırılmış gibi şöyle bir sıçırıyor, şaşkın şaşkın bakıyor ve sonra da sayın başınızı yastığa gömüyorsunuz. Kurtulup ümitlerine veda etmeden uyanmanızı istiyoruz. İyi niyetimize akıl erdiremiyor, gayretlerimize yabancı kalıyorsunuz. Hatta biz olmasak daha rahat uyuyacağınızı sandığınız, bu yüzden bize düşman kesildiğiniz bile oluyor. Yine de başucunuzda davul çalmaktan vazgeçmeyeceğiz. Gözünüzün açılması için ne mümkünse yapacağız. Gafletten sıyrılmağa biraz da sizin çalışmanızı bekliyorsak, acaba haksızlık mı ediyoruz?”

Yeniden görüşene değin hoş vakit bulunuz.

Dr. Bahattin Ergezer

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Bayraklar milletlerin bağımsızlık sembolüdür. Bayraklar hangi millete ait iseler, o milletin şahsiyetlerinin, bağımsızlıklarının, misyonlarının işaretleridir. Bayrağa saygı göstermek, o milletin devletine, insanına, inançlarına saygı göstermek demektir. Bazı bayraklarda o bayrağı başında taşıyan milletlerin tarihi tecrübeleri, yüreklendirdikleri tarihi misyonları sembolleşmiştir.

Türk Milletine tarihin yüklediği bir misyon vardır. Aleme nizam verme, insanlığa adalet ve mutluluğu götürme ülküsü, Türk Milletine tarihin yüklediği misyondur. Genç nesillere iyi bir eğitim verilmemesine, okullarımızda tarih bilincinin yeteri kadar verilmemesine rağmen, ikinci sınıf millet olarak görülmeye tahammül edemeyişleri, tarihin; onlara yüklemiş olduğu misyondan kaynaklanmaktadır.

Ne yazık ki yeni yetişen gençlerimize, bağımsızlık sembolümüz olan bayrağımızı, onun renginin hangi anlama geldiğini, üzerindeki hilal ve yıldızın hangi anlamları taşıdığını bile öğretmiyoruz.

Öğretmiyor muyuz yoksa bilinçli bir şekilde öğretilmiyor muyuz? Bu konuyu mutlaka tartışmamız gerekiyor.

Türk bayrağının doğuşu ile ilgili bir takım hikâyeler anlatılır. Bunların içerisinde en yaygını Kosova Savaşı'nda şehit kanlarının gölleştiği bir alana gökteki ay ve yıldızın yansıması şeklindeki bilgidir.

Fakat bizim bayrağımızdaki al renk, hilal ve yıldız bu hikaye ile sınırlandırmak gerçekçi değildir. İsterseniz şimdi değişik kaynaklara göre bayrağımızdaki al rengi ve hilal ile yıldız tek tek inceleyelim.

Türklerde bazı renkler ön plana çıkar. Mavi (Türkuaz), beyaz (Ak), al (Kızıl) renkler önemli renklerdir.

Al renk, Türklerde tanrısal bir renktir. Kırmızıdan da farklıdır. Türkmen boyları kızıl/al renkli börtler giyerlerdi. Börtleri başka bir renk olsa bile en üst kısmı mutlaka al renk olurdu. Yani Tanrıya dönük kısım mutlaka al renkte olurdu. Bu gün efelerin seğmenlerin giydiği başlıklarda da al renk hakim renktir.

Al rengine Türkler kutsallık atfetmişlerdir Türk bayrağını ifade ederken, kırmızı bayrak değil, al bayrak, kana kırmızı kan değil, al kan demekteyiz. Kötülemek, aşağılamak yerine "karalamak" sözünü kullanırken, övmek, yüceltmek yerine "allamak" sözünü kullanırız. Allamak-pullamak sözü de anlam itibarıyla aynıdır. "Al olsunda on gayme-fazla

olsun." Diyerek giysilerimizde bile alın önemli bir renk olusunu ifade etmişizdir.

Al Türk dilinde "yüce, yüksek, kudret" anlamlarına da gelir. Altay Dağı'na bu ismin verilış sebebi de budur. Al; ulu, yüce, tay; dağ = Uludağ demektir.

Kırmızı-kızıl kelimesi Türk lehçelerinde altın anlamına gelir. Al rengin - kızıl rengin Türk kültüründe önemli bir yeri olduğu görülmektedir. Elbette bayrağımızdaki al renkte, şehitlerimizin al kanını temsil ediyor. Ancak al renk, yüce, ulu, kudretli, gururlu anlamlarını da ifade etmektedir.

Türk bayrağı Türk Milleti için hayati önem taşır. Bayrağı yere düşürmemek, yükseklerde taşımak, evimizin bir köşesinde kutsal bir değer olarak muhafaza etmek değişmez bir davranış biçimi haline gelmiştir. Türkler bayraklarını göğüslerinde taşırlar. Belden aşağı bir yerlerine yama yapmaz, yapıştırılmazlar. Evlerimizde Kur'an-ı Kerim'in asılı olduğu yerin hemen altına da bayrağımızı asarız. Bayrak bizim kültürümüzün en önemli değerlerinden biridir. Türklerin ilk kullandıkları bayrağın rengi, şekli hakkında elde edilmiş bir bilgi yoktur.

İslamiyet'ten önce Türkler, tuğ adı verilen bayrak veya semboller kullanmışlardır. Mızrakların ucuna geçirilen ipekten yapılmış, değişik renklerdeki simgelere "batak-bodruk" gibi isimler veriyorlardı.

Dünyada kadın ve erkek resmi bulunan ilk bayrak Uygur Türklerine aittir. Uygur, medeni demektir. Kadın-erkek eşitliğini, kadının yönetimde söz hakkının olduğu, adil devlet yönetimini işaret eder.

Hakanla (kocasıyla) beraber üstlendiği bir devletli Uygurlar. Uygurların kilometrelerce kanallar açarak sulu tarım yaptıkları bilinmektedir. Tahtadan yapılmış matbaayı ilk defa Uygurların kullandıkları da bilinmektedir. Uygur saraylarında Çinli prenslere devlet yönetimiyle ilgili derslerin verildiği araştırmacılar tarafından dile getirilmektedir.

Prof. Dr. Emin Işık başta olmak üzere bir çok düşünür Türk bayrağındaki hilal ve yıldız şöyle açıklamaktadırlar. Ayın en parlak ve gösterişli hali dolunaydır. Ayın en zayıf ve az ışıklı hali hilaldir. Eğer ay şekil olarak sembol alınacak olsaydı, en parlak hali olan dolunayın tercih edilmesi gerekirdi. Hilal, şekil olarak değil, ismi dolayısıyla bayrağa alınmıştır.

Hilal kelimesinin Arapça yazılışında 1 elif, 2 lam ve 1 he vardır. Bu harflerin değeri hem hilal hem de Allah kelimesinde bulunmaktadır. Bu harflerin ebced hesabına göre değeri 66 rakamını vermektedir. Yani hilal, Allah demektir. Yazı ile bayrağa Allah yazılmış olsaydı, pek uygun olmazdı.

Burada bir gerçeği hatırlatmadan geçemeyeceğim. Hz. Muhammed'in (S.A.V) bayrağının rengini ve üzerinde yazı olup olmadığını sorsak, hemen genelde yeşil ve üzerinde ke-lime-i tevhit yazıyor deriz. Halbuki Hz. Muhammed'in (S.A.V) hiçbir zaman böyle bir bayrağı olmamıştır. O sadece düz siyah ve beyaz renklerde bayrak kullanmıştır. Bugün Hz.

Muhammed'in (S.A.V) bayrağı diye ortaya çıkarılan bayrak Suudi Arabistan'ın bayrağıdır.

Türk bayrağındaki hilal aynı zamanda Tevhidin sembolüdür. Yani birliğin sembolüdür. İmanın şartlarından birincisi, Allah'ın varlığına ve birliğine inanmaktır. Allah'ın teklifinde birleşmektir. Tevhit kelimesi tek, bir anlamındadır. Birleşmek, bir olmak, birlik altında yaşamak.

Yıldızımız ise beş köşelidir Bizans'ın yıldızı sekiz köşelidir. Yahudilerinki ise altı köşelidir. Türk bayrağındaki yıldız beş köşelidir. Yine aynı düşünürler; beş köşeli yıldızın Hz. Muhammed'i (S.A.V.) remz ettiğini söylemektedirler. Şekil olarak Muhammet kelimesinin Arapça yazılışında beş köşe vardır aynı zamanda beş köşeli yıldız İslam'ın "şartlarını sembolize etmektedir." İstiklal marşımızda;

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilal, kahraman ırkıma bir gül ne bu şiddet, bu celal.

Allah'a bir serzenişti. Artık bu milletin yüzünü güldürmesi için dua edilmektedir. Claude Farrere "**Türklerin Manevi Gücü**" adlı eserinde hilalin Türk Milletinin hayatında çok önemli bir yeri olduğunu söylemektedir.

Savaş düzenimiz genelde hilal biçimindedir. Mehter takımı hilal şeklinde dizilir. Medreselerde hilal şeklinde oturma düzeni vardır.

Neden bayrağımızdaki sembollerin hangi anlama geldiğini çocuklarımıza öğretmiyoruz?

Bir Kazak Türk'ü öğrencime Kazak bayrağındaki sembollerin anlamını sordum. Öğrencim, "**İlkokula başlarken ilk önce bayrağımızdaki sembollerin anlamını öğretirler**" dedi. Daha sonra da eğitimin bütün safhalarında bayraktaki sembollerin anlamını, her sınavda soru olarak çıktığını söyledi.

Başımızda gururla taşıdığımız/bayrağımızın anlamı milletimizin bütün fertlerine öğretilmelidir. O zaman "**ben Müslümanım**" diyen insanların, Türk'e düşmanlık ederken, Türk'ün bayrağına bakarken daha saygılı olacağını düşünüyorum.

Türk bayrağına düşmanlık, bilerek veya bilmeyerek Allah ve onun elçisine düşmanlıktır. Hele hele bazı gafiller, bayrağımızdaki derin anlamı bilmediklerinden, onu sadece bir bez parçası gibi sözlerle ifade etmektedirler. Allah ve Muhammet yazısı bir yazı parçası mıdır? Onları yerlere atabilir misiniz? Türk Milletinin bayrağı sadece Türk Milletinin bağımsızlık sembolü değil, Tevhit inancına sahip her milletin bayrağıdır. Ben Türk bayrağına yapılan her hakareti, Allah ve resulüne yapılmış hakaret olarak kabul ederim. Ona hakaret edenlerin de imanından, inancından şüphe ederim.

Türk bayrağı daha sonra bağımsızlığını kazanan Müslüman devletlere örnek teşkil etmiştir. Hilal ve yıldızımız, ya tek tek ya da beraberce ufak tefek değişikliklerle birçok milletin bayrağında yer almıştır.

Yıllarca diktatör Saddam ve azgın Peşmerge'lerin katliamlarına maruz kalan Irak Türkmenleri şimdi de Irak Şam İslam Devleti (İŞİD) teröristlerinin kuşatmasında...

IRAK TÜRKLERİ YİNE ATEŞ ÇEMBERİNDE...

TÜRKİYE'DEN YİNE YARDIM YOK!

Ne Saddam döneminde, ne onun idamından sonra işgalci Amerika ile işbirliği yaparak vatanlarına ihanet eden Peşmerge'nin baskı ve tehditleri karşısında onlar anavatanlarından bekledikleri desteği alamadılar. Türkiye hükümeti, Musul'da ve Telafer'de katil İŞİD teröristlerinin kısıpı altında can pazarı yaşayan Irak Türkmenlerini sahipsiz, kaderleriyle baş başa bıraktı!

Irak'ta Türkmenlerin sayıları yaklaşık olarak üç milyon olarak biliniyor. Bunlar yüzlerce köy, kasaba, ilçe, bucaklarda yaşıyor.

Irak Türkmenleri, Irak'ın kuzeyinden itibaren Telafer, Musul, Erbil, Altunköprü, Kerkük, Tuzhurmatu, Kifri, Kara Tepe, Hanekin, Mendeli ve Bağdat'ın güney doğusunda bulunan Bedre'ye kadar uzanan bir şerit üzerinde yaşamlarını sürdürüyor.

Kerkük, Musul, Telafer Türklerinin görmüş oldukları acı durum, uzun zamanlardan beri, her türlü işgence baskı altında yaşamaları, zulüm, eritme, yok etme, asimilasyon politikaları Saddam döneminde olduğu gibi, bugün de yoğun bir şekilde kanlı terör örgütü İŞİD, Peşmerge ile Amerika ve müttefik güçlerin iş birliğiyle Irak Türklerine sürekli olarak yaşatılmaktadır.

Türk düşmanları yıllardır Irak Türklerine acının her bir türünü çektiler, şehit ettiler, evlerine, köylelerine el koyarak göç ettirdiler. Dün, diktatör Saddam, Arap ve Peşmergeilerin zulüm ve soykırımına uğrayan Türkmenler, bugün Irak Devletinin sahipsiz bıraktığı

topraklarda İŞİD isimli azgın teröristlerin gazabına uğruyor.

Yalnızca Türk olmaktan, milli duygularına sahip çıkmaktan, Türkçülük davasını savunmaktan, kimliklerini korumaktan dolayı çile ve baskıya katlandılar. Tek arzuları ne zaman olursa ana yuvalarına kavuşmak. Güçlü Türkiye'nin kendilerine 'Birgün nasıl olsa sahip çıkacaklar' diye hep umutla beklediler.

Ne Saddam döneminde, ne onun idamından sonra işgalci Amerika ile işbirliği yaparak vatanlarına ihanet eden Peşmerge'nin baskı ve tehditleri karşısında onlar anavatanlarından bekledikleri desteği alamadılar.

Türkiye hükümeti, Musul'da ve Telafer'de katil İŞİD teröristlerinin kısıpı altında can pazarı yaşayan Irak Türkmenlerini sahipsiz, kaderleriyle baş başa bıraktı!

Irak asker ve polislerinin bile korkudan terk ettiği Musul'u kuşatan katil sürülerinden kaçan 200 binden fazla Irak Türk'üne çölün ortasında yardım eli uzatmadı Türkiye Hükümeti...

IRAK'I 'TÜRKÜSÜZLEŞTİRME' POLİTİKALARI

Araştırmacı Sadun Köprülü'nün kaleme aldığı, " Irak Türklerine Karşı Katliamlar, Soykırımlar" isimli araştırmaya göre, Irak'ta Türkmenlerin mezar taşları kırıldı, nüfus dairelerinde kimlikleri silindi, eski Türk eserleri yakıldı. Türkleri ortadan kaldırmak, yok etmek için uzun yıllardan beri uğraşılar ama hiçbir zaman bunu başaramadılar.

Dikta rejimlerle ve onların işbirlikçileri, Irak Türklerini sürekli olarak çeşitli siyasal yollarla göçe zorladı.

Peşmerge tarafından uygulanan zulüm, işkence ve baskıyla, kendi yerleşim yerlerinden yurtlarından uzaklaştırılarak, Irak'ın çoğunluk Arap olan güneyine yerleşmeye veya ülke dışına göçe zorlandılar. Türkmen nüfusunu azaltmak Arap ve Kürtleştirme politikası yıllar yılı devam etti ve ediyor.

IRAK'TAKİ TÜRK KATLİAMLARINDAN BAZILARI...

1970, 1980 ve 1990 yıllarında sayısız Türkmen genç, aydın, Türkmen lideri, Türkiye'den, Türklükten, Tu-

rancılıktan dolayı tutuklandı. Yargılanmadan yalnız Türk olduklarından, Türkiye'yi sevdiklerinden dolayı her türlü işkenceye, zulme ve acıya maruz bırakıldılar. Bazı Türkmenler hapistaneye atılırken bazıları ise idam edildi.

-“Türklerin Turancılar'ın liderinin etinin kilosu elli filiz” diye bağırarak katiller, Türkmen lider Albay Ata Hayrullah'ı asarak infaz etti. Sonra cesedi iki ayağın- dan ağaca bağlandı. İki araba ezerek şehit Hayrullah'ın mübarek cenazesini parçaladı.

Hemen ardından kardeşi Albay Doktor İhsan Ata Hayrullah ve yüzlerce Kerkük Türkü acımasızca şehit edildiler.

1991 yılında Türkmen ayaklanmasında Türkmenler kurşuna dizildi.

28 Mart 1991 yılında 7-8 yaşlarında çocuklar, 60- 80 yaşlarında kadın ve erkekler ile 200'den fazla Altunköprü Türkleri, sadece Türk oldukları için kurşuna dizildi. Bir bölümünü de diri diri gömüldü.

KERKÜK KATLİAMI (14 Temmuz 1959)

Kerkük katliamı Irak Türklerinin uğradığı en vahşi ve canavarca işlenen kanlı kıyımdı. Birçok Türkmen lider ve aydın çeşitli yollarla öldürüldü.

Emekli Albay Abdullah Abdurrahman'ın gözlerini işkence sırasında oyularak görmez hale getirildi. Dr. Necdet Koçak, Rüştü Reşat Muhtar, Halit Şengül, Mehmet Korkmaz, Dr. Rıza Demirci, Adil Şerif, İzzettin Celil Terzi, Mustafa Telaferli, Yaşar Mehdi Tuzlu, Necmettin Tahir, Yılmaz Seyit, Aydın Velit Erbil'i, Muhsin Ali Salih, Aydın Mustafa, Selahattin Tenekeci, Selahattin Hafaf, Nihat Tavuklu, Celil Kümbetli, Hüsamettin Nuri Köprülü, Fatih Şakır Kifirli, Enver Neftçi ve binlerce Irak Türkü şehit edildi.

ALTUNKÖPRÜ KATLİAMI (28 Mart 1991)

Türkmen Kasabası Altunköprü'de diktatör Saddam rejimine karşı kendisini koruyan Türkmenler, ağır silahlarla saldırıya uğradı. Çocuklar, kadınlar, bebekler, iki yüzden fazla Türkmen kurşuna dizildi, kimileri ise diri diri toprağa gömüldü.

ERBİL KATLİAMI (31 Ağustos 1996)

Mesut Barzani ve Saddam Hüseyin rejimi tarafından çok sayıda Erbil ve Kerkük Türkü kurşuna dizildi. Barzani yüzlerce Türkmen'i tutuklayarak Saddam rejimine teslim etti ve idam edilmelerini sağladı. Türkmen lider Emir İzzet Mesut Barzani tarafından tutuklandı. Suçsuz olmasına ve yargı evi tarafından beraat kararı verilmesine rağmen 8 yıl hapis yattı. Halen yüzlerce Türkmen, Peşmerge hapishanelerinde bulunuyor.

Katil Çin yakıyor, yıkıyor, öldürüyor, Türkiye seyrediyor...

DOĞU TÜRKİSTAN UNUTULDU!

Doğu Türkistanlılar Kur'an okuduklarında dayak yiyor, Kur'an öğrenmek istediklerinde hapse giriyorlar. Daha doğmadan yasaklarla karşılaşılıyor, eğer devlet tarafından "fazlalık" olarak addedilirlerse annelerinin karınlarından zorla çıkartılıp öldürülüyorlar.

DOĞU TÜRKİSTAN İPEK YOLU'NUN MAHZUN ÜLKESİ

Doğu Türkistan gerçeği, dünyanın ve Türkiye'nin görmezden geldiği, görse de siyasi çıkarlar uğruna feda ettiği bir gerçek. Dini, milli ve kültürel köklerinden kopartılmak istenen ve gözlerini açtığı andan itibaren "Sincanlı" olduğuna inandırılmaya çalışılan bir tutsaklar ülkesi Doğu Türkistan.

Doğu Türkistanlılar Kur'an okuduklarında dayak yiyor, Kur'an öğrenmek istediklerinde hapse giriyorlar. Daha doğmadan yasaklarla karşılaşılıyor, eğer devlet tarafından "fazlalık" olarak addedilirlerse annelerinin karınlarından zorla çıkartılıp öldürülüyorlar. Kendi dillerini, tarihlerini öğrenme hakları yok. İstedikleri üni-

versiteye girmek, istedikleri işte çalışmak onlar için hayalden de imkansız. Hayatlarının her aşamasında kimlikleri soruluyor onlara. Aidiyetleri sorgulanıyor, üstelik sorgulanmakla da kalmıyor, kendilerinden çalınıp yerine bir başkası konmaya çalışıyor.

Suçları bir hak talep etmekse, bunun bedelini fazlasıyla ödüyorlar. Hesapsızca işkence görüyor, hapislerde ölümüne terk ediliyorlar. Hapis hayatından ve dolayısıyla işkenceden evlerine dönenlerse normal hayatlarına bir daha asla dönemiyorlar: Çünkü artık ya psikolojik bozukluk ya da fiziksel sakatlıkla yaşamak zorunda kalıyorlar.

ÇİN İSTİLASINDAKİ TÜRKİSTAN
Doğu Türkistan'ın Çin için vazgeçilmez olmasının stratejik ve ekonomik

pek çok sebebi vardır. Üstelik Çin'in Doğu Türkistan'a duyduğu ilginin geçmişi bundan binlerce yıl öncesine dayanmaktadır. Tarih boyunca Türkistan toprakları sık sık Çin istilasına uğramış, bazen ülkenin tamamı bazen de topraklarının bir kısmı işgal altına girmiştir.

Günümüzde hala devam eden son Çin işgali ise 1700'lü yılların ortalarında başlamıştı. 17. ve 18. yüzyılda Doğu Türkistan'da yaşanan iç savaşlar hem halkın birlik ve beraberliğini zedelemiş, hem de devletin gücünü zayıflatmıştı. Aynı dönemde Çin'de Mançular iktidarı ele geçirmiş ve Mançu Hanedanlığı dönemi başlamıştı. Mançu hükümdarlığı boyunca, Doğu Türkistan'ı merkezi yönetimin atadığı valiler

ve memurlar idare etti. 1911 yılında Mançu Çin İmparatorluğu yıkılıp, yerine Kuomintang Partisi'nin lideri Sun Yat Sen önderliğindeki Çin Cumhuriyeti kurulduğunda, Doğu Türkistan halen esaret altındaydı.

1931'DE BAĞIMSIZLIK İLANI...

Kuomintang rejiminin Doğu Türkistan halkına yaptığı işkence ve zulüm, 1931 yılında halkın ayaklanarak bağımsızlık ilan etmesi ile sonuçlandı. Bu zamana kadar Doğu Türkistan Müslümanları dönemin siyasi koşullarını göz önünde bulundurarak herhangi bir bağımsızlık girişiminde bulunmaktan kaçınmışlardı. Çünkü Doğu Türkistan toprakları üzerine plan kuran yalnız Çinliler değildi. Sovyet Rusya da bu sahayı ele geçirmek için fırsat kolluyordu. Bu durumun farkında olan ve komünist Rusya'nın Batı Türkistan Müslümanlarına yaptığı eziyete şahit olan Doğu Türkistan halkı da, komünistlerin denetimi altına girmektense mevcut durumu muhafaza etmeyi tercih etmişti. Nitekim, 1931'deki bağımsızlık girişimi Doğu Türkistanlı Müslümanları, endişe ettikleri bu tehditle yüzyüze bıraktı. Çin, ancak komünist Rusya'nın desteği ile bu girişimi bastırabilirdi ve ülkenin büyük kısmı Sovyetlerin denetimine geçti

ÇİN VE SOVYET'İN KIRLI İŞBİRLİĞİ...

Bu ilginç sonuç, bir dizi gelişmenin ardından ortaya çıktı: Doğu Türkistan isyanını tek başına bastıramayacağını anlayan Çin, Sovyetler Birliği ile gizli bir anlaşma imzalamıştı. Bu gizli anlaşma uyarınca, Ruslardan silah ve askeri destek sağladı. Ancak buna rağmen Müslümanların bağımsızlık hareketinin bastırılması mümkün olmadı. 1933'te Kızıl Ordu karadan Doğu Türkistan'a girerek Müslüman kuvvetleri mağlup etti.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA SOVYET KATLIAMLARI...

1934-37 arasında ardı ardına yaşanan savaşlardan sonra Doğu Türkistan fiilen Sovyetlerin hakimiyetine girdi. Sovyet Cumhuriyetlerinde yaşanan işkence ve eziyetlerin benzer-

leri Doğu Türkistan Müslümanlarına da yapıldı. Müslümanlar Kızıl Ordu birliklerince toplu olarak katledildi, camiler ve mescitler yıkıldı, kadınlar tecavüze uğradı.

Bu sırada başlayan II. Dünya Savaşı ile birlikte Ruslar askerlerini Doğu Türkistan'dan çektiler. Öte yandan Milliyetçi Çin hükümeti de, Mao'nun komünist gerillaları ile ülkenin çeşitli bölgelerinde devam eden savaşı kaybederek, Formoza (Tayvan)'ya çekildi. Çin toprakları ise komünist rejime teslim oldu ve tabi Doğu Türkistan'da...

Bu süreç içerisinde Doğu Türkistan halkı bir kez daha bağımsızlık girişiminde bulundu ve 1944 yılında Bağımsız Doğu Türkistan Cumhuriyeti kuruldu. Ne var ki Doğu Türkistan Cumhuriyeti'nin ömrü 1949 yılında Çin'de Mao'nun iktidarı ele geçirmesi ile son buldu.

Dünya bir komünist partinin iktidarı ele geçişine ilk kez Rusya'da tanıklık etti. Rusya'nın hakimiyeti altındaki Batı Türkistan (Kazak, Özbek, Kırgız, Türkmen ve Tacik) toprakları ile sınırı olan ve bu ülkelerle tarihi, dini, etnik ve kültürel bağa sahip Doğu Türkistan Müslümanları da bölgedeki gelişmeleri yakından takip ediyorlardı. Özellikle, merhum İsa Yusuf Alptekin gibi, Batı Türkistan topraklarında görev yapıp komünist Rus zulmüne bizzat şahit olanlar, hem Çin hükümetini hem de Doğu Türkistan Müslümanlarını komünizm tehlikesine karşı uyarıyorlardı. Çünkü komünistler genel bir taktik olarak, iktidara gelene kadar eşitlik, sosyal adalet, milletlerin özgürlüğü gibi kavramlardan bahsediyorlar, ancak sıra uygulamaya gelince durum değişiyordu. Eşitliğin yerini politbüro diktası, sosyal adaletin yerini sömürü, özgürlüklerin yerini ise sürgünler, işkenceler, toplama kampları ve toplu katliamlar alıyordu.

KATİL MAO'NUN ZULÜMLERİ...

Nitekim aynı gelişmeler Doğu Türkistan'da da yaşandı. İktidarı ele geçirmeden önce 1945'te gerçekleştirilen 7. Kongre'de Mao, komünistlerin, ikti-

darı ele geçirince farklı etnik kökenlere kendi geleceklerini tayin etme ve kendi kendini yönetme hakkını ve-receğini deklare etti. Ancak iktidara gelir gelmez, önceden verdiği sözleri bir anda gözardı etti ve "Sincan iki bin yıldır Çin'in ayrılmaz bir parçasıdır, bu nedenle Çin'i federe devletlere bölmek hiçbir manası yoktur. Bu talep tarihe ve sosyalizme düşmanlık anlamına gelir" açıklamasını yaptı.

Ardından baskı ve zulüm başladı. İlk olarak, Mao ile görüşmek üzere yola çıkan Doğu Türkistan Cumhuriyeti'nin önde gelen liderleri esrarengiz bir uçak kazasında hayatlarını kaybettiler. Daha sonra da Doğu Türkistan'ı kendi toprağı olarak gören ve elinden bırakmak istemeyen Kızıl Çin hükümeti, Müslüman halka karşı acımasız bir soykırıma girişti. İlk savaş Müslümanların inançlarına karşıydı. Dini eğitim veren tüm okullar kapatıldı, din adamları tutuklandı, büyük kısmı da öldürüldü. Camilere Mao'nun resimleri ve Komünist Parti'nin bayrakları asıldı ve Müslümanlara bu resim ve bayraklara saygı gösterilerinde bulunmaları emredildi. Müslümanların bir kısmı Pan-Türkist, bir kısmı da Pan-İslamist oldukları gerekçesi ile gözaltına alınıyor ve idam ediliyordu. Toplu sürgünler ise zulmün bir diğer yüzüydü. Yurtlarından sürülen Müslümanların bir kısmı zorlu iklim şartları nedeni ile yolda hayatlarını kaybetti. 1949-1952 yılları arasında 2.800.000, 1952-1957 yılları arasında 3.509.000, 1958-1960 yılları arasında 6.700.000, 1961-1965 yılları arasında 13.300.000 Doğu Türkistan Müslüman'ı çeşitli yollarla öldürüldü. Müslümanlar bir yandan sistemli olarak katledilirken, bir yandan da onların yerlerine Çinliler yerleştirilmekte, böylece Müslümanların kendi toprakları üzerinde hak iddia etmeleri engellenmeye çalışılmaktaydı. Doğu Türkistan'ı bir Çin eyaleti haline getirmek isteyen Maoist rejimin bir diğer yöntemi ise zorunlu kürtaja "aile planlaması"ydı.

Ve bugün aynı senaryo, aynı vahşet devam ediyor. Katil Çin yakıyor, yıkıyor, öldürüyor, Türkiye seyrediyor...

Doç. Dr. Nuri Kavak:

"KARADENİZ'E SAHİP OLMAK KIRIM'DAN GEÇER"

Doç. Dr. Nuri Kavak kimdir?

1970 yılında Ağrı'nın Patnos ilçesinde doğdu. Akademik kariyerini halen Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu'nda müdür olarak sürdürmektedir.

Yüksek Lisansını "Osmanlı Devleti ile Kırım Hanlığı Arasındaki İlişkiler (XVI. ve XVII. Yüzyıllar Arası)" doktorasını "Kırım'ın Karasu Kazası 1683-1744 (Şer'iyye Sicillerine Göre)" konuları üzerine yaptı. Uzmanlık Alanları: Karadeniz ve Rusya İlişkileri, Şehir Tarihçiliği, Kırım Hanlığı Şer'iyye Sicilleri.

Ulusal ve bilimsel dergilerde yayımlanan makalelerinden bazıları: "Kırım Tatarları'nda Mahalle Kültürü", "Kırım Hanlığı Şer'iyye Sicilleri'ne Yansıyan Kitaplar", "Kırım Hanlığı Şer'iyye Sicilleri'nde Yer Alan Avanz ve Para Vakıfları Üzerine" "Kırım'ın Karasu Kazası'nda Bulunan Ticârî Mekanlar ve Vakıf Eserleri 1683-1744 (Şer'iyye Sicillerine Göre)", "Kırım Hanlığı Şer'iyye Sicilleri ve Muhtevası Üzerine", "Kırım Hanlığı" ve "Kırım Tatarlarının Dünü-Bugünü-Yarını."

Kitapları: Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Eskişehirli Memurlar (1879-1909)- Evliya Çelebi'nin Şehirleri ve Öğretmenlik Alan Bilgisi-Sosyal Bilgiler Öğretmenliği.

Röportaj: Yusuf Alan
Fotoğraflar: Ahmet Kızmaz

KIRIM
SÜRGÜNÜNÜN
70
YILI
18 MAYIS 1944
"unutmadık, unutturmayacağız"

Kırım, Karadeniz'in içine uzanan bir yarımadadır. Büyüklüğünden ziyade stratejik ve jeopolitik konumu hat safhadadır. Kısacası Karadeniz'e sahip olmak nereden geçer dersenez, Kırım'dan geçer. Ancak Ruslar Karadeniz'e hakim olmakla yetinmeyecektir, Ruslar Çar Petro'dan beri sıcak denizlere inmeyi hedeflemişlerdir. Çünkü Kuzey, yani Kuzey Buz Denizi'nden dolayı Rusya'nın dünyaya açılması için uygun olmadığı gibi ayrıca yol güzergahı üzerinde Almanya, İngiltere ve Fransa gibi çok güçlü devletler var. O yüzden Rusya'nın dünyayla deniz yolu ile buluşabileceği en kabul edilebilir ve mantıklı güzergah Karadeniz, Boğazlar, Ege ve Akdeniz'dir. Bu hiçbir zaman Rusların zihninden gitmemiştir.

Kırım'daki bugünkü yapıyı anlayabilmek için nasıl bir tarihi geçmişe sahip olduğuna bakmamız gerekmez mi?

Doç. Dr. Kavak: Kırım'ın anavatan olarak kimlere aitliği konusunu aydınlığa kavuşturmak bölgede yaşanan nüfus değişimlerini, zorunlu göçleri ve katliamları yani geçmişi iyi bilmemiz gerekmektedir. Aksi takdirde bugünden bakarsak: "Evet, bugün Kırım'ın %58'i Rustur" ama bu %58 Rus nüfusunun nasıl oluştuğunu iyi bilmemiz lazım. Tarih okuyanlar bilirler ki Kırım Tatarları; Orta Asya'dan çıkan Avrupa içlerine doğru giden Türklerin, Karadeniz'in kuzeyinden geçen Kıpçak kolunun bir uzantısıdır. Türkler buraya ne zaman geldi dersenez; ilk olarak İskitler döneminde buraya gelerek yerleştiler. Daha sonra Hazarlar, Peçenekler, Kıpçaklar ve sonrasında da Altın Orda Devleti bölgeye hakim olmuştur. Altın Orda Devleti 1391-1395'te iki kez Timur'a karşı yenildi ve parçalanarak birçok devlete bölündü. Bunlardan birisi Kırım Hanlığı, diğeri de Moskova Knezliği'dir. Aşağı doğru bakarsak Kazan Hanlığı, Astıran Hanlığı bulunmaktadır. Ama bizim için bu coğrafya önemlidir.

Burada Ruslar'dan çok daha önce Kırım Tatarları vardı. Nitekim 1441'de Hacı Geray'ın birleştirici gücü boyları bir araya getirerek bağımsız büyük bir devlet olan Kırım Hanlığı kurulmuştur. Diğer taraftan Cenevizlilerin Kefe'de çok etkin bir ağırlığı bulunmakta idi. Hacı Geray tek başına Ceneviz hakimiyetini kıramayacağını görünce Fatih Sultan Mehmet'e elçiler göndererek ittifak arayışına girdi. Fatih, Gedik Ahmet Paşa komutasında bir donanma göndermiştir ama iki devletin işbirliğine rağmen buradan Cenevizlileri atamamıştır (1454). Ancak ilerleyen zamanlarda 1475'te Kırım Hanı Mengli Geray Cenevizliler tarafından Kefe'de esir tutulunca Osmanlı Devleti'nden yardım istenmiştir. Fatih Sultan Mehmet, yine Gedik Ahmet Paşa komutasında büyük bir donanma yollamıştır. 1475'te giden donanma hem Cenevizlileri buradan attı, hem de Mengli Geray'la Osmanlı Devleti'nin yaptığı bir ahitname üzerine Kırım Hanlığı içişlerinde özerk, dış işlerinde Osmanlı Devleti'ne nispeten bağlı bir duruma getirilmiştir. Osmanlı Devleti ilk defa etnik ve dinsel olarak kendiyile benzer olan bir parçayı kendine bağlamıştır. Netice itibari ile iki Türk Devleti'nin tarihte benzeri olmayan birlik ve beraberlik süreci başlamış ve 1783 tarihine kadar da sürmüştür.

"Karadeniz'e sahip olmak Kırım'dan geçer..." cümlelerinden tam olarak ne anlamamız gerekmektedir?

Doç. Dr. Kavak: Kırım, Karadeniz'in içine uzanan bir yarımadadır. Büyüklüğünden ziyade stratejik ve jeopolitik konumu hat safhadadır. Kısacası Karadeniz'e sahip olmak nereden geçer

dersenez, Kırım'dan geçer. Ancak Ruslar Karadeniz'e hakim olmakla yetinmeyecektir, Ruslar Çar Petro'dan beri sıcak denizlere inmeyi hedeflemişlerdir. Çünkü Kuzey, yani Kuzey Buz Denizi'nden dolayı Rusya'nın dünyaya açılması için uygun olmadığı gibi ayrıca yol güzergahı üzerinde Almanya, İngiltere ve Fransa gibi çok güçlü devletler var. O yüzden Rusya'nın dünyayla deniz yolu ile buluşabileceği en kabul edilebilir ve mantıklı güzergah Karadeniz, Boğazlar, Ege ve Akdeniz'dir. Bu hiçbir zaman Rusların zihninden gitmemiştir.

Diğer yandan bugün bizim için Antalya ne ise o coğrafyanın Antalya'sı da Kırım'dır. Rus işgalinden beri Kırım'da çok ciddi bir Rus elit zümresi yaşam sürmektedir. Yarım adanın ikliminin insan tabiatına olan uygunluğu ve denizle iç içe olmasından dolayı da çok kıymetli bir yer olmasını sağlamıştır.

Rusların Kırım Tatarlarını yok etmek amacıyla tarihte birçok kez katliamlar yaptığı bilinmektedir. Bu konuda bilmemiz gereken önemli başlıklar nelerdir?

Doç. Dr. Kavak: Şunun altını bir defa kalın çizgilerle çizmemiz gerekmektedir. Rusların insan hakları karnesi tarih boyunca zayıflarla doludur. Rusların tabiatında insani değerler neredeyse tarih boyunca hiç olmamıştır. Onlar kendi insanlarına bile zulmetmiş bir millettir. O yüzden diyoruz ki, Rusya'nın insafına terk edilen Kırım'da yaşanacakların ne olacağını bilmemiz için çok düşünmemize gerek yoktur. Tarih sürekli tekerrür etmiştir ki o coğrafya da Ruslardan ötürü kan ve gözyaşı hiç eksik olmamıştır. Kısaca Kı-

rım'da yaşananlara bir bakalım: "KIRIM'IN RUSLAR TARAFINDAN İŞGALİ SIRASINDA 50.000'İN ÜZERİNDE KIRIM TATARI KATLEDİLDİ."

General Potemkin komutasındaki Rus ordusu 1783 tarihinde Kırım'a girmiştir. Karasu, bugün Karasubazar şehrinde General Potemkin, Kırım'ın II.Katarina'ya bağlandığını olduğunu duyururken o gün yaklaşık 50.000'in üzerinde Kırım Tatarını katlederek ilan etmiştir. Yani Kırım, 1783'te

maalesef çok ciddi bir katliamın sonrasında Rusya'ya bağlanmıştır. Zihinlerden bu katliam hiçbir zaman silinmemiştir. Bu tarih kötü günlerin başlangıcı olmuştur.

"RUSLAR İLE KIRIM TATARLARI'NIN BİR ARADA OLMASI BİZİM ZİHNİMİZDE YOK OLMAKLA EŞ ANLAMADIR"

O sebepten dolayıdır ki Kırım'ın şu an geldiği nokta itibariyle Ruslarla ilişkilendirilmesi bizim için, Kırım Tatarları için geçmişteki o kabusun tekrar yaşanması anlamına geliyor. Kırım Harbi sonrası Ruslar bir taraftan Kafkasya'da bir taraftan da Kırım üzerinde

yoğun bir askeri hareket yürüttüler ve nitekim Kafkasya'da büyük bir direnişin lideri olan Şeyh Şamil'i 1859'da esir alarak direnişi sonlandırdılar. Bu tarihten sonra 1860 yılında o bölgede de ciddi bir kırılma yaşandı ve aynı tarihlerde Kırım'da da Ruslar, Kırım Tatarlarının ülkeyi terk etmesi noktasında askeri ve her türlü baskıyı azami derecede arttırdılar.

Yaklaşık 1860-1922 tarihleri arasında tam 1.800.000 Kırım Tatar'ı anavatanlarından göç ettirilmiştir.

Diğer yandan bugün bizim için Antalya ne ise o coğrafyanın Antalya'sı da Kırım'dır. Rus işgalinden beri Kırım'da çok ciddi bir Rus elit zümresi yaşam sürmektedir. Yarım adanın ikliminin insan tabiatına olan uygunluğu ve denizle iç içe olunmasından dolayı da çok kıymetli bir yer olmasını sağlamıştır.

Rusların insan hakları karnesi tarih boyunca zayıflarla doludur. Rusların tabiatında insani değerler neredeyse tarih boyunca hiç olmamıştır. Onlar kendi insanlarına bile zulmetmiş bir millettir. O yüzden diyoruz ki, Rusya'nın insafına terk edilen Kırım'da yaşanacakların ne olacağını bilmemiz için çok düşünmemize gerek yoktur.

Bunların bir kısmı Romanya, Dobruca ve Köstence gibi Balkan topraklarına diğer büyük bir kısmı ise Anadolu'ya göç etmişlerdir. Bugün Anadolu'da, Hakkâri hariç her yerde Kırım Tatarı bulmak mümkündür. Halen Türkiye'de yaklaşık 6-7 milyon civarında Kırım Tatarı yaşamaktadır.

18 Mayıs 1944 tarihinde savunmasız yaşlı, çoluk-çocuk ve kadınlar, Sibiry, Tacikistan ve Özbekistan topraklarına katledilircesine göçe maruz bırakıldılar.

18 Mayıs 1944 tarihi esnasında Ruslar, Tatar gençlerini Kızıl orduya asker olarak kattılar. Geride Kırım'da kalan kadın, çoluk, çocuk ve yaşlıları ise Sibiry, Tacikistan ve Özbekistan topraklarına göç ettirdiler. Yaklaşık yarım milyona yakın insan bu göçe tabii tutulmuştur. Bunun da hemen hemen yarısı yollarda hastalıktan, açlıktan, yokluktan, sıkıntıdan ya da Rusların değişik şekilde eziyetlerinden, gittikleri geçtikleri yerlerdeki insanların zulmünden resmen katledilmişlerdir. Bakın altını çiziyorum. Tatar gençleri

Rus Ordusunda II. Dünya Savaşı sırasında askerken, yani Rusların vatanını savunurken arkada bıraktıkları anneleri, ablaları, dedeleri ve çocukları maalesef savunmasız biçare insanlar trenlere bindirilerek, Sibiry'nın uçsuz bucaksız köşelerine, Tacikistan'a ve Özbekistan'a göç ettirmişlerdir. Bütün bu olumsuz şartlarda yarım milyonluk savunmasız tükenmiş insanların yarısı yollarda maalesef katledilmiştir. 1860-1922'ye kadar 1 milyon 800 bin insanın göç ettiğini söyledik. Artı 18 Mayıs 1944 tarihinde de yarım milyon insan buradan göç ettirildi. Yaklaşık seksen binden de fazla Kırım Tatar genci Kızıl Ordu da II. Dünya Savaşı'nda savaşmak üzere silah altına alındı. Şimdi bunlardan sonra Kırım'da ne kalabilir sizce. Neredeyse Kırım Tatarsız bir hale geldi. Ama çok şükür 1991 yılından sonra Sibiry'dan işte Özbekistan'ın Tacikistan'ın o çöllerinden gelenler ile beraber bugün yaklaşık olarak 350-400 bin Kırım Tatarı şu an Kırım'da var olma mücadelesi veriyorlar.

“Kırım’ı biz almazsak Türkiye buraya müdahale edecek” propagandası ne anlama gelmektedir?

Doç. Dr. Kavak: Rusya Kırım'da bulunan Rus ve Ruslaşmış unsurlara Kırım'ın ilhakına katkı vermeleri amacıyla ciddi bir kara propaganda faaliyeti yürütmüştür. İşgalin gerekliliğine dair bir takım gerekçeleri Küçük Kaynarca Antlaşması'na dayandırarak sözde Türkiye'nin Kırım'a müdahale edeceğini yaymaktadır. Hepinizin de bildiği üzere bu antlaşmayla Kırım'a dini açıdan Osmanlıya bağlı olmak koşuluyla bağımsızlık statüsü verilmiştir. Yani 1774'te, Kırım Hanlığı yeni bir devlet olarak ortaya çıkmıştır. Ruslar, Ukrayna dağıldığı takdirde bu antlaşmanın işlevlik kazanacağını ve Kırım'a Türklerin el koyacağını bir korku teorisi olarak ürettiler ve şu an “Kırım’ı biz almazsak Türkiye burayı alacak” şeklinde kullanmaktalar.

Rus Karadeniz Donanmasının üssü olan Sivastopol hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Doç. Dr. Kavak: Kırım yarımadası 1954'e kadar Rusya'ya bağlı

idi. Nikita Hruşçov'un genel sekreterliği döneminde Ukrayna'nın devlete katkılarından dolayı denilerek Kırım, Ukrayna Cumhuriyetine verilmiştir. O gün için Ukrayna'ya Kırım'ın bağlanması muhtemelen Ruslar için çok da bir şey ifade etmiyordu. Ama ne var ki 1991 yılında Sovyetler Birliği ortadan kalkınca, işte o 1954'teki 'hizmetlerinizden dolayı Kırım'ı size bağladık' denilen o kritik coğrafya birden Ukrayna'nın elinde daimi hale geldi. İşte bu noktada 1991 yılında Kırım'ın statüsü, bir taraftan Rusların çok fazla yaşadığından dolayı diğer taraftan da biraz evvel işaret ettiğimiz Sivastopol'daki Akyar Limanı (bugün yaklaşık 300 gemiden oluşan Rusya'nın Karadeniz donanması dünyanın en büyük donanmalarından biridir) buranın önemini gündeme getirdi. O yüzden, Kırım özerk bir cumhuriyettir Sivastopol da bu özerk cumhuriyetin içerisinde kiralanan bir yer toprak parçası yani Rusya'nın direkt tasarruf ettiği ayrı bir bölgedir.

Kırım'da yapılan referandum konusunda neler söyleyebilirsiniz?

Doç. Dr. Kavak: Bugün Kırım'da Rusların organize ettiği referandumda yaklaşık olarak % 97'lik bir oranda Rusya'ya bağlanma yönünde bir kararın çıktığı dünyaya ilan edildi. Ardından da Bağımsız Kırım Cumhuriyeti Rusya'ya bağlanma kararı alarak talebini ilettiler. Rusya ise geçmişten beridir Kırım'ın bir Rus toprağı olduğunu dünyaya duyurarak talebi imza etmiştir. Referanduma Kırım Tatarları yani %14'lük bir nüfus katılmamıştır. Ukraynalıların bir kısmı katılmamıştır. Kısacası bu %97 katılanların oranıdır. Bütün nüfusun katılımı sonrası çıkan bir

rakam değildir. Türkiye'nin dünya kamuoyuna anlatması gereken önemli bir durumdur. Ayrıca Kırım Özerk Cumhuriyeti'nin aldığı bu kararın hukuki geçerliliği olabilmesi için bir üst kurum Kiev'in onaylaması gerekmektedir. Böyle bir onay olmadığından ötürü bu durum uluslararası hukuka göre geçersizdir. Kısacası Ruslar ilhakın meşruluğuna dünyayı ikna edebilmek için büyük çaba sarf etmektedirler.

Bundan sonra neler olacak?

Doç. Dr. Kavak: Başta ABD ve AB yaklaşık 21 Rus ileri gelenine vize yasağı koydu, işbirliğini azaltma gibi kararlar alarak tepkilerini gösterdiler. Ancak Rusya lideri Putin yapılanlara ve yapılacaklara karşı kendilerinin de bir takım kozları olduğunu bildirerek resmen dünyaya meydan okumuştur. Türkiye bu konuda itidali tavsiye etmekle içerideki seçim sürecine odaklanmış ve seçim sonrasında da siyasetini aynı istikamette devam ettirmiştir. Üstelik Türkiye-Rusya ticaret hacminin büyüklüğünden ötürü konunun hassas olduğunu dile getirenler olup konunun büyümemesini Türkiye ve Rusya'nın karşı karşıya gelmesini ifade etmektedirler. Ancak İstanbul'da oturup gazete köşesi yazanlarla TV'lerde boy gösterenler unutmazınlar ki Rusya, Kırım'da var olmak istiyorsa bunun en önemli nedeni İstanbul ve boğazlardır.

Eğer ABD ve AB netice alamazsa durumun çok vahim olduğuna dair bazı emareler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bir Tatar gösterici evinden gece alınıp götürülmüş ve birkaç gün sonra da işkence edilmiş cesedi bulunmuştur. Tatarca konuştuğundan ötürü bir Tatar genci otobüste öldürölürcesine

dövülmüştür. Gelen haberlere göre hemen hemen her Tatar evinin önünde bir Rus askeri veya para-militer güçler bekliyor durumda. Değişik şekillerde tacizler hat safhaya varmıştır. Kısacası belki dünyanın gözü önünde 18 Mayıs 1944 tekrar sergilenmeyecek belki ama yine de Tatarlar Kırım'dan bir türlü atılacaklar.

KIRIM TATARLARI DA ABD VE AB'NİN İNSAFINA TERK EDİLMİŞ DURUMDADIR.

Hocam son olarak neler söylemek istersiniz?

Doç. Dr. Kavak: Konuşmamı sonlandırırken bir konuya işaret etmem gerekiyor. Rusya'nın lideri Putin ABD'li siyasetçi ve diplomat Henry Kissinger'e “Tarihi kazanımlarımızı beceriksiz bir lider yüzünden kaybettik.” diyerek SSCB'nin dağılmasını hiçbir zaman kabul etmediğini ifade etmiştir. Aslında bugüne yansıyanlar Putin'li Rusya ile farklı bir dünyayı konuşmaya başlayacağımızı gösteriyor. ABD ve AB'nin Suriye hamlesine karşı Rusya'nın ben de varım demesidir. İki kutuplu dünya özlemi çeken Putin, Batının İslam fobisi üzerinden olağanüstü artan enerji fiyatları ile beslenerek bugüne getirdiği bir canavardır.

Mamafih Rusya tek kutuplu dünyanın bittiğini dile getirmektedir. Bu değişen geo-stratejik konum için Türkiye'nin ve Kırım Tatarlarının durumu ve rolünün ne olacağı konusu büyük bir önem arz etmektedir. Üzülerek işaret etmem gerekir ki bölgedeki manzara maalesef ABD ve AB'nin Rusya ile olan mücadelesi şeklinde cereyan etmektedir. Ayrıca Kırım Tatarları da ABD ve AB'nin insafına terk edilmiş durumdadır.

KIBRIS'TA DA ANDIMIZ YASAKLANDI, PKK ADADA CİRİT ATIYOR!

Mart ayı içinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından organize edilen V. Milli Eğitim Şurası düzenlendi. 166 öğretmen kararı ile andımızın kaldırılması, Rumca eğitimin zorunlu hale gelmesi, tarih kitaplarının barış yönünde değiştirilmesi, din derslerinin kaldırılması, ilahiyat kolejinin kapatılması kararları alındı.

**EMETE GÖZÜGÜZELLİ
CİVAN KİMDİR?**
1978 Lefkoşa doğumlu olan Emete Gözügüzelli, Yakın Doğu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümünü bitirdi. Yine aynı okulda "Etnik Çatışmalar ve Makedonya'nın Güvenliği" konusunda yüksek lisans yaptı. 2002 yılında dönemin bakanı tarafından Dışişleri Bakanlığı'nda davet edilerek göreve başladı. 2005 yılından itibaren TBMM'de uzman/danışman olarak görev aldı. Avrupa'da İsveç Parlamentosu'nda da ayrıca bir eğitime katılan Gözügüzelli, Kıbrıs davasında Türk tezlerini yabancılara anlatma mücadelesini her platformda sürdürdü. KKTC'de ve Türkiye'de birçok gazetede köşe yazıları yazıyor. Kıbrıs konusundaki mevcut gelişmeleri Türkiye genelinde düzenlenen konferanslarda anlatmaya devam ediyor. Kıbrıs'ta ve Türkiye'de yayınlanan Beşparmak Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni olan Gözügüzelli Kıbrıs konusunda ikinci kitabını hazırlıyor.

Kıbrıs meselesi uluslararası kamuoyunda ne zaman yer edinmeye başladı?

1968 yılından bu yana cereyan eden görüşmeler süreci kesintilere uğrayan bir yapıda olsa da hep Birleşmiş Milletler zemininde gerçekleşti. Birleşmiş Milletler'in adadaki taraflara en son sunduğu Annan Planı 24 Nisan 2004'te eş zamanlı referanduma sunulmuş ve Rumların bu plana "hayır" demesi ile bir netice sağlanamamıştı.

Bahsettiğiniz Annan Planı'nın vurgusu sizce ne idi?

Annan Planı'nda 'tek egemenlik' vurgusu açık açık olmasa da "United Cyprus" denilerek 'Birleşik Kıbrıs' öngörülmüştü. Kıbrıs Türk tarafı dış temsilde Belçika, iç temsilde İsviçre modelini savunmuştu. Hatta KKTC olarak iki egemen yapıda anlaşma olması beklentisi vardı. Ancak, Türkiye'nin dış politikası bu yönde çalışmada bulunmamıştı. Ancak şunu belirtmek isterim ki; BM Genel Sekreteri Kofi Annan, referandum sonuçlarını değerlendiren raporunu 2004'te Güvenlik Konseyi'ne sunmuştu. Bu raporda, Kıbrıs Rumlarını 'uzlaşmaz taraf' olarak gösteren Annan'ın diğer en çarpıcı yorumu şu şekilde gerçekleşmişti; "Umarım Güvenlik Konseyi üyeleri, bütün ülkelere Kıbrıslı Türklerin tecridine yol açan ve kalkınmalarına engel olan gereksiz kısıtlamaların kaldırılması için; tanınma ya da ayrılma amaçları için değil, yeniden birleşme amacına olumlu bir katkı olarak, işbirliği yapmaları yönünde güçlü bir şekilde yol gösterir."

Türk askeri aleyhine çalışmalar son hızla devam etmektedir. Kendilerine ‘Retçi İnisiyatif’ diyen grup ise adada Türk askeri işgalci olduğunu ve askerlik yapmamak için gençleri düzenledikleri “askere gitmeme vicdani haktır” kampanyası ile Türk ordusu karşısında cepheleşme faaliyetleri devam etmektedir. Bu durum CTP, TDP, BKP, KSP, Baraka kültür derneği gibi parti ve örgütlerce desteklenmektedir.

Rapordan da anlaşılacağı üzere, BM Genel Sekreteri Kofi Annan, Kıbrıs Türkleri üzerindeki haksız tecridin kaldırılmasını, yalnız bunun tanınma veya ayrı bağımsızlık yönünde kullanılmayacak şekilde gerçekleştirilmesini istemekteydi. Nitekim, rapor GKRY’nin girişimleri ile Rusya’nın vetosu sağlanması ile rafa kaldırıldı. Zira Kıbrıs Türklerinin mevcut durumlarının yükseltilmesi Helenizm çıkarları için kabul edilebilir bir durum değildi. Bu nedenle, Kıbrıs Türkleri izolasyonlar altında ezilmeye, sindirilmeye devam ettirildi.

Bildiğimiz kadarı ile 2004 ile 2008 arasında Kıbrıs Meselesinde bir gelişme olmadı. 2008 yılında ise Gambari süreci başladı. Bu süreçte GKRY lideri Dimitri Hristofyas ile KKTC lideri Mehmet Ali Talat bir mutabakata vardılar ve bir metin imzaladılar. **RAHMETLİ DENKTAŞ ‘TEK TEMSİLİYETE’ İSYAN ETMİŞTİ** Bu metne ise en sert tepki Rahmetli Denktaş’tan geldi. Sizce bu sert tepkinin nedeni ne idi?

Bu mutabakat metini; tek egemenlik, tek vatandaşlık ve tek temsiliyet öngörmekte idi. Rahmetli Denktaş bu metine en çok itiraz eden taraflardan olmuştu. Hatta bu dönemde sağ partiler de buna isyan etmekteydi. Esasında bu anlaşma modelinde Bosna Hersek Modelinde olduğu gibi ‘Bosnalılık’ yani tek kim-

lik esasında bir çözüm modeli öngörülmekteydi.

Burada önem arz eden bir hususta şuydu ki, Rumlar Annan Planı’na ‘hayır’ deme sebeplerinden biri de tek egemenlik vb. unsurların açık bir şekilde ifade edilmemesiydi. Bu yaşanan olumsuz sürecin ardından Kıbrıs Türkü ne ile karşılaşabileceğini bilmiyordu. Oysa Batı dünyası ABD öncülüğünde kurmuş olduğu sivil toplum ağları ile gerçekleştirilen toplantılarda Kıbrıs’ta anlaşmada kurulacak olan hükümet yapısı tek uluslar arası kimliğe, vatandaşlığa ve egemenliğe dayalı olması zorunluluğu. Garantiler konusunda AB garantörlüğü, askersizleştirme, Kıbrıslılık kimliği tesisi ve bunun için her şekilde mücadele tarih kitaplarının değiştirilmesi, Rumcanın zorunlu ders haline getirilmesi gibi bizleri ilgilendiren hayati konular üzerine kararlar alınmaktaydı. Bu kuruluşlardan FOSBO, HADE, Alman-Kıbrıs Formu, Gençlik Merkezi, Oslo grubu, Oxford grubu gibi pek çok sivil toplum örgütü yukarıda izah edilen kavramlar üzerine Kıbrıs Türklerini ikna etmekte ve harekete geçirmektedir.

RUMLARIN AMACI KUZEY KIBRIS’I ASKERSİZLEŞTİRMEK...

Türkiye Kıbrıs üzerinde garantörlükten dolayı tasarrufta bulunma şansına sahip. Bu süreçte Türk Dışişleri nasıl bir politika izledi?

2011 yılına gelindiğinde yeniden müzakere süreci öne çıktı. Türk dış politikasının 2004 BM planını destekleyen politikaları sonrasında referandumdan ‘hayır’ çıkması bilinen bir gerçektir. Zira bu dönemde yapılan kamuoyu yoklamalarında Rumların plana hayır diyecekleri bilinmekteydi. Rumlar metinde garantilerin yer alması, toprak, mülkiyet, kimlik, egemenlik gibi temel alanlarda planda kendilerine sunulanları yetersiz bulmaktaydılar. Tüm bu sancılı süreç sonrasında, 2011 yılında Türk hükümeti bu kez Kıbrıs Türklerine rahatlayacakları mesajlar vermeye başladı.

2011 yılının sene başında KKTC Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu ve Türk dışişleri gündeme Belçika modelini taşıdı. Görüşmeler süreci için artık Belçika modeli baz alınarak müzakerelere devam edilmek istendiği mesajları basında yer aldı. Hatta ocak ayı sonlarında Cenevre’de gerçekleşecek görüşmelerde Türk tarafı çözüm modeli dil temelinde iki devlet şeklinde idi. Buna göre Türkçe konuşulan bölgeye Rumca, Rumca

konusulan bölgeye de Türkçe bilenler yerleştirilmeyecekti. Türk bölgesinde yer almak yaşamak isteyen kişi için ise Türkçe bilme zorunluluğu getirilmişti. Tek istisna durumu 65 yaş üzerindekiiler için getirildi. Bu yaş grubundaki insanlar için oturacakları bölgede dil bilme zorunluluğu öngörülmedi. Lefkoşa ise iki dil temelinde temsili istenmekteydi.

Bu dönemde konu ile ilgili Kıbrıs Türk basınından Kıbrıs gazetesinde “Yönetim ve Güç Paylaşımı” önerilerinin bazıları yayımlandı. Bunlara göre Rum tarafının “tek egemenlik” beklentileri ortadan kalkmakta idi. Hatta “kurucu devletler egemendir” denmekteydi. Garantiler konusu ise daha da genişletilmiş şekilde tanımlanmakta ve kurucu devletlerin toprak bütünlüğünün de garantörlerin güvencesi altında olması önerilmekteydi. Tüm bu öneriler 2008 yılında Talat-Hristofyas mutabakatını geride bırakmaktaydı.

Belçika modeli üzerinde duran Kıbrıs Türk tarafı, bu modeli, temelde ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel açıdan nüfusa bakmaksızın eşit haklara sahip olan halkların yan yana yaşamasını öngördüğü için arzu edilmekteydi. Bu süreçte de netice alınamadı.

BAŞBAKAN ERDOĞAN’IN SÖZLERİ POLİTİK MANEVRAYDI

2011 yılı Temmuz ayına gelindiğinde ise, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı 24 Temmuz 2011’de verdiği beyanatında şunları belirtmekteydi;

“Çok açık net söylüyorum, mesela benim kitabımda artık Güzelyurt yok. Annan Planı’ndaki gibi Güzelyurt’a bakmıyorum. Güzelyurt tamamen Kuzey Kıbrıs’ındır. Karpaz’da zaten en ufak oynama yapılamaz. Onlar ibadet yapmaya gelmek isterlerse gelsinler. Daha farklı oturacağız masaya. Onlar hala Annan Planı’nın üzerine biz daha ne alırsız konuşuyorlar. Kusura bakmasınlar geçti o. Biz çok açık ve net söylüyoruz. Bir defa iki kesimli, eşit statüde ve iki devletli bir yapı kabul edilebilir olmalı. Kabul ettiler etmediler, artık kendileri bilir... Maraş’ın açılması konusu daha çok beklerler. Bu Türkiye burada olduğu sürece Kuzey Kıbrıs’ın bir garantörü olarak, daha çok beklerler. Çok açık söylüyorum bizim orada şehidimiz var, bizim orada gazimiz var. Biraz asker çekseniz olmaz mı? Hayır, asker de çekmeyiz. Biz hepsini Annan Planı’nda çok açık, net ortaya koyduk. Annan Planı’nda da asker çekmeyi kabul ettik. Bunlar ona bile yaklaşmadı, onlar kaybetti.”

Bu mesaj Kıbrıs Türklerini rahatlatan bir mesajdı. Kıbrıs Türkü bundan sonraki süreçte toprak verip ye-

rinden olamayacağı inancına kavuşmuştu. Türk askerini ısrarla adadan göndertmek isteyen ve meselenin özünü bu askerin adadaki varlığı olarak gören Rumlara şamar gibi mesaj niteliği taşıyordu. Ancak tüm bunların hepsi politik manevralar olarak kaldı. Ama ilerleyecek süreçte tüm bu yapı dönüşüme uğradı. Şubat 2013’te DİSİ Genel Başkanı Nikos Anastasiades Rum lider olarak seçildi. Anastasiades, Rum tezlerinin tek kimlik, tek vatandaşlık, tek egemenlikten geçtiğini ısrarla savundu. Bu nedenle görüşmeler süreci bir buçuk yıl aksadı. Bu temel yanında Rumlar Maraş’ın da kendilerine iadesini talep ettiler. Bu süreçte BM Genel Sekterinin Kıbrıs özel Danışmanı Alexander Downer iki taraf arasında mekik diplomasisine başladı. 10 Eylül 2013’te tarafların görüşmeleri başlasa bile hemen krize dönen noktaya ulaştı. Maraş konusu bunun temel etkeni idi. Aynı zamanda ortak açıklama metni Rumların müzakere sürecinde ön şartı haline geldi. Rum tarafı burada KKTC’nin ayrı egemen olarak tanınmayacağı, Katolik nikah öngörüleceği bölünmezlik hükmü yanında oluşturulacak federal yapının yetki ve temsil düzeyinin açıkça belirtileceği bir metin istiyordu.

BM Kıbrıs Özel Danışmanı Alexander Downer, taraflar arasında ortak açıklama metni krizini aşmaya çalışsa da netice alamamıştı. Şu an Amerika Maraş’ın iadesi konusunda gerekli fonu kendisinin temin edeceğini deklare etti ve 4 Nisan 2014 tarihli Rum basın haberlerinde; ABD Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Eric Rubin’in adaya gelerek, 8 Nisan Salı günü Rum yönetimi başkanı Nikos Anastasiadis’le görüşeceği ve gündeminde kapalı bölge Maraş’ın iadesi konusunun da yer alacağı” bildirildi. Maraş konusu ve doğal gaz birleştirilmek istenen Kıbrıs’ta önemliydi. Vakıf mallarından oluşan Maraş’ın güven yaratıcı önlemler kapsamında Rumlar tarafından iadesi istenmesi kabul edilebilir bir durum değildi. Şu anki müzakere sürecine bakmadan 2013 senesindeki gelişmeleri değerlendirmek bugünün net görülmesi açısından yararlı olacağı kanısındayım.

KIBRIS’TA DA ‘ANDIMIZ’ YASAKLANDI

Son olarak ülkenin durumundan biraz bahseder misiniz?

Mart ayı içinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından organize edilen V. Milli Eğitim Şurası düzenlendi. 166 öğretmen kararı ile andımızın kaldırılması, Rumca eğitimin zorunlu hale gelmesi, tarih kitaplarının barış yönünde değiştirilmesi, din derslerinin kaldırılması,

ilahiyat kolejinin kapatılması kararları alındı. Bu kararları Bakan Mustafa Arabacıoğlu ‘uygulamam’ dese de şura kararları onay için Bakanlar Kuruluna gönderildi. Orada bu kararlar onanarak doğrudan Resmi Gazeteye yayım için gönderildi. Bu da şu demek, kararların resmi gazetede yayımı ile bundan sonraki yönetimler hiçbir sorunla karşılaşmadan alınan kararları uygulayabilecekler.

TÜRKİYE’NİN GARANTÖRLÜĞÜ ORTADAN KALKIYOR!

Şu an müzakere sürecinde Türk garantörlüğü ortadan kaldırılması ortak metin ve KKTC Dışişleri Bakanı’nın, Rum siyasi demeçlerin çıktıkları dikkate alındığında bariz bir şekilde anlaşılabilir. Liderler artık garantiler konusunu gündeme getirmemektedir. Türk tarafı garantileri ‘garantörler konuşsun’ demekte ve Türkiye’nin etkin ve fiili garantörlüğünü senelerce talep etme durumumuz ortadan kaldırılmaktadır. Müzakere sürecinde Heyette yer alacak önemli bir kişiden alınan bilgide, garantörlük konusunda Türkiye’nin değil AB ve BM’nin artık yer alacağı belirtilmiştir. Bu durum bile karşı karşıya kaldığımız acı tablonun vaziyetini ortaya koymaktadır

KIBRIS’TA PKK CİRİT ATIYOR!

Adada ciddi anlamda PKK yapılanması mevcuttur. Mart ayı içindeki Nevruz Kutlamalarında Taşkent Piknik alanına gelen BDP Milletvekilleri adadaki PKK sempatzanı Kürt öğrenciler, adada yaşayan PKK sempatzanı Kürtler bir etkinlik düzenlemiş ve burada terörist Öcalan’ın resmi olan bayraklar, Kürdistan yazılı bayrak ve kıyafetler, PKK bayrakları açmışlar

ve sol tabandan yer alan bazı parti milletvekilleri, Başbakan Özkan Yorgancıoğlu da katılarak etkinliklerine destek vermişlerdir. Daha önceleri bu yapıda olanların bu tür etkinlikleri yapması çok zordu. Bu bayrakları açması imkansızdı. 7 Nisan 2014’te ise 150 PKK sempatzanı YDÜ öğrencisi 30 kadar Türk milliyetçisi öğrenciye saldırıp yaraladı. CTP Milletvekili, feminist olan Doğuş Derya ise yaptığı açıklamada; “Güney’de ELAM varsa Kuzey’de Ülkü Ocakları var. Irkçılık yapıyorlar, insanları terörize ediyorlar. Hem de bu ilk defaları değil, 1960’larda bunların şeflerinin adı Celal Horon idi, 1990’larda Azmi Karamahmutoğlu. Bu ülke ırkçılık ve milliyetçilikten bıktı. Sizi çekmek zorunda değiliz Bozkurt Efendiler! Basın gidin! Ülkü ocakları kapatılsın!” demiştir. Ne üzücüdür ki ülke içindeki PKK yapılanması görmezden gelinerek, onların savundukları dava kardeşlik, Türk milletinin ülkü ve değerlerini savunanlar ise ırkçı olarak addedilmek istenmiştir. Yine aynı şekilde KKTC içinde PKK sempatzanları günümüzde çok rahat şekilde gerek üniversiteler gerek diğer bölgelerde yapılandığı ve Rumlarla işbirliği haline girebildiği gözlemlenmektedir.

Türk askeri aleyhine çalışmalar son hızla devam etmektedir. Kendilerine ‘Retçi İnisiyatif’ diyen grup ise adada Türk askeri işgalci olduğunu ve askerlik yapmak için gençleri düzenledikleri “askere gitmeme vicdani haktır” kampanyası ile Türk ordusu karşısında cepheleşme faaliyetleri devam etmektedir. Bu durum CTP, TDP, BKP, KSP, Baraka kültür derneği gibi parti ve örgütlerce desteklenmektedir.

Kamu hastanelerine 4 dilde tabelalar asıldı... Sırada Kürtçe tercümanlar var! Kamuya tabelalarla 2. dil tezgahı kuruluyor!

**AYNI DİLİ
KONUŞMAYAN
MİLLET Mİ
OLUR?**

Bugün ülkemizde okuma yazma bilen herkes, Türkçe'yi okuyup yazabilmektedir. Okur-yazar olmayanlar da zaten hiçbir dilde okuma yazma bilememektedir. Peki, o zaman bu uygulama niye? Dil bilmediği için hastanelerde tedavi olamayan kaç kişi vardır? Bu uygulama ile hangi sağlık sorunu çözülecek?

SAĞLIK BAKANLIĞI TABELALARLA NE YAPMAK İSTİYOR?

Sağlık, devletle vatandaşın sıklıkla karşılaştığı, vatandaşa hizmetin çok önemli bir araç olarak devlet tarafından kullanıldığı bir alandır. Diğer kamu hizmetlerinden vatandaşlar belli bir süre faydalansa da sağlık hizmetleri her vatandaşın her yaşta devletin hizmetine muhtaç olabileceği bir alandır. Böylesine bir alanda devlet veya siyasi idareler için bulunmaz bir propaganda aracı olabilir. Toplumun bazı şeylere alıştırılması, kanıksaması veya kabullenmesi için bu tür alanlar sıklıkla kullanılmaktadır.

İLK VAKA: T.C'NİN TABELALARDAN KALDIRILMASI

Son yıllarda sağlık bu anlamda farklı bir propaganda aracı olarak kullanılmaya başlandı. Bunu ilk olarak T.C. ibaresinin Sağlık Bakanlığı'na ait kurum ve kuruluşlardan kaldırılmasını gördük. Sağlıkın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanarak diğer kurumlara uygulanması için gönderilen bu çalışmayla ilk olarak **Halk Sağlığı Kurumu**, kendisine bağlı kurum ve kuruluşların tabelalarından T.C. ibaresini kaldırdı. Sağlık Bakanlığına bağlı Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı tarafından konusu "**Tanıttıcı Bayrak ve Tabelalar**" olan bir yazıda "**Tabelalarda Sağlık Bakanlığı logosu ve yazı**

dışında başka unsurlara yer verilmemelidir." talimatı yer almıştır. Bu talimatla birlikte Halk Sağlığı Kurumuna bağlı 1. Basamak sağlık hizmeti veren kurum ve kuruluşlarında kullanılan dış tabelalarda Türkiye Cumhuriyeti'nin kısaltması olan "**T.C.**" ibaresinin kaldırıldığı görüldü. Kurum, ve Sağlık Bakanlığı aynı zamanda internet sayfasında da T.C ibaresine yer vermedi. Yaşanılan bu olayı ardından özellikle sosyal medyada yoğun bir biçimde vatandaşlardan tepkisinden sonra olayın kamuoyunda tartışılması nedeniyle Sağlık Bakanlığı geri adım atmak zorunda kaldı.

İKİNCİ VAKA: KÜRTÇE TERCÜMAN

T.C'nin tabelalardan kaldırılması skandalı henüz tazeliğini korurken Sağlık Bakanı Sayın Mehmet Müezzinoğlu "**Doğu il-lerinin yanı sıra Batı'da Kürt vatandaşların yoğun olarak yaşadığı bölgelerdeki hastanelerde görevlendirilecek Kürtçe tercümanlar.**" Tercümanlar doktor ile hasta arasında köprü vazifesi görecek. Doktora yardımcı olacak. Vatandaşın kendini ifade etmesini sağlayacak tedbirler almamız gerekiyor" açıklamasını yaparak hastanelerde Kürtçe tercüman için çalışma yaptıklarını ilan etti. Bunun bir ihtiyaçtan ve doktor ile hasta arasında köprü vazifesi görecek olmasından kaynaklandığını söylemek çok zordur. Çünkü bugüne kadar Türkçe bilmediği için sağlık hizme-

ti alamayan bir tane Türkiye Cumhuriyeti vatandaşına rastlanmamıştır. Bu yönde talepte gelmemiştir. Türkçe bilmeyen veya derdini Türkçe anlatamayan vatandaşlarımız yakınları vasıtasıyla bu sorunu çözüyor. Kamu Hastanelerinde Kürtçe bilen tercüman çalıştırılmak istenmesi devlete resmi olarak ikinci bir dili yerleştirme girişi mi olacaktır. Kamu hizmetinde resmi bir görevlendirme ile ikinci bir dilin kullanılması vatandaşa hizmet etmek yerine, devleti bölmek isteyenlerin değerine su taşımak olacaktır. Ortada bir ihtiyaç yok iken masum niyetlerle kılıflanan bu tür uygulamalarla Türkiye'nin temeline dinamit koymakla eş değerdir. Milletimizin her alan-

da birliğini sağlayan Türkçe'nin dışında kamu hizmetine Kürtçe'nin dahil edilmesi başka soruları da akla getiriyor. Ülkemizde etnik lehçelerini kullanan vatandaşlarımız içinde kamuda ayrı ayrı tercümanlar yer alacak mı? Bu işin içinden nasıl çıkılacaktır. Sağlık Bakanlığı daha iyi hizmet vermek, hasta ile daha iyi iletişim kurmak istiyorsa bunun çaresi tercüman değildir. Sağlık çalışanının iş yükünün azaltılması, personel eksikliğinin giderilmesi, hizmet sunumunda kalitenin daha da artırılmasıdır. Bugün bazı branşlarda illerde bile uzman doktor bulanamıyor. Bir doktor bir günde 100 hastaya bakıyor. Hastaya kısıtlı zaman ayırabiliyor. Çözülmesi gereken sorunlar bunlardır. Vatandaşın derdi tercüman değil, budur.

ÜÇÜNCÜ VAKA: YİNE TABELALAR AMA BU KEZ FARKLI DİLLERDE!

Sağlık Bakanlığı'nın son icraatı ise ilk iki icraatının karma yapılarak oluşturulduğu bir çalışma oldu. Tabelalardan T.C'yi kaldıran, 'Kürtçe tercüman olacak' diyenler bu kez de Kürtçe tabelaları hayata geçirmeye başladılar. İlk olarak Diyarbakır Çocuk Hastanesi yönlendirme tabelaları Türkçe dışında; Arapça, Kürtçe, Zaza'ca ve İngilizce olarak düzenledi.

Bugün ülkemizde okuma yazma bilen herkes, Türkçe'yi okuyup yazma bilmektedir. Okur-yazar olmayanlar da zaten hiçbir dilde okuma yazma bilememektedir. Peki, o zaman bu uygulama niye? Dil bilmediği için hastanelerde tedavi olamayan kaç kişi vardır? Bu uygulama ile hangi sağlık sorunu çözülecek? Bunun dışında başka dilleri kendisine anadil olarak seçen vatandaşlar, devlet eliyle ötekileştirilmiş olmayacaklar mı? Bu uygulamanın; psikolojik ve sosyolojik travmaları iyi hesap edilmiş midir?

Tabelalardan T.C'yi kaldıran, Kürtçe Tercüman olacak diyenler bu kez de Kürtçe tabelaları hayata geçirmeye başladılar.

Türk Sağlık-Sen bu soruların cevabını almak için Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumuna bir başvuru yaptı

Diyarbakır Çocuk Hastanesini donatan Türkçe dışında yönlendirme levhaları ile ilgili olarak TKHK Başkanlığı'na sorduğumuz soruya; komik, bilimsellikten uzak ve ileri sürülen gerekçelerle alakası olmayan durumu izahta zorlanan bir cevap verildi.

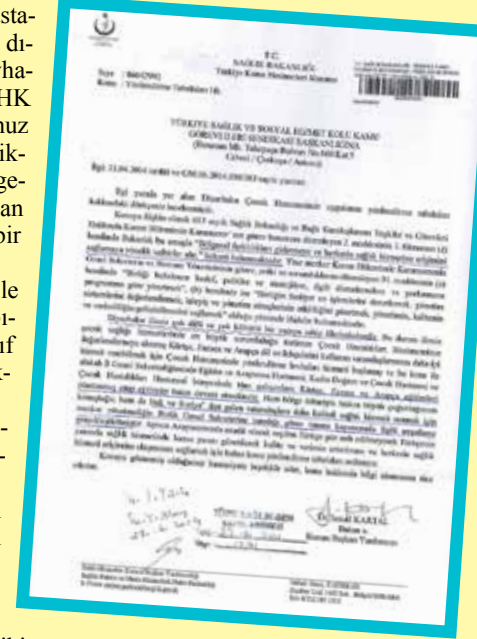
Sadece verilen cevap bile başka bir niyetle yapılanlara nasıl acelece kılıf hazırlandığını göstermektedir.

Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu verdiği cevapta;

Bölgesel farklılıkların giderilmesi ve herkesin erişebileceği sağlık hizmeti Diyarbakır'ın çok kültürlü ve çok dilli bir yapıya sahip olması gibi iki bahane ile Kürtçe tabelayı savunmuştur veya gerçeği söylemeye ve niyetlerini gizlemeye çalışmak için böyle bir yola başvurmuşlardır. Bu iki bahane geçersizdir. Çünkü; Bölgesel farklılıklardan, anlaşılması gereken personel dağılımındaki ve fiziki, teknik ve alt yapıdaki farklılıklardır. Ulaşılabilir ve nitelikli sağlık hizmeti için bunlar önemlidir. Bu tür farklılıklar nedeniyle mağduriyet sadece Diyarbakır'da değil Karadeniz'de İç Anadolu'da birçok yerleşim merkezinde de görülmektedir.

Yoksa tabelalar ile sağlık hizmeti verilecek olsa bu bölgelere bol bol tabela asar işi çözersiniz. Bu kadar parlak bir fikir ile sağlık hizmetlerine bakanların ikinci bahanesi de Diyarbakır'ın çok dilli çok kültürlü bir yapıya sahip olmasıdır.

Merak ediyoruz devlet hizmetleri çok dillilik esasına göre mi yürütüldüğünde kaliteli ve ulaşılabilir bir hizmet olmaktadır. Farklı dilde okuma- yazmayı kaç kişi bilmektedir ki bu tabelaların vatandaşa bir katkısı

o l a - caktır. Okuma yazma bilen herkes devletin resmi dilini öğrenmiştir. Bunun dışında bir tabela hazırlamak yoğun bir turist yoksa ya abesle iştigaldir ya da başka niyetlere kılıftır. İmparatorluk varisi olan Türkiye Cumhuriyeti 91 yıllık bir ulus devlet deneyimine sahiptir. Tek Devlet, Tek Millet, Tek Dil, Tek Vatan ve Tek Bayrak bu ülkenin bütünlüğünün temel taşlarıdır. Bunlardan birini yerinden oynatmak bütünlüğünün sarsılmasına, birliğin bozulmasına neden olacaktır.

Bugün bölgedeki belediyelerde tabelaları geçtik resmi yazışmalarda bile Türkçe'nin kullanılmayarak, Bayrağımızı bile belediyelerden kaldırarak niyeti ve amacı apaçık belli olanları biliyoruz. Hastanelerdeki tabelalardan bunların değirmenine su taşımaktan başka hiçbir şeye hizmet etmez. Farklı kültür, farklı dil diyerek ayrı bir üst kimlik tanımlı yaparak ayırtırmak isteyenlerin cirit attığı, demokratik özerklik safsatalarının konuşulduğu, ana dilde eğitim gibi

isteklerin her yerde ilan edildiği, bölücü başının mesajlarının meydanlarda milletvekilleri tarafından okunduğu, kısacası bölücülüğün zirve yaptığı bir dönemde TKHK'nın bu uygulamasını ve uygulamadaki gerekçeleri makul görmek mümkün değildir. TKHK'da bu yanlıştan dönmelidir.

Aynı dili konuşmayan insanların, aynı duyguları paylaşmasını düşünmek de abesle iştigaldir.

Aynı dili konuşmayan, aynı duyguları paylaşmayan toplumlar, alelade bir araya gelmiş, insan yığını olmanın ötesinde; bir millet olması da düşünülemez. Türk Milleti, alelade bir araya gelmiş insanların oluşturduğu bir insan yığını değil; dini, dili, kıblesi, bayrağı, acısı, sevinci, ülküsü bir, aynı vatan toprakları için mücadele etmiş; şehit olmuş insanlar tarafından oluşmuş, büyük bir millettir.

Sağlık çalışanları geçmişten günümüze ülke bütünlüğü ve devletin varlığı konusunda hep duyarlı olmuşlardır. Bayram olarak kutladıkları 14 Mart tarihi, 1919 yılından beri Tıp Bayramı olarak kutlanmaktadır. Ancak ilk kutlanmaya başlaması bir bayramdan ziyade tepki niteliğinde başlamıştır. Zira İstanbul'un itilaf devletleri tarafından işgal altında olduğu o dönemde 14 mart 1919'da tıp öğrencileri ve tıp doktorlarının İstanbul'un işgalini protesto niteliği taşıyan hareketiyle, o günden itibaren her yılın 14 Mart'ı Tıp Bayramı olarak kutlanmaktadır. Onun içindir ki, ilk başta Sağlık Bakanlığı bu ruha uygun olarak, ülke bütünlüğü konusunda bir takım zafiyetlere sebep verecek uygulamaların baş aktörü olmamalıdır. Herkes, sorumluluğunu bilmelidir. Devlet eliyle milletimizin birliğine, vatanımızın bölünmez bütünlüğüne, üniter devlet yapımıza helal getirecek uygulamalar içine girilmemelidir. Vatan şairimiz, Mehmet Akif ERSOY'un dediği gibi Allah, bu millete bir daha istiklal marşı yazdırmak zorunda bırakmasın.

Türk Sağlık-Sen'in anketinden çok çarpıcı notlar...

Ebe ve hemşirelerimizin
memnuniyetini ölçtük;

sonuç felaket

2443 hemşire ve 1295 ebinin katıldığı anket sonuçlarına göre, bu fedakar sağlık çalışanlarımız bir an önce çözülmesi gereken ciddi sıkıntılar yaşıyor.

Türkiye'de uzunca bir süredir sağlık alanında memnuniyet denilince sürekli olarak vatandaş memnuniyeti ifade edilmektedir. Özellikle siyasiler 2003 yılında sağlık alanında vatandaşların memnuniyetinin yüzde 39,5 olduğunu sık sık hatırlatarak, bu oranın 2011 yılında Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre yüzde 76 oranına çıktığını ifade etmektedirler.

Fakat vatandaşın bu derece memnun olmasında sağlık hizmetlerinin sunumunu gerçekleştiren çalışanların memnuniyeti bir türlü ölçülememiştir. Şiddetin rutinleştiği, nöbet ve fazla çalışmanın aşırılaştığı, mali ve özlük hakların ise sürekli kısıtlandığı bir çalışma ortamına neden olanlar buna cesaret edemediler.

Objektif bir memnuniyet ölçme çalışmasının sonuçları ile karşı karşıya gelemeyen Sağlık Bakanlığı çalışan memnuniyetini ölçmek için idarecilerin önderliğinde bir anket çalışması başlattı.

Kurumlarda idarecilerin telkinleri ile çalışanlara doldurtulan anket formları ve iyi sonuçlar çıkmazsa zaten kuşa çevrilen döner sermayelerin daha da düşeceğine yönelik aba altından sopa gösteren sözler ile ortaya Bakanlığı memnun edecek bir sonuç çıkacaktır. Ama bu sonuçların sağlık çalışanlarını memnuniyeti ile uzaktan yakından alakası olmayacaktır.

Böyle bir durumda sağlık çalışanlarının memnuniyeti ile ilgili sağlıklı verilerin alınması hem kıyas açısından hem de objektif bir bakış için oldukça önemli hale gelmiştir.

Bu anlayışla Türk Sağlık-Sen tarafından ebe ve hemşireler arasında 2014 Mart, Nisan ve Mayıs aylarını kapsayan bir memnuniyet araştırması

gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 2443 hemşire ve 1295 ebe katıldı.

MESLEKTEN MEMNUNİYET

Hemşirelere “Mesleğinizden memnun musunuz” diye sorduğumuz zaman katılımcıların yüzde 25,75’i mesleklerinden hiç memnun olmadığını, yüzde 33,36’sı memnun olmadığını belirtmiştir, (memnuniyetsizlik oranı: Yüzde 59.11) Yüzde 34,59’u memnun olduğunu ve yüzde 4,75’i de çok memnun olduklarını belirtmiştir. Ebelerin ise yüzde 23,22’si mesleğinden hiç memnun değil, yüzde 20,64’ü mesleğinden memnun değil, yüzde 28,30’u memnuniyet noktasında kararsız. Yüzde 14,86’sı mesleğinden memnun ve yüzde 12,98’i de mesleğinden oldukça memnun.

EKONOMİK MEMNUNİYET

Ücretler

“Hemşirelere aldığınız maaş ve diğer ödemelerin

yeterli olduğuna inanıyor musunuz” diye sorduğumuz zaman, katılımcıların yüzde 75,81’i “yeterli değil” cevabını vermiştir.

Yüzde 17,27’si kısmen yeterli olduğunu, yüzde 5,24’ü yeterli olduğunu ifade etmiştir. Ebelerin ise yüzde 75,21’ine göre maaş ve diğer ödemeleri yeterli değil. Yüzde 18,46’sına göre ise kısmen yeterli. Ebelerin sadece yüzde 4,94’ü maaş ve diğer ödemeleri yeterli buluyor.

Performans Ücretleri

Hemşirelere “sabit ek ödeme dışında ne kadar performans ücreti alıyorsunuz” diye sorduğumuz zaman, katılımcıların yüzde 38,6’sı 0-100 TL, yüzde 14,16’sı 101-200 TL aldığını belirtmiştir. Yüzde 15,39’u 201-300 TL, yüzde 10,97’si 301-400 TL, yüzde 6,75’i 401-500 TL ve yüzde 10,68’i de 500 TL’nin üzerinde performans ücreti aldığını belirtmiştir.

Ebelerin ise yüzde 55,68’i sabit ek ödeme dışında sadece 0-100 TL arasında performans ücreti alıyor. Ebelerin yüzde 12,43’ü 101-200 TL arası, yüzde 9,19’u 201-300 TL arası, yüzde 5,25’i 301-400 TL arası, yüzde 5,02’si 401-500 TL arası ve yüzde 8,49’u ise 500 TL üzerinde performans ücreti aldığını belirtti.

ÇALIŞMA ŞARTLARINDAN MEMNUNİYET

En Önemli Endişe

Hemşirelere ‘Çalışma hayatınızdaki en büyük endişeniz nedir?’ diye sorduğumuz zaman, yüzde 36,8’i ‘amir baskısı’, yüzde 22,64’ü ‘iş güvencesinin ortadan kalkması’ olarak ifade etmiştir.

Yüzde 18,58’i şiddet, yüzde 19,61’i de bulaşıcı hastalıkların çalışma hayatındaki en büyük endişe olduğunu belirtmiştir.

Ebelerin yüzde 38,76’sı amir baskısı cevabını vermiştir. Ebelerin yüzde 17,53’ü şiddetten, yüzde 25,1’i iş güvencesinin ortadan kalkmasından, yüzde 16,76’sı ise bulaşıcı hastalıkların çalışma hayatlarındaki en büyük endişe olduğunu belirtmiştir.

Çalışma Koşullarını Zorlaştıran Faktörler

Hemşirelere “çalışma koşullarınızı zorlaştıran unsurlar nelerdir” diye sorduğumuz zaman, katılımcıların yüzde 41,55’i personel eksikliği, yüzde 23,95’i ücretlerin yetersiz olması olarak ifade etmiştir.

Ebelerin yüzde 32,66’sı çalışma hayatlarını zorlaştıran en önemli unsuru personel eksikliği olduğunu düşünüyor. Yüzde 26,95’i ücretlerin yetersiz olması, yüzde 13,44’ü yetersiz ekipman, yüzde 10,5’i uzun çalışma süreleri olarak görüyor.

Nöbet

Hemşireler “aylık toplam nöbet süreniz ne kadar” diye sorduğumuz zaman, katılımcıların yüzde 28,28’i nöbet tutmadığını belirtmiştir. Yüzde 7,98’i 0-20 saat, yüzde 12,2’si 21-40 saat, yüzde 13,75’i 41-60 saat, yüzde 34,79’u 60 saatin üzerinde aylık nöbet tuttuğunu belirtmiştir. Katılımcıların yüzde 3’ü bu soruya cevap vermekten kaçınmıştır.

Ebelerin yüzde 26’sı ayda 60 saatin üzerinde nöbet tutuyor. Yüzde 36,29’u 0-20 saat, Yüzde 12,82’si 21-40 Saat, Yüzde 13,82’si ise 41-60 saat arasında aylık nöbet tutuyor

Şiddet

Hemşirelerin yüzde 62,3’ü son 1 yılda sözlü veya fiziksel şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Yüzde 34,02’si son 1 yılda sözlü veya fiziksel şiddete maruz kalmadığını ifade etmiş, yüzde 3,68’i bu soruya cevap vermekten kaçınmıştır. Ebelerin son 1 yıl içerisinde fiziksel veya sözlü şiddete maruz kalanların ebelerin oranı yüzde 70.73,

İDARECİLERDEN MEMNUNİYET

Mobbing

Hemşirelere “kurum amirleriniz veya çalışma arkadaşlarınız tarafından mobbinge maruz kaldınız mı” diye sorduğumuz zaman, katılımcıların yüzde 66,68’i mobbinge maruz

kaldıklarını belirtmiştir.

Ebelerin ise Kurum amirleri veya çalışma arkadaşları tarafından mobbinge maruz kalanları oranı ise yüzde 78.

Sorunlarla İlgilenme

Hemşirelere “kurum yöneticileriniz sorunlarınız ile yeterince ilgilendiğini düşünüyor musunuz” diye sorduğumuz zaman, katılımcıların yüzde 55,34’ü sorunlarla hiç ilgilenilmediğini belirtmiştir. Yüzde 36,19’u kısmen ilgileniliyor, yüzde 6,79’u ise sorunlarla ilgilenildiğini belirtmiştir. Ebelerin yüzde 75,06’sı sorunlarla ilgilenilmediğini belirtmiştir. Yüzde 20,62’si kısmen ilgilenildiğini ve yüzde 2,86’sı da bakanlığın ebelerin sorunlarıyla ilgilendiğini belirtmiştir.

SOSYAL HAYATA ETKİLERDE MEMNUNİYET

Aileye Vakit Ayırabilme

Hemşirelere “ailenize ne kadar vakit ayırabiliyorsunuz” diye sorduğumuz zaman, sadece yüzde 14,41’i yeteri kadar vakit ayırabildiğini belirtmiştir. Yüzde 65,74’ü az vakit ayırabildiğini, yüzde 17,89’u da hiç vakit ayıramadığını belirtmiştir. Ebelerin 67’si ailelerine az vakit ayırabilmekten şikayetçi. Yüzde 16,37’si ise hiç vakit ayıramadığını belirtiyor.

Kreş

Hemşirelerin sadece yüzde 15,76’sı kurumlarında kreş hizmeti olduğunu belirtmiştir. Yüzde 81,46’sına göre ise kurumlarında kreş hizmeti yok. Ebelerin ise yüzde 88,65’inin çalıştıkları kurumda kreş yok.

Araştırma sonuçları da açıkça göstermektedir ki, sağlık çalışanlarının en büyük kesimini oluşturan ebe ve hemşirelerin (yüzde 28) çalışma hayatlarından memnuniyetleri son derece düşüktür. Memnuniyet ile ele alınan tüm değerlerde (ekonomik, çalışma ortamı v.s) memnuniyet yüzde 50’nin altındadır.

Kısacası vatandaşın sağlık hizmetlerinden memnuniyetin artmasına katkı sunan sağlık çalışanlarının çalışma hayatındaki memnuniyetsizlikleri çözülmesi gereken çok ciddi bir sorun haline gelmiştir.

SAĞLIKTA ŞİDDETİ ÇÖZMEYE NİYETLERİ YOK

2 yılda 20 bin sağlık çalışanı şiddet gördü.
66 öneri ise bir türlü hayata geçmedi.

SAĞLIKTA ŞİDDETİ ÇÖZMEYE NİYETLERİ YOK

Şiddetin Tanımı

Sözlüklerde “sertlik, katılık, sözle yola getirme yerine kaba kuvvet kullanma; azarlamada ve cezalandırmada aşırı gitme” şeklinde tanımlanan şiddet, saldırganlıkla bağlantılı bir davranış biçimidir.

Günümüzde şiddet kabul edilemez bir davranış biçimi olarak telaffuz edilirken aynı zamanda artış göstererek rutinleşme halini almaktadır. Aile içi şiddet, okulda şiddet ve hastanede şiddet gibi bir çeşitlemeye uğrayan şiddet toplumsal yaşamın her alanına dahil olmuştur.

Daha çok sorunların çözümü için uygulanması gereken yollardan birisi olarak algılanan şiddet, işlerin yolunda gitmesi için gerekli görülerek, bir anlamda meşrulaştırılmaktadır.

Böylesine bir meşruiyet kazandırılan şiddetin, ortaya çıktığı en önemli mekanlar ise hiç kuşkusuz birbirinden farklı insanların bir araya geldikleri mekanlar olmaktadır. Daha çok ortak bir hizmet alımına dönük olan bu mekanlarda ya hizmeti alanlar kendi aralarında veya hizmet

verenlerle alanlar arasında şiddet olayları meydana gelmektedir. Hiç şüphesiz ki bu alanlardan birisi de sağlık hizmetin sunulduğu kurumlardır.

Sağlıkta Şiddet

Acil servislerden, hasta odalarına, aile sağlığı merkezlerinden sokaktaki ambulansa kadar sağlık çalışanları hizmet verdikleri her ortamda şiddete maruz kalmaktadırlar. Sözlü şiddet adeta rutinleşmiş fiziki şiddette her geçen gün artmıştır. Hastane acillerin gruplar halinde basılarak talan edilmesi, hastaya müdahale eden 112 çalışanlarının kalabalık hasta yakınları tarafından darp edilmesi gibi grup halinde şiddet olayları bile yaşanır hale gelmiştir.

10 Ağustos 2011 tarihinde Şırnak Devlet Hastanesi'nden Batman Bölge Hastanesi'ne hasta taşıyan ambulans şoförü ve hasta yakınının yolu kapatan koyun sürüsüne ambulansın korna çaldığı gerekçesiyle çoban tarafından darp edilmesi gibi trajikomik bir hale bile dönüşmüş, sağlıkta şiddette, mekan ve bahane konusunda mantık sınırları zorlanmaya başlanmıştır.

Şiddet öylesine bir boyuta ulaşmıştır ki; 11 Kasım 2005'te İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Cerrahisi Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Göksel Kalaycıoğlu, 15 Ocak 2008' de Giresun Göğüs Hastalıkları Hastanesi Göğüs Cerrahi Uzmanı Dr. Ali Menekşe, 17 Nisan 2012'de de Gaziantep'te Dr. Ersin Arslan hastanede sağlık hizmeti sundukları kişiler tarafından katledilmişlerdir.

Durum Tespitine Yönelik Araştırmalar

Türkiye'de sağlıkta şiddet ile ilgili olarak zaman zaman anketler gerçekleştirilerek durum tespitine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalarda ortaya çıkan ortak sonuç genel anlamda sağlık çalışanlarının diğer kamu çalışanlarına göre çok daha fazla şiddete maruz kaldığı (16 Kat), şiddetin yoğun bir biçimde görüldüğü ve acil servislerin şiddetin en yoğun yaşandığı yerler olduğudur. (Adana'da acil servislerde yapılan bir çalışmada, katılımcıların %100'ü her nöbetlerinde, en az bir kez sözel şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir.)

Bu konuda son zamanlarda yapılan önemli

alan araştırmalarından biri de Türk Sağlık-Sen tarafından gerçekleştirilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre sağlık çalışanlarının yüzde 62'si fiziki ve sözlü şiddete maruz kalmıştır. Şiddete maruz kalan çalışanların,

- Yüzde 9'u sadece bir kez
- Yüzde 30,3'ü birkaç defa
- Yüzde 14,2'si birçok kez,
- Yüzde 8,5'i sayısını hatırlamadığı kadar çok şiddete maruz kalmıştır.

Mesleklerine göre şiddete uğrama

En fazla şiddete uğrayan meslek grubu doktorlardır.(yüzde 78) En az şiddet uğrayanlar ise memurlar ve hizmetliler (yüzde 44)

- Doktorların yüzde 78'i
- Hemşireler ve ebelerin yüzde 69'u
- Sağlık memurlarının yüzde 62'si
- Sağlık teknisyenlerinin yüzde 60'ı
- Memur ve hizmetlilerin yüzde 44'ü şiddete uğramıştır.

Şiddete Karşı Geliştirilen Tutum

Sağlık çalışanlarının yüzde 43'ü şiddete uğradıktan sonra hiçbir şey yapmamış, Yüzde 25'i karşılık vermiş, Yüzde 24'ü idareye şikâyetle bulunmuş, Yüzde 5'i dava açmış, Yüzde 3'ü ise polise başvurmuştur.

Mesleklerine Göre Şiddete Karşı Geliştirilen Tutum

Tüm mesleklerde hiçbir şey yapmama en yüksek değerdir. Ebeler ve hemşireler hariç diğer meslek gruplarının ikinci tutumu karşılık verme olmuştur. Ebe ve hemşirelerinin ikinci sıradaki tutumu idareye şikâyetle bulunmak olmuştur. (Hemşireler % 29 - Ebeler %23)

Şiddete Maruz Kalma Durumuna Göre Geliştirilen Tutum

Şiddete maruz kalan çalışanların bu durum karşısında en fazla gösterdikleri tutum hiçbir şey yapmamak olmuştur. İkinci olarak geliştirdikleri tutum ise, şiddete bir defa maruz kalanlar şiddet

karşısında idareye şikâyetle bulunurken, birkaç defa şiddete maruz kalan çalışanlarda ise şiddete karşılık vermek olmuştur.

Resmi Verilere Göre Sağlıkta Şiddet

Özellikle sağlık alanında faaliyet gösteren sivil toplum örgütleri sağlıkta şiddet ile ilgili araştırmalara imza atarken, Türkiye’de ne yazık ki 2012 yılının ortasına kadar sağlıkta şiddet ile ilgili bir veri envanteri hazırlanmamıştır. Bir

istatistik tutulmamıştır. Trafik kazalarının bile istatistiğinin tutulduğu ülkemizde sağlıkta şiddet ile ilgili istatistik tutulmamasında, elde edilecek sonuçlara göre şiddetin vahametinin ulaştığı korkunç boyutun gözler önüne serilecek olmasının da bir etkisi vardır. Sorunu açığa çıkaracak ve kamuoyunda tartışılmasına neden olacak bir durumun ortaya çıkması yerine, sümen altı edilerek görmezden gelinmesi tercih edilmiştir.

Sağlıkta şiddet sadece şiddete uğrayan sağlık çalışanlarının ve onların temsilcisi olan sivil toplum örgütlerinin gündemi iken 17 Nisan 2011 tarihinde Gaziantep’te bir hasta yakını tarafından Dr. Ersin Arslan’ın katledilmesi ile Türkiye’nin gündeminde yoğun bir şekilde tartışılmaya başlanmış ve siyasi irade artık bu soruna kayıtsız kalamamıştır. Beyaz koda yapılan bildirimlerin istatistikleri tutulmaya ve zaman zaman kamuoyu ile paylaşılmaya başlanmıştır.

Son olarak Sağlık Bakanı Sayın Mehmet Müezzinoğlu’nun açıklamasına göre Beyaz kod birimine 1 Haziran 2012 ile 20 Mayıs 2014 arasında yapılan şiddet başvuru sayısı 20 bin 159. İki yılda 20 Bin sağlık çalışanı şiddete uğramıştır. 20 Bin vakanın tamamının o da sadece bildirimi yapılan vakalar olduğu düşünüldüğünde sağlıkta şiddetin korkunç boyutu daha da ortaya çıkmaktadır.

Ortaya çıkan rakamlara bakıldığında sadece adli sürecin işletildiği şiddet olayların bile ne kadar yoğun yaşandığı ortaya çıkmaktadır.

Şiddetin Nedenleri

a) Bir Tedavi Yöntemi Olarak Şiddetin Algılanması

Sağlık sektöründe rastlanılan durum hizmet alanların hizmet verenlere karşı uyguladığı bir şiddettir. Özellikle sağlık kuruluşlarına tedavi olmak amacıyla gelen bireyler ve onlarla birlikte olan yakınları bir an önce sağlık hizmeti almak için telaş içindedirler. Yaşam kaygısı ile hareket ettikleri bu durumda genellikle kendileri ile yeterince ilgilenilmediği ve gerekli tedavilerin yapılmadığı (bundan hiçbir tıbbi bilgileri olmadığı halde emindirler) gibi bir takım nedenler ileri sürerek sağlık hizmetini yürüten personele fiili ve sözlü şiddet uygulamaktadırlar. Fakat aslında

bu davranışın altında yatan gerçek şiddetin hastanede adeta bir tedavi olma yolu olarak algılanmasıdır. Hastalar ve hasta yakınları, tedavi için yapılması gereken ilk uygulamanın çalışanı baskı altına almak olduğuna inanmaktadırlar.

Bunun sonucunda birinci basamakta görev yapan aile hekiminden, ikinci veya üçüncü basamakta görev yapan profesöre kadar şiddete uğrayan çalışanların önemli bir çoğunluğu, baskı altına almak istenilmesi nedeniyle şiddete uğramışlardır.

Bazen bu durum o kadar ileri bir dereceye gitmiştir ki, hasta yakınları, hastalarının vefatlarını sağlık çalışanlarının yeterince ilgilenmediği gibi bir sebebe dayandırarak sağlık çalışanlarına silahlı saldırıda bile bulunmuşlardır.

b) Sağlık Çalışanları ile Vatandaşın Karşı Karşıya Getirilmesi

Sağlıkta yaşanan şiddetin önemli bir nedeni de sağlık çalışanları ile vatandaşın özellikle siyasilerin olumsuz ifadeleri ile karşı karşıya getirilmesidir. Ülkeyi yönetenlerin kullandıkları söylemlerle adeta sağlık çalışanlarının suçlu olarak gösterilmesi, vatandaşın sağlık çalışanlarına yaklaşımı olumsuz yönde etkilemiştir.

SABİM’de isimsiz ihbarların bile değerlendirilmesi gibi uygulamalar ile adeta bir cezalandırma aracına dönüştürülmüştür. Bu sistemle vatandaşla sağlık çalışanı karşı karşıya getirilmiştir.

c) Tükenmişlik (İş Yoğunluğu)

Hastanelerde aşırı yoğunluk yaşanırken ve sağlık çalışanlarının evde bakım, mobil sağlık hizmeti gibi uygulamalarla sürekli iş yükleri artırılırken, yeterli istihdamın yapılmaması nedeniyle sağlık çalışanlarına aşırı bir yük bindirilmiştir. Bugün aile hekimlerine 200’e yakın görev yüklenmiş durumdadır. Çalışanlar hastanelerde yoğun iş temposunun ardından bitmek bilmeyen nöbetler tutmaktadırlar. Bunların üstüne sağlık çalışanlarının çalışma hayatlarında uğradığı haksızlıklar da eklenince çalışanlar stresle baş başa kalmakta ve tükenmişlik sendromu yaşamaktadırlar. Sağlık çalışanları böyle bir durum içerisindeyken, kendilerinin veya yakınlarının sağlığından endişe duyan

vatandaşlarında sağlık kurumlarında aşırı stresli ve tedirgin olmaları nedeniyle şiddet olayları meydana gelebilmektedir.

Şiddetin Sonlandırılması İçin Neler Yapılmalı

25 Nisan 2012 tarihinde TBMM’de Sağlık Çalışanlarına Yönelik Şiddeti Araştırma Komisyonu kurulmasına yönelik önerge Genel Kurulda kabul edilmişti.

Mayıs 2012 tarihinde çalışmalarına başlayan Komisyon tüm tarafları dinledi. Görüşler aldı. Komisyon Türkiye’de sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle ilgili Ocak 1999-Temmuz 2010 tarihleri arasında yapılmış 29 bilimsel çalışmayı gözden geçirdi.

Nisan 2013’te komisyon çalışmalarını tamamlayarak raporunu TBMM’ye sundu. 288 sayfadan oluşan raporda sağlıkta şiddetin önüne geçilmesi için belirlenen 66 öneri sıralandı.

Mayıs 2014’te ise yani Komisyonun raporunu sunmasının üzerinden tam 13 ay geçtikten sonra TBMM Genel Kurulunda Komisyon raporu görüşülmeye başlandı. Aradan geçen iki yıl içerisinde sadece çalışanlar tarafından bildirimi yapılan şiddet vakalarını içeren Beyaz kod sistemine göre sözlü veya fiziksel şiddete uğrayan sağlık çalışanı sayısı 20 bin 159 oldu. İki yılda Komisyon önerilerinin büyük bir çoğunluğunun hayata geçirilmedi, sağlıkta şiddette sürekli arttı. Beyaz koda 2012 yılında ayda 721 şiddet vakası bildiriliyor. 2013 yılında 721 vaka 890’a, 2014 yılında 890 çıkıyor ayda 976’ya yani şiddet sürekli artıyor.

Türkiye’de Soma örneğinde de olduğu gibi hep facialardan, felaketlerden ve cinayetlerden sonra “ne oluyormuş neler yapabiliriz” diye bakılıyor. Fakat o bakışın ömrü ne yazık ki kısa oluyor. Her şey bir başka faciaya, felakete ve cinayete kadar unutuluyor.

Sağlıkta şiddette 13 ay önce TBMM’ye sunulan raporun daha yeni genel kurulda görüşülmesi, belirlenen 66 önerinin çok büyük bir bölümünün hayata geçirilmemesi gibi sıralanıp gelen bu boşvermişliğe artık bir son verilmesini istiyoruz. 66 öneri bir an önce hayata geçmeli ve Sağlık bakanlığı tüm taraflarla birlikte bir eylem planı ortaya koymalıdır.

Yargıtay 'mobbing'in kriterlerini belirledi

Mobbing, işyerinde bireylere üstleri, eşit düzeyde çalışanlar ya da astları tarafından sistematik biçimde uygulanan her tür kötü muamele, tehdit, şiddet, aşağılama vb. davranışları içermektedir.

Mobbing, işyerinde bireylere üstleri, eşit düzeyde çalışanlar ya da astları tarafından sistematik biçimde uygulanan her tür kötü muamele, tehdit, şiddet, aşağılama vb. davranışları içermektedir. Kamuda ise mobbing daha çok amirlerin çalışanlara yönelik davranışları sonucu ortaya çıkmaktadır. Türk Sağlık-Sen olarak "Sağlık Çalışanlarının Çalışma Hayatındaki Sorunları" ile ilgili araştırmamızda sağlık çalışanlarının yüzde 68'inin amirlerinin uygulamalarından rahatsız olduğu yüzde 30'unun çalıştıkları kurumda amirlerinin ayırım yaptığını düşündüğü, yüzde 21'i keyfiyete göre yönetim gösterdiklerini ve yüzde 17'si psikolojik baskı uyguladıklarını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Yüzde 25'i amirlerini hoşgörülü, yüzde 7'si adaletli olduğunu düşünmektedirler. Ortaya çıkan bu sonuç, çalışanların idarecilerin yönetimlerinden dolayı nasıl bir baskı altında olduklarını anlatmaktadır.

Başbakanlığın, "İşyerlerinde Psikolojik Tacizin (Mobbing) Önlenmesi" konulu genelgesinin 19 Mart 2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmasının ardından, bu konudaki şikâyetleri dinleyen Çalışma ve Sosyal Güvenlik İletişim Merkezi "Alo 170" hattına gelen çağrılar, Mobbing ile Mücadele Derneği tarafından kamuoyuna duyurulmuştur. "Alo 170" istatistiklerine göre, yaklaşık bir yıllık süre içinde kamudan 1143, özel sektörden ise 1722 çağrı geldi. Toplam 2865 başvurunun yüzde 47'si kadınlar, yüzde 53'ü erkekler tarafından yapılmıştır. Kamuda en fazla başvuru ise, yüzde 17.06 oran ve 195 kişiyle kamu hastanelerinden gelmiştir.

Kamu kurumlarında yaşanan psikolojik taciz ve bezdirme vakaları TBMM Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu tarafından hazırlanan "Mobbing Raporu"na da yansımış, özellikle hizmet sektöründeki alanlarda faaliyet gösteren iş kollarında yaygınlaşan mobbing'den, en çok sağlık sektörü ve üniversitelerde çalışan personel etkilendiği ortaya çıkmıştır. Sağlık çalışanlarının hizmet sektöründeki diğer meslek gruplarına göre 16 kat daha fazla psikolojik şiddet görme riski taşıdıklarına da yine bu raporda yer verilmiştir. Sağlık alanında çok fazla görülen mobbinge karşı çalışanlar bireysel olarak davalar açmaktadırlar. Fakat henüz bu konuda bir mobbing yasası çıkarılmaması büyük bir yasama eksikliği olarak durmaktadır. Bu konuda da ivedilikle bir çalışma yapılması gereklidir.

Kanun eksikliği sürerken Yargıtay tarafından önemli bir tanımlama yapıldı.

YARGITAY, işyerinde uygulanan mobbing konusunda önemli kriterler belirledi. Yargıtay, iş yerinde mobbing için, "İşçinin kuşku uyandıracak olgu sürmesi yeterli" dedi.

Yargıtay, işyerinde bir başka personelin yapması gereken işler sık sık kendisine verilen, yerine başkası görevlendirilen, cumartesi günleri mesai yaptırılan ve aynı pozisyondaki diğer çalışanlara anahtar ve şifreler verildiği halde kendisine verilmeyen bankacının, işyerinde mobbing'e maruz kaldığına karar verdi.

İzmir'de 1994-2010 yıllara arasında çalıştığı banka tarafından iş akdi feshedilen bankacı, işyerinde mobbing'e maruz kaldığını belirterek, manevi tazminat ve fazla mesai alacağını ödetilmesine karar verilmesi istemiyle dava açtı.

İzmir 10. İş Mahkemesi, davacıya sistematik ve sürekli psikolojik baskı uygulandığını gösterir kuvvetli deliller bulunmadığı kanaatiyle davanın reddine karar verdi. Kararın temyiz edilmesi üzerine dosya Yargıtay 22. Hukuk Dairesi'ne gitti. Daire, yerel mahkemenin kararını oyçokluğuyla bozdu.

Kararda şöyle denildi:

Mobbing'in varlığı için kişilik haklarının ağır şekilde ihlaline gerek yoktur, kişilik haklarına yönelik haksızlık yeterlidir.

Mobbing iddialarında şüpheden uzak kesin deliller aranmaz, davacı işçinin, kendisine işyerinde mobbing uygulandığına dair kuşku uyandıracak olguları ileri sürmesi yeterlidir. İşyerinde mobbing gerçekleşmediğini ispat külfeti davalıya düşer.

Yargıtay kararında mobbing konusunda önemli tespitlere de yer verildi. İşte o tespitler:

- Mobbingin varlığı için şüpheden uzak kesin delil aranmaz.
- Davacı çalışanın kendisine işyerinde mobbing uygulandığına dair kuşku uyandıracak olguları ileri sürmesi yeterlidir. Yüzde 100'lük bir ispat aranmaz.
- Şüpheden uzak delil arama ceza yargılamasında olur. Özel hukuk ve iş hukuku yargılamasında vicdani kanaatin oluşmasına yetecek kadar bir ispat yeterlidir.
- Taraflarca ileri sürülen delillerin sıhhat ve kuvvetinde tereddüt edilmesi halinde işçi lehine yorum ilkesinin uygulanması gerekir. Mobbing gibi diğer dava türlerine göre ispatı nispeten daha zor olan bir konuda kesin ve mutlak bir ispat aranmaz.

SAĞLIĞIM EYVAH!

Ülkemizde hasta memnuniyeti artmış gibi görünse bile “gerçek hasta” grubuna girenlerin çektiklerini sağlık personeli, kendileri, aileleri ve tabii ki Allah bilmektedir. Doktor, doktor gezen milletimizin hali ortadadır.

Prof. Dr. Ahmet Berhan YILMAZ

Atatürk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi

Prof. Dr. AHMET BERHAN YILMAZ KİMDİR?

Prof. Dr. Ahmet Berhan Yılmaz 1963 yılında Erzurum’da doğdu. Eğitimini Erzurum’da tamamladı. 2002 yılında profesör oldu. Atatürk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi öğretim üyesi ve “Oraldiagnoz Radyoloji Ana Bilim Dalı Başkanı” olarak görev yapmaktadır. Gençlik ve öğrencilik yıllarında Halk Oyunları Derneği Korosunda bağlama çalan Ahmet Berhan Yılmaz, Diş Hekimliği Fakültesinin Dergisinde editörlük ve yayın kurulu üyeliği yapmaktadır. Halen akademik görevlerinin yanı sıra Palandöken Gazetesinde yayın danışmanı ve yazar olarak faaliyet göstermekte ve Doğu Anadolu Sanayici ve İş Adamları Derneği Yüksek İstişare Konseyi Başkanlığını yapmaktadır.

Bu yazı; sağlıkta yaşanan dönüşümün faydalı yönlerini görmediğimiz için değil, sebep olduğu ve giderek artan sıkıntıları gündeme taşımak için yazılmıştır.

Sağlıkta son yıllarda yapılmaya çalışılanlar popülist bir yaklaşımla sağlam temellere dayandırılmadan, sağlık personelinin fikri alınmadan aceleyle getirilerek uygulamaya konmuştur.

İlk bakışta iyi görünmesine rağmen amiyane tabirle ‘ne kadar ekmek, o kadar köfte’ esasına dayandırılan ve artık taraflı, tarafsız herkesi rahatsız eden sağlık hizmetleri ve sağlık eğitimi alanındaki problemlerin büyümesi, çözümsüz kalması sorunun giderek derinleşmesine ve kördüğüm olmasına sebep olacaktır.

Hasta-hekim, hekim-hekim, hekim-sağlık personeli ilişkisini bozan, güven duygusunu sıfırlayan, sağlık personelinin güvensiz, huzursuz ve gelecekte umutsuz bir hale getiren, her şeyi paraya, puana dayandırdığı için doktorluğu değersizleştiren bu sistemin sorunlarının birkaç sebebi vardır;

Bunlardan birincisi; sağlıkta kaliteli hizmetin, eğitimin ve araştırmanın ikinci plana itilmesine sebep olan performans sistemidir. Ülkemizde uygulanan performans sistemi sağlık sisteminde giderilemeyecek maddi, manevi tahribata sebep olmuştur. Hekimin yaptığı işin kalitesine değil sayısına bakılarak maaş ödendiği bu sistemin sebep olduğu zararlar devletin açıkladığı bütün sağlık istatistiklerinde mevcuttur.

İkincisi; plansız programsız, yeterli hocası, kliniği, laboratuvarı olmadan açılan niteliksiz tıp ve diş hekimliği fakülteleridir. Bu yetersizliklerle açılan fakültelerden mezun olacak tecrübesiz, bilgisiz ve mesleki pratiği

büyük ve çok önemli atılımların önünü kapatmış, iyi niyetle çıkılan hizmet yolu yine bu yolu açanların kendi hatalarıyla ve inatlarıyla tıkanmıştır.

Bütün bunların ışığında;

Ülkemizde hasta memnuniyeti artmış gibi görünse bile “gerçek hasta” grubuna girenlerin çektiklerini sağlık personeli, kendileri, aileleri ve tabi ki Allah bilmektedir. Doktor, doktor gezen milletimizin hali ortadadır.

Olayın içinden gelen, olayları bire bir yaşayan hekimler olarak, bizler; halkını önemsedliğini iddia eden bir hükümetin sağlık hizmetlerini, sağlık eğitimini, sağlık araştırmalarını ve özellikle akademik camiyı bu kadar tahrip eden, baltalayan, hasta ve hastalıkları para, puan sistemine göre değerlendirmek zorunda bırakan bu sistemde neden bu kadar direttiğini anlamakta zorlanıyoruz.

Evet; sağlık personeli performans sisteminin tahribatı altında kalmıştır. Bu sebeple, hasta muayenesi, reçete ve satılan ilaç sayısında rekorlar kırılıyor, ameliyat sayıları ürkütücü bir artış kaydediyor. Daha doğrusu sağlıkta sayısal olarak dünyanın en geri kalmış ülkelerine bile fark atıyoruz ve ilk bakışta bu iyi bir şeymiş gibi gelebiliyor ve hatta ileri ülkelerde bu rakamlar utanç verici olarak algılanırken, ülkemizde bu rakamlarla övünen kişiler bile olabiliyor.

Hâlbuki tam tersi; hasta sayımız ve hastalıklarımız çoğaldı, çok muayene oluyoruz ama tedavi olamıyoruz ve bu nedenle de hastanelerden çıkamıyoruz. Bizden yaşlı toplumlara oranla genç nüfusumuza rağmen çok daha fazla doktora gidiyoruz, ilaç kullanıyoruz ve bütün bunlar ne kadar hastalıklı ve sağlıksız bir topluma dönüştüğümüzü gösteren rakamlar olarak karşımıza çıkıyor.

Gerekli, gereksiz tetkikler, ameliyatlar, hastaların defalarca hastanelere gidip gelmesi, anormal sayıda reçeteler, “gerçek hastaların” çektikleri, burada yazamadığımız ama yaşamak zorunda kaldığımız, engel olamadığımız, yetkilileri defalarca uyardığımız halde tedbir alınmayan haksızlıklar bu milletin başına gelenlerin ve geleceklerin göstergesi olarak önümüzde duruyor.

yeterince alamamış, kendini yetiştirememiş hekimler ülkemizde sağlık hizmetlerini hangi noktaya getirir ve halka nasıl hizmet verir varın siz düşünün.

Üçüncüsü; halka hizmet için değil de hekimleri dize getirmek amaçlı çıkarılan, iyi niyetten uzak ve bu nedenle bir türlü başarılı olunamayan Tam Gün Yasası’dır. Sistem, bu noktada, on yıl öncesinden çok daha kötü bir hale gelmiştir.

Dördüncüsü; hali hazırda eğitim veren tıp ve diş hekimliği fakültelerinin kontenjanlarının yapılan bütün itirazlara rağmen üç, dört katına çıkarılmasıdır. Zaten performans sistemi sebebiyle hoca bulunamayan fakültelerde, 40 kişilik sınıflara, laboratuvarlara doldurulan 130, 140 öğrenci, bazı fakültelerde çok daha fazlası sebebiyle, usta-çırak ilişkisi şart olan sağlıkta eğitim büyük bir yara almış ve eğitim olmaktan çıkmıştır.

Bu arada artan doktor istifaları sebebiyle tıp ve diş hekimliği fakülteleri ve devlet hastaneleri kan ağlarken özel hastaneler, vakıf üniversiteleri emek

sarf etmeden kazandıkları hocalar, doktorlar sebebiyle bayram etmiştir.

Diğer taraftan çalıştığı üniversiteyi terk etmeyen, tercihlerini fakültelerine, hastalarına ve öğrencilerine hizmetten yana kullanan hocalar da aynı zihniyet tarafından çalıştıkları yerlerde saçma sapan uygulamalarla cezalandırılmış, kaldıklarına, parayı tercih edip gitmediklerine bin pişman edilmiştir.

Bu hocalarımız; iyi niyetlerine ve hizmet aşklarına karşılık, artan iş yükü, hekimleri rezil bir ortama sokan, hocayı asistanı aynı girdapta boğan, hastaları para-puan olarak değerlendiren performans sistemi gibi dayatmalarla cezalandırılmışlardır.

Bilinmelidir ki; Tıp ve Diş Hekimliği Fakültesi öğretim üyeleri, öğrencileri, bütün devlet hastaneleri ve buralara başvuran hastalar inatla dayatılan performans sistemine kurban edilmişlerdir.

Bu gelişmeler; son on yılda sağlıkta yapılan çok

Hasta-hekim, hekim-hekim, hekim-sağlık personeli ilişkisini bozan, güven duygusunu sıfırlayan, sağlık personelini güvensiz, huzursuz ve gelecekte umutsuz bir hale getiren, her şeyi paraya, puana dayandığı için doktorluğu değersizleştiren bu sistemin sorunlarının birkaç sebebi vardır.

Sağlıkta alınan ücretler gizli vergi gibi...

Vatandaştan 5 milyar TL
'katkı payı' parası...

Türk Sağlık-Sen
Genel Başkanı
Önder Kahveci:
Vatandaşlarımız
sosyal devletin
gereği olan sağlık
hizmetine ulaşmak
için adeta deli
dumrul vergisi
ödüyorlar.

Türk-Sağlık Sen tarafından 2012 ve 2013 yılında vatandaşlardan alınan muayene katılım payı ve reçete parası ile ilgili bir araştırma yapıldı. Araştırmaya göre vatandaşın cebinden 2 yılda 5 milyardan fazla TL katkı payı ve reçete parası olarak devletin kasasına gitti.

Türk Sağlık-Sen, tarafından yapılan araştırmaya göre muayene başına 5 TL katılım payı alındığı devlet ve üniversite hastanelerinde 2012 yılında 304 milyon 364 bin muayene yapıldı.

Muayene başına 12 TL katılım payı alındığı özel hastanelerde ise 2012 yılında 87 Milyon 883 bin muayene yapıldı.

Toplam 392 milyon 247 bin muayenenin yapıldığına dikkat çekilen raporda tüm muayenelerin yaklaşık yüzde 20'sinin katılım payı alınmaması gereken durumlar olduğuna belirtilerek yaklaşık 2 Milyar TL'nin vatandaşın cebinden hazineye katılım payı olarak gittiği vurgulandı.

Vatandaşın sağlıkta ödediği bir diğer ücretinde 3 TL'lik reçete parası olduğuna dikkat çekilen raporda 2012 yılında 336 milyon 23 bine reçete yazıldığı belirtildi. Reçete parası olarak vatandaşın devlete bir yılda 1 milyar 8 milyon 69 bin TL ödediği ifade edildi.

Raporda toplamda bir yılda vatandaşın cebinden 3 Milyar TL'nin katkı payı ve reçete parası olarak hazineye gittiği belirtildi.

Kahveci: Katılım Payı Sağlık Vergisi Gibi Oldu

Katılım payı, reçete parası gibi uygulamalarla adeta vatandaşın sağlık vergisi ödediğini kaydeden Türk Sağlık-Sen Genel Başkanı Önder Kahveci, "Katılım payı, reçete parası adı altında vatandaşa sağlığın kapısından adım atmaları ile birlikte para tahsilatına başlanıyor. Özel sektörde fark ücretlerinin yüzde yüz arttırılması, 10 gün içinde aynı branşta, farklı doktora gidenden 5 lira alınması, sağlık madde fiyatlarının her ay artması Sağlığın nasıl paralı hale geldiğini anlatmaya yeterlidir. Ne yazık ki katkı payı reçete parası adeta bir vergiye dönüşmüştür. Vatandaşlarımız sosyal devletin gereği olan sağlık hizmetine ulaşmak için adeta deli dumrul vergisi ödemekteler. Hükümetin sosyal devlet olmanın gereğini yerine getirmeli muayenelerden katılım payı alınması gibi uygulamalara son vermelidir.

TÜRKİYE'DE KİŞİ BAŞI İLAÇ HARCAMASI 105 DOLAR

Türk Eczacılar Birliği (TEB) Türkiye'de kişi başına ilaç harcamasının 105 Dolar civarında olduğu açıkladı. Dünya genelinde kişi başı ilaç harcamalarının Japonya'da 651,6 Dolar, ABD'de 995 Dolar, Kanada'da 751,5 Dolar, Almanya'da 632,6 Dolar ve Fransa'da 641,1 Dolar olduğunu bildiren TEB'den yapılan açıklamada, "Hatta derin bir ekonomik krizle boğuşan komşumuz Yunanistan'da bile toplam sağlık harcamalarını GSYİH içindeki payı yüzde 9,1, kişi başına ilaç harcaması 673,4 Dolar'dır. Kişi başına düşen ilaç harcamaları bakımından OECD ortalaması ise 497 dolardır. Bu bakımdan da Türkiye OECD ortalamasının bir hayli altındadır." denildi.

Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyeti, 'İlaçta Tasarruf Sağlığımızdan Tasarruf Demektir' başlıklı yazılı bir açıklama yaptı. Sağlık ve ilaç harcamalarının son yıllarda ülkemizde de ana gündem maddelerinden

biri haline geldiği belirtilen açıklamada, "Nitekim geçtiğimiz hafta başına Türkiye'de 2013 yılında kişi başı 23,21 kutu ilaç tüketildiği, bu ilaçlar için kişi başı yaklaşık 105,2 Dolar harcama yapıldığı haberleri yansımıştır." denildi. Sağlık harcamalarının sadece Türkiye'de değil tüm Dünyada kamu otoritelerinin gündemlerinde önemli bir yer işgal ettiği kaydedilen açıklama da, "Hem sağlığın özelleştirilmesi yönündeki politik tercihler hem de küresel ekonominin bütçe üzerinde yarattığı baskı sağlık harcamalarını tasarruf tedbirlerinin odağı haline sokmuştur. Ülkemizde de artan sağlık harcamalarını kontrol altına almak gerekçesiyle giderek daha sert tasarruf tedbirlerine başvurulmaktadır. Ezberci bir bakış açısıyla tasarruf tedbirleri adına ilk akla gelen ise ne yazık ki ilaç harcamaları olmaktadır." ifadelerine yer verildi.

KİŞİ BASINA DÜŞEN İLAÇ HARCAMALARI OECD ORTAMASI 497 DOLAR

Bütün kamu kurumlarının sağlık harcamaları içinde, ayakta ve yatarak sunulan tedavi hizmetleri dâhil olmak üzere tedavi giderlerinin payının en yüksek olduğu ifade edilen açıklama da, "Oysa sağlık harcamaları analiz edildiğinde Türkiye'de Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın başlangıcından bu yana yıllar içerisinde tedavi harcamaları sürekli artmış ve son 4 yılda dikkat çekici şekilde ilaç harcamalarındaki artışın önüne geçmiştir. 2012'de tedavi harcamaları 29 milyar 206 milyon lira iken ilaç harcaması 14 milyar 300 milyon lira olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılında ise toplam sağlık harcaması içine ilaç harcamasının payı yüzde 31 iken tedavi harcamaları yüzde 67'dir. 2013'te ise 49 milyar 806 milyon lira sağlık harcamasının 33 milyar 531 TL'si tedavi harcamaları iken 15 milyar 570 milyon TL'dir. Diğer yandan Türkiye'nin OECD ülkeleri içinde kişi başına sağlık ve ilaç harcamaları tutan açısından hala son sıralarda yer alan ülkelere birisi olduğu gözlerden kaçmamalıdır. GSYİH (Gayri Safi Yurt İçi Hasıla) içindeki payına bakıldığında Türkiye'de oran yüzde 5,4'dür. Oysa ABD'de yüzde 17,7, Fransa'da yüzde 11,6, İngiltere'de yüzde 9,4, İspanya'da yüzde 9,3, İsrail'de yüzde 7,7'dir. OECD ortalaması ise yüzde 9,2'dir.

OECD ülkelerinde kişi başına sağlık harcaması ortalama 3 bin 324 dolar iken, Türkiye'de 981 dolardır." ifadeleri yer aldı. Türkiye'de kişi başına ilaç harcamasının 105 dolar civarında olduğu bu rakamın Japonya'da 651,6 Dolar, ABD'de 995 Dolar, Kanada'da 751,5 Dolar, Almanya'da 632,6 Dolar ve Fransa'da 641,1 Dolar olduğu hatırlatılan açıklama da şu ifadelere yer verildi: "Hatta derin bir ekonomik krizle boğuşan komşumuz Yunanistan'da bile toplam sağlık harcamalarını GSYİH içindeki payı % 9,1, kişi başına ilaç harcaması 673,4 Dolar'dır. Kişi başına düşen ilaç harcamaları bakımından OECD ortalaması ise 497 Dolar'dır. Bu bakımdan da Türkiye OECD ortalamasının bir hayli altındadır. Cepten sağlık harcamaları ise TÜİK verilerine göre 87 dolardır. Sağlık ve ilaç harcamalarının OECD ortalamasının altında olmasına karşın kişi başına hekime müracaat sayısı OECD ortalaması

olan 6,6 oranının üstünde; 8,2'dir. Söz konusu oran Belçika'da 7,4, İtalya'da 7, Avustralya'da 6,7, İngiltere'de 5, Yunanistan'da 4'dür. Ancak ülkemizde birinci basamak sağlık kuruluşlarına müracaat sayısı halen kişi başına yılda 3.1 'dir. Bunlar da yüzde 1 'in altında bir üst basamağa sevk etmektedir."

TÜRKİYE AVRUPA ÜLKELERİNİN EN UCUZ İLAÇINI BULUNDURUYOR

Türkiye'de hekime ulaşım sıklığının arttığı ve OECD ortalamasının üzerine çıktığı vurgulanan açıklama da, "Ancak hastalar halen birinci basamağı etkin kullanmamakta, ikinci ve üçüncü basamak kuruluşlara gitmeyi tercih etmektedir. Bu da tedavi maliyetlerini artırmaktadır. Sağlığa ayrılan payın görece düşük olduğu bir ülke olan Türkiye'de ilaca ayrılan payı bunun belirli bir yüzdesini geçmeyecek şekilde ayarlamaya çalışınca ilaç fiyatları sürekli baskılanmakta, Türkiye şu an Avrupa ülkelerinin en ucuz ilacını bulundurmaktadır. Yine ilaç harcamalarının kamu kurumları üzerindeki baskısını azaltmak için cepten harcamalar sürekli artırılmaktadır. Bu rakamın ilaca erişimde eşitlik ilkesini bozacak şekilde büyümesinden, toplum sağlığının bozulmasından endişe etmemiz gerekir. Sağlık harcamalarındaki azalmaya rağmen hizmete erişimin kolaylaşmış olması sağlık hizmetlerinde memnuniyet artışına neden olmaktadır. Söz konusu memnuniyet artışı; ücretleri düşürülen sağlık işgücünün performans kriterlerine göre daha uzun süreler çalıştırılması ve sağlıkta işgücü maliyetlerini azaltan taşeronlaşma pahasına gerçekleşmektedir." denildi. (CİHAN)

Prof. Dr. Osman Hayran
İstanbul Medipol Üniversitesi

SAĞLIK HİZMETLERİ PİYASAYA BIRAKILABİLİR Mİ?

Sağlık hizmetleri, neoliberal politikaların geçerliliğinin en çok tartışıldığı alanlardan birisidir.

NEOLİBERAL POLİTİKALAR

Sağlık hizmetleri, neoliberal politikaların geçerliliğinin en çok tartışıldığı alanlardan birisidir. Onsekizinci yüzyılda ekonomik politikalar konusunda Adam Smith'in görüşleri ile ortaya çıkan ve ekonomik olaylarda devletin rolünün azaltılmasına dayanan liberal yaklaşım daha sonra yerini devletin müdahaleci rolünü önemseyen Keynes'ci politikalara bıraksa da, 1970'li yıllarda neoliberal politikalar olarak yeniden önem kazanmış ve yaygın biçimde uygulanmaya başlamıştır. ⁽¹⁾ Bu politikalar özet olarak, sağlık hizmetlerinde verimliliği arttırmak amacıyla devletin rolünün azaltılması, merkezîyetçilik yerine yerinden yönetim ilkelerinin benimsenmesi, toplumun çıkarları yerine bireyin ihtiyaçlarının ön planda olması, sağlık hiz-

metlerinin vergilerle finanse edilen bir kamu hizmeti olması yerine özelleştirilerek "serbest pazar" koşullarında sunulması esaslarına dayanmaktadır. ^(1,2) Önce gelişmiş Batı ülkelerinde uygulanmaya başlayan ve 1980'li 1990'lı yıllarda çok taraftar toplayan bu politikalar zamanla Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu'nun desteğinde tüm ülkelere yayılmıştır. ⁽³⁾

Dünya Bankası tarafından 1993 yılında "Sağlığa Yatırım" başlığı ile yayınlanan Dünya Kalkınma Raporu bu anlamda önemli bir kilometre taşıdır. ⁽⁴⁾ Neoliberal sağlık politikaları için önem taşıyan bu raporun önerileri kısa zamanda tüm gelişmekte olan ülkeler tarafından benimsenmiş ve uygulamaya konulmuştur. Ne var ki, ne gelişmiş Batı ülkelerinde ne de bu

politikaları sadakatle uygulamaya koyan gelişmekte olan ülkelerde umulan başarılar elde edilememiştir. Politikaların uygulandığı yerlerde sağlık harcamaları artmaya devam ettiği gibi, sağlık konusunda çeşitli toplumsal kesimler arasında var olan eşitsizlikler de hızla artmaya devam etmiştir. Geline nokta da eskiden beri tartışılmakta olan "sağlık hizmetleri serbest pazar koşullarına bırakılmalı mı, sağlık hizmetlerinde devletin ve özel sektörün rolü ne olmalı?" sorusu yeniden önem kazanmaktadır.

SERBEST PAZAR MANTIĞI

Günümüzde geçerli olan ekonomik teorilere göre bir mal veya hizmetin pazardaki değeri, pazarda ne miktarda bulunduğu ile onu almak isteyenlerin sayısı ve alım gücü tarafından belirlenmektedir. Üretilen

hiçbir mal veya hizmet sonsuz miktarda olmadığından, pazar alıcılar açısından bir rekabet ortamı oluşturmaktadır. Bir mal veya hizmetin miktarı az, alıcısı fazla ise fiyatı artmakta, fiyat artışı sürdüğünde bir müddet sonra alıcılar azalmaktadır. Bunun tersi de doğrudur. Yani, miktar fazla almak isteyenler az olduğunda fiyat düşmektedir. Bu yaklaşımın dayandığı iki varsayım vardır:

- 1- Tüm sunucu ve alıcılar pazara gönüllü olarak girip çıkmakta serbesttirler ve her zaman alternatifleri vardır,
- 2- Hem alıcılar hem de sunucular fiyatlar, alternatifler konusundaki bilgilere ulaşma konusunda eşit imkanlara sahiptirler. Tamamen arz ve talep ilişkisine dayanan bu yaklaşım sağlık için geçerli olamamaktadır. ⁽⁵⁾ Çünkü, sağlık hizmetini sunan doktorlar ve hastaneler aynı zamanda kendi taleplerini de yaratıcılarından arzın artışı ile birlikte talebin de artması söz konusu olmaktadır. Başka bir deyişle sağlık hizmetini sunanlar ile alanlar arasında ihtiyaç duyulan hizmetin miktarı, kapsamı, önceliği, alternatiflerine ilişkin bilgilere ulaşma konusunda eşit imkanlar bulunmamakta ve alıcılar, sunucular tarafından kolayca yönlendirilebilmektedirler.

SAĞLIK HİZMETLERİ NEDEN "SERBEST PAZAR" ANLAYIŞINA UYMAZ?

Sağlık hizmetlerinin "serbest pazar" anlayışı içerisinde ele alınmasını engelleyen belli başlı özellikleri şu şekilde özetlenebilir:

- Bir bireyin sağlık hizmetlerine ne zaman ve ne kadar ihtiyacı olacağına karar vermesi, gerektiğinde bu ihtiyacını ertelemesi çoğu zaman mümkün değildir. Örneğin, beklenmedik bir trafik kazası, kalp krizi ya da felç geçiren bir kişinin sağlık hizmeti ihtiyacının hemen karşılanması gerekir, ertelenmesi söz konusu olamaz. Böyle durumlarda genellikle kişinin alacağı hizmetin yerini, fiyatını, niteliğini ve kapsamını belirleme konusunda da fazla bir tercih hakkı yoktur. Çünkü, hizmeti alabileceği en yakın yerden ve en kestirme yoldan almak zorundadır. Hangi hizmetlerin ne kadar verileceğine ise hizmeti sunanlar karar verir. Sağlık sektörünün bu özellikleri klasik "pazar" mantığı ile çelişmektedir.
- Sağlık hizmetlerini sunanlar ile alanlar arasındaki asimetrik bilgilendirme, bilgi eşitsizliği nedeniyle alınan sağlık hizmetlerinin her zaman gerekli ve yararlı olduklarını söylemek güçtür. Örneğin, ülkemizde son yıllarda hastane doğumları arasında %60'a ulaşan sezaryenle doğum oranları Dünya

Sağlık Örgütünün belirlediği %15 sınırının çok üzerinde olup bunların tümünün gebe kadınların talep ve ihtiyaçları doğrultusunda yapıldığını ve normal doğumlardan daha risksiz olduğunu savunmak mümkün değildir.

- Hizmeti sunanlara yapılan ödemelerin alanlar tarafından değil de sigorta ve benzeri bir kurum tarafından yapılması maliyetlerin kontrolü amacını taşımakla birlikte tam tersi de olabilmektedir. Ücretini sigortadan alacağını bilen bir doktor veya sağlık kuruluşu ile alacağı hizmet için cebinden ödeme yapmayan bir hastanın, hizmetlerin miktarı, maliyeti konusunda tutumlu ve mantıklı davranmasını beklemek gerçekçi değildir. Üstelik sigorta ve benzeri kurumların işletme giderleri de dolaylı olarak sağlık hizmetlerinin maliyetine ek yükler getirmektedir.
- Bazı sağlık sorunları sadece sorunun sahibi olan bireyleri değil, yakın çevresinden başlayarak toplumu da ilgilendirmektedir. Örneğin, bulaşıcı hastalıklara karşı bağışıklama hizmetinin veya tütün kullanımının bireysel tercihlere bırakılmasının sonuçları sadece bireyi değil çevresindeki pekçok kişiyi ilgilendirmektedir.
- Bazı sağlık hizmetleri kamu hizmeti olmak zorundadır. Örneğin, suların klorlanması, hava kirliliğinin kontrolü, zararlı atıkların uzaklaştırılması, sivrisineklerle mücadele, gibi koruyucu hizmetlerin yeterince verilmesi ya da verilmesi sadece bu hizmeti talep eden bireyleri değil tüm toplumu ilgilendirmektedir. Bu özellikleri nedeniyle bireysel tercihlere bırakılmaları doğru değildir ve kamu adına sunulmaları gerekmektedir.
- Bireysel ihtiyaçları, talepleri karşılamak amacıyla sunulan hizmetlerde bile serbest pazar kurallarını işletmek, verilecek hizmetin kapsamını, değerini/bedelini belirlemek her zaman mümkün olamamaktadır. Çünkü, aynı sağlık sorununa sahip farklı bireylerin farklı hizmetlere ihtiyacı olabileceği gibi, sunulan hizmetlerin değerinin belirlenmesinde sorunlar, sağlık hizmetlerinin sunumunda öngörülemez durumlar söz konusudur.

Bir kısmı yukarıda sayılan çok çeşitli nedenlerle sağlık hizmetlerinin serbest pazar koşullarına bırakılması halinde toplum içerisindeki eşitsizliklerin artması kaçınılmaz olmaktadır. Öte yandan, sağlık hizmetlerinin tamamen devlet, kamu tarafından sunulan hizmetler olmasının da çeşitli sakıncalarının olduğu, sosyalist ülkeler ve devletçi ekonomilerde yaşanan deneyimlerde ortaya çıkmıştır. Bu sakıncala-

rın neler olduğu ve hangi dinamiklerle ortaya çıktığı, ayrı bir yazı konusu olacak kadar önem taşıdığından burada ayrıntısına girilmeyecektir.

SAĞLIK HİZMETİ SUNMAK KİMİN GÖREVİ OLMALIDIR?

Tarihsel olarak sağlık hizmetleri toplumsal dayanışma anlayışına uygun olarak, genellikle hayır kuruluşlarının desteğinde ve olabildiğince ücretsiz sunulan hizmetler olmuştur. Sağlığın ve sağlık hizmetlerinin toplumsal, ahlaki, politik ve ekonomik açıdan ne anlam taşıdığı, satılıp satılamayacağı konusu çok tartışılmıştır. Görüşü ve ideolojisi ne olursa olsun hemen herkes sağlığın temel insan haklarından birisi ve başta geleni olduğu konusunda hemfikirdir. Sağlıklı yaşama hakkı öylesine temel bir haktır ki, adeta tüm diğer hakların önkoşuludur, yani bu hak sağlanmadan diğer hakların fazlaca bir anlamı kalmamaktadır.

İnsanlık tarihinde sağlığın tamamen ticari bir konu haline getirildiği, metalaştırıldığı bir döneme rastlamak mümkün değildir. Bugün neoliberalizmin öncülüğünü yapan, serbest piyasa ekonomisinin en gelişmiş biçimiyle uygulandığı ABD’de bile hastanelerin büyük çoğunluğu kar amacı gütmeyen (not-for-profit) kuruluşlardır. Sağlık hizmetleri tamamen serbest pazar koşullarına bırakılmamış, Medicare, Medicaid gibi resmi sigorta kuruluşları ile toplumdaki yaşlı ve yoksul gruplara hizmet sağlanması bir kamu görevi olarak görülmüştür. Son seçimi kazanan ABD Başkanının ilk icraatlarından birisi tüm vatandaşlarına sağlık güvencesi sağlamak ve devletin sağlık hizmetleri sunumundaki sorumluluğunu daha da arttırmak olmuştur. Dünyanın her yerinde, bireysel olarak özel hekimler tarafından sunulan hizmetler için alınan ücretler bile, verilen hizmetin bedeli, hekim emeğinin karşılığı olup ticari bir faaliyetten sağlanan “kar” olarak ele alınma-

maktadır. Herhangi bir hekimin ya da sağlık kuruluşunun, örneğin, organ ticareti yapıyor olması çok ciddi bir suç ve ahlaki sorun olarak her toplumda tepki görmektedir.

ÜLKEMİZDE DURUM

Ülkemizde AKP iktidarının uygulamaya koyduğu Sağlıkta Dönüşüm Projesi ile yapılanlar, aslında yukarıda sakıncalarına değindiğim serbest pazar ekonomisi anlayışının gereği olarak seksenli yılların sonundan beri gündemde olan bir dizi sağlık reformunun son aşamasını oluşturmaktadır. Bu reformların başlangıcı seksenli yılların sonuna doğru Dünya Bankası’ndan sağlanan finansal destek anlaşmasına dayanmaktadır. Doksanlı yıllarda ülkemizdeki sağlık altyapısı ayrıntılı olarak analiz edilmiş ve rehabilitasyon çalışmalarına başlanmıştır. Genel Sağlık Sigortası, Aile Hekimliği, hastanelerin özleştirilmesi ve sağlıkta özel sektörün güçlendirilmesi, bu reform paketinin önemli bileşenleridir. Reformların olgunlaşması ve tamamlanma aşamasına gelmesi AKP iktidarı döneminde gerçekleşmiştir. Geline nokta yapılan çok olumlu işler ve sağlanan başarıların yanısıra henüz ciddi tehdit haline gelmemiş çeşitli sorunlar birikmeye hatta boy göstermeye başlamıştır.

Sağlık hizmetlerinin ticarileşmeye başlaması ve kar amacının ön planda olması en yakın tehdit olarak dikkati çekmektedir. Ülkemizdeki tedavi edici sağlık sektörü henüz “kar amacı gütmeyen kuruluş” kavramına hayli uzak bir noktadadır. Sayıları hızla artmakta olan özel hastanelerin büyük kısmı şahıslara ya da aile şirketlerine ait hastanelerdir. Vakıf Üniversitelere ait hastaneler bile şahıs ya da aile adıyla anılmaktadır. Hatta “vakfetmek” amacıyla hastane kurulması yerine, var olan özel hastaneleri daha karlı hale getirmek amacıyla Vakıf Üniversitesi kurma yoluna gidilmektedir.

Eski dönemin hantal, verimsiz ve devlet memuru statüsündeki sağlık personeli tarafından hizmet sunulan “Devlet Hasta-

neleri”ne alternatif olarak, başlıca hedefi pazardan daha fazla pay kapmak, daha çok kazanmak olan, kar amaçlı özel hastaneler yaygınlaşmaktadır. Hastanelilik alanında devletçi yapıdan serbest pazar anlayışına doğru bir dönüşüm değil de adeta bir savrulma yaşandığı dikkati çekmektedir. Bu durum yabancı sermayenin ve yabancı hastane zincirlerinin ilgisini çekmeye başlamıştır. Henüz ciddi bir tehdit olmamakla birlikte tedavi edici hizmetler konusunda tekeli eğilimler kendini hissettirmektedir.

Sevki zincirinin kalkması, sağlık güvencesine sahip olanların her türlü özel kurum ve kuruluşlardan hizmet alabiliyor olması hızlı bir talep artışına neden olmuş, hekim sayısının yetersizliğinden, yabancı hekim çalıştırma gerekliliğinden çok sık söz edilmeye başlanmıştır. Oysa hekim sayısındaki artışın sağlık göstergelerinin düzelmesi, sağlık hizmetlerinin kalitesi açısından önemi diğer başka etkenlerin yanında ihmal edilebilecek kadar azdır. Hatta iyi planlanmadan arttırılacak olan hekim sayısı hekim emeğinin değerini düşürmekten başka işe yaramayacaktır. Hekime dayalı hizmet anlayışına paralel olarak iyi hekim kavramı da değişmeye başlamıştır. Artık hastaneler için iyi hekim demek, “çok kazandıran” hekim demektir.

Kar etme anlayışı ile kontrolsüz talep artışına, sağlık enformasyon altyapısının yetersizliği, denetim eksikliği, malpraktis yaptırımlarının bulunmaması gibi etkenler de eklendiğinde eskiden beri varolan sistemi kötüye kullanma alışkanlıklarının artması kaçınılmaz olacaktır.

Bu noktada devletin düzenleyici ve denetleyici rolünün önemi ortaya çıkmaktadır. Hasta haklarının güvence altında olması, hasta güvenliğinin en üst düzeyde sağlanması, akreditasyon, malpraktis yaptırımları gibi uygulamaların etkin bir biçimde gerçekleştirilmesi durumunda sağlık alanında oluşturulmaya çalışılan “serbest pazar” koşullarının “başıboş pazar”a dönüşmesi çok mümkün görünmektedir.

Kaynaklar:

- 1-McGregor SLT. (2001) Neoliberalism and health care. *International Journal of Consumer Studies - Special edition on 'Consumers and Health'*, 25(2), s:82-89.
- 2-McDaniel S, Chappell N. (1999) *Health care in regression. Canadian Public Policy*, 25(1).
- 3-Callahan D, Wasunna AA. (2006) *Medicine and the market. Baltimore, Maryland: The Johns Hopkins University Press*, s:110-116.
- 4-World Bank. (1993) *World Development Report 1993: Investing in Health. New York: Oxford University Press for World Bank*.
- 5-Birn AE, Pillay Y, Holtz TH. (2009) *Textbook of International Health: Global health in a dynamic world. Third edition, New York: Oxford University Press*, s:540-545.

TÜRKİYE SAĞLIK İSTATİSTİKLERİ

Sağlık Bakanlığı 2014 raporuna göre Türkiye’de 718 bin 870 sağlık personeli var. 718 bin 870 sağlık personelinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde; 511 bin 201’i Sağlık Bakanlığı’nda, 71 bin 611’i üniversite hastanelerinde ve 136 bin 58’i de özel sektörde görev yapıyor.

İNSAN KAYNAKLARI

Sağlık Personeli Sayısı (Tüm Sektörler)

Sağlık Bakanlığı 2014 raporuna göre Türkiye’de 718 bin 870 sağlık

Yıllar	Hekim	Diş Hekimi	Hemşire	Sağlık memuru	Ebe	Eczacı	Diğer Personel ve Hizmet alımı (2012)	Genel toplam
2002	91.949	16.371	72.393	50.106	41.479	22.289	83.964	378 Bin 551
2007	108.402	19.278	94.661	79.441	47.175	23.977	167.585	524 Bin 519
2012	129.772	21.404	134.906	122.663	53.466	26.571	209.736	698 Bin 518
2013	129.383	21.160	149.012	130.611	52.351	26.617	209.736	718 Bin 870

personeli var. Bunun 129 bin 383’ü hekim, 21 bin 160’ı diş hekimi, 149 bin 12’si hemşire, 130 bin 611’i sağlık memuru, 52 bin 351’i ebe, 26 bin 617’si eczacı ve 209 bin 736’sı da diğer personel ve hizmet alımı olarak belirlenmiştir.

2002-2013 yılları arasındaki değişim incelendiğinde 2002’den 2013’e hekim sayısında yüzde 40’lık bir artış yaşanmıştır. Diş hekiminde yüzde 29, hemşirede yüzde 105, sağlık memurunda yüzde 160, ebeye yüzde 26, eczacıda yüzde 19, diğer personel ve hizmet alımında ise yüzde 149 artış yaşanmıştır.

Toplam sağlık personeli sayısında ise 2002’den 2013’e yüzde 89’luk bir artış yaşanmıştır.

Sektörlere Göre 2013 Yılı Sağlık Personeli Sayısı

Unvanlar	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel Sektör	Toplam
Uzman Hekim	34.815	14.810	22.780	72.405
Pratisyen Hekim	32.119	219	3.758	36.096
Asistan Hekim	7.628	13.254	0	20.882
Toplam Hekim	74.562	28.283	26.538	129.383
Diş Hekimi	7.238	810	13.112	21.160
Eczacı	1.751	286	24.580	26.617
Hemşire	104.704	21.573	22.735	149.012
Ebe	47.639	776	3.936	52.351
Diğer Sağlık Personeli	93.483	10.866	26.262	130.611
Diğer Personel ve Hizmet Alımı (2012)	181.824	9.017	18.895	209.736
TOPLAM PERSONEL SAYISI	511.201	71.611	136.058	718.870

Sağlık Bakanlığı 2014 raporuna göre Türkiye’de 718 bin 870 sağlık personeli var. 718 bin 870 sağlık personelinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde; 511 bin 201’i Sağlık Bakanlığı’nda, 71 bin 611 ‘i Üniversite Hastanelerinde ve 136 bin 58’i de özel sektörde görev yapmaktadır.

Sağlık Personeli Başına Düşen Kişi Sayısı

Yıllar	Hekim	Diş Hekimi	Hemşire	Sağlık memuru	Ebe	Eczacı
2013	584	3 574	507	579	1 444	2 841

Sağlık Bakanlığı 2014 raporuna göre Türkiye’de 1 hekime 584, 1 diş hekimine 3 bin 574, 1 hemşireye 507, 1 sağlık memuruna 579, 1 ebeye bin 444 ve 1 eczacıya da 2 bin 841 kişi düşmektedir.

100 Bin Kişiye Düşen Doktor Sayıları

Ülkeler	
Almanya	382
Fransa	318
Avusturya	483
Hollanda	296
İngiltere	279
Lüksemburg	279
İsviçre	394
Norveç	372
Türkiye	171
Yunanistan	614
AB ORTALAMASI	346
DSÖ AB ORTALAMASI	334
OECD (2012)	316

100 Bin Kişiye Düşen Hemşire Sayıları

Ülkeler	
Almanya	1154
Fransa	971
Avusturya	791
Hollanda	855
İngiltere	883
Lüksemburg	1229
İsviçre	1738
Norveç	1332
Türkiye	197
Yunanistan	354
AB ORTALAMASI	836
DSÖ AB ORTALAMASI	766
OECD (2012)	875,882

100 Bin Kadına Düşen Ebe Sayısı

Ülkeler	
Almanya	23
Fransa	32
Avusturya	16
Hollanda	16
İngiltere	50
Lüksemburg	37
İsviçre	30
Norveç	45
Türkiye	69
Yunanistan	23
AB ORTALAMASI	33
DSÖ AB ORTALAMASI	44
OECD (2012)	69,9

Sağlık Bakanlığı 2014 raporu ve OECD raporlarına göre Türkiye’de 100 bin kişiye 171 hekim, 197 hemşire ve 69 ebe düşmektedir. 100 bin kişiye düşen hekim ve hemşire sayısında Türkiye AB ve OECD üyesi ülkelerin oldukça gerisindedir. 100 bin kişiye düşen ebe sayısında ise OECD ile eşit konumda ve AB üyesi ülkelerinde epey ilerisinde yer almaktadır.

Dünya Verileri İle Sağlık Personeli Karşılaştırması (100 Bin Kişiye Düşen) 2013

Meslek	Türkiye	AB	OECD (2012)
Doktor	171	346	316
Hemşire	197	836	875
Ebe	69	33	70

Sağlık Bakanlığı 2014 raporuna göre Türkiye’de 100 bin kişiye 171 hekim, 197 hemşire ve 69 ebe düşmektedir. AB üyesi ülkelerde ise 100 bin kişiye 346 hekim, 836 hemşire ve 33 ebe düşmektedir. OECD 2012 raporuna göre OECD üyesi ülkelerde 100 bin kişiye 316 hekim, 875 hemşire ve 70 ebe düşmektedir.

Karşılaştırmalı Sağlık Personeli İhtiyacımız 2013

Meslek	AB	OECD (2012)
Doktor	132 Bin	110 bin
Hemşire	483 Bin	513 bin
Ebe	AB’nin ilerisindeyiz	Aynı konumdayız

Sağlık Bakanlığı 2014 raporu ve OECD 2012 raporuna göre Türkiye 100 bin kişiye düşen hekim sayısında AB ortalamasını yakalamak için 132 bin ve OECD ortalamasını yakalamak için de 110 bin hekime ihtiyaç vardır. 100 bin kişiye düşen hemşire sayısında AB ortalamasını yakalamak için 483 bin hemşire ve OECD ortalamasını yakalamak için de 513 bin hemşireye ihtiyaç vardır. 100 bin kişiye düşen ebe sayısında AB’nin oldukça ilerisindeyiz. OECD üyesi ülkelerle de aynı konumdayız.

Kamuda ve Sağlıkta Taşeron Personel Sayısı

Meslek	Kamu	Sağlık Bakanlığı	ASPB	Sağlık HizmetlerindeGörevliler
Taşeron Eleman	567.763	126. 000	11 Bin	24 Bin

Sağlık Kurumu Sayısı ve Toplam Yatak Sayısı

Yıllar	Toplam sağlık kurumu sayısı	Yataklı sağlık kurumu sayısı	Yataksız sağlık kurumu sayısı	Toplam yatak sayısı	1000 kişi başına düşen yatak sayısı
2012	29 960	1 483	28 477	200 072	2,65

Yataklı ve Yataksız Sağlık Kurumları Sayısı

Yıllar	Toplam	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Diğer	Yataksız sağlık kurumu
2012	1 483	832	65	541	45	28 477

Kamu ve Özel Yataklı Sağlık Kurumlarının Yatak Sayısı

Yıllar	Toplam	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Diğer
2012	200 072	122 322	35 150	35 767	6 833

AİLE HEKİMLİĞİ VERİLERİ KASIM 2013

Aile Hekimliği Birimi	ASM Sayısı	Aile hekimi Sayısı	ASE Sayısı	Aile hekimi başına düşen nüfus ortalama
21 Bin 125	6757	20475	20188	3563

HİZMETLİ SAYISI 2013

Kamuda Hizmetli Sayısı	Sağlık Bak. Sayı	ASPB
107 Bin 464	21 bin 545 (5 bin 650’si lise ve üstü)	2 Bin 239

SAĞLIK FİNANSMANI VE HARCAMALARI

Sağlığa Ayrılan Bütçe

Yıl	TL
2013	16 Milyon 894 TL
2014	18 Milyon 647 TL

Sağlık Harcamaları

Yıllar	Sağlık Harcaması (Toplam)	Kamu Harcaması
2009	57 Milyar 911 Milyon	46 Milyar 890 Milyon
2010	61 Milyar 678 Milyon	48 Milyar 482 Milyon
2011	68 Milyar 607 Milyon	55 milyar 511 milyon
2012	76 milyar 358 Milyon	58 Milyar 640 Milyon

Müracaat Sayıları

	2009	2010	2011	2012	2013
Devlet 2. Basamak Sağlık Tesisleri	122.659	138.607	155.292	201.998	220.789
Devlet 3. Basamak Sağlık Tesisleri	39.905	44.075	50.142	65.124	73.167
Özel 2. Basamak Sağlık Tesisleri	66.877	72.155	86.750	89.070	92.733
Üniversite Sağlık Tesisleri	16.488	21.775	25.179	30.592	34.699
Genel Toplam	245.930	276.613	317.362	386.784	421.388

Ameliyat Sayıları

SEKTÖR	2002	2009	2010	2011	2012
Sağlık Bakanlığı	1.072.417	1.829.919	2.039.021	2.209.326	2.298.893
Üniversite	307.108	546.903	576.547	617.477	664.695
Özel	218.837	1.131.431	1.215.159	1.373.774	1.446.630
Toplam	1.598.362	3.508.253	3.830.727	4.200.577	4.410.218

ÖNDER KAHVECİ LİDERLİĞİNDE MÜCADELEYE DEVAM

5. Olağan Genel Kurul Sonucunda Türk Sağlık-Sen'in yönetimi ise şu isimlerden oluştu:

Yönetim Kurulu: Önder Kahveci (Genel Başkan)

Mustafa Genç (Genel Başkan Yardımcısı - İdari)

Hasan Şirin (Genel Başkan Yardımcısı - Mali)

Abdurrahman Uysal (Genel Başkan Yardımcısı - Teşkilatlandırma)

İsmail Türk (Genel Başkan Yardımcısı - Toplu Sözleşme ve Mevzuat),

Yusuf Alan (Genel Başkan Yardımcısı - Eğitim ve Basın)

Ümit Turhan (Genel Başkan Yardımcısı - Sosyal İşler ve Dış İlişkiler)

Denetleme Kurulu:

Kenan Karaçam, Latif Karagöz, Mustafa Erkinisli, Rayif Kurşunluoğlu, Hamza Olgun

Disiplin Kurulu: Adem Demir, Süleyman Koçarlan, Yasemin Zengin, Şenol Atıcı, Yüksel Koçak

Türk Sağlık-Sen 5. Olağan Kongresi Ankara Büyük Anadolu Otel'de yapıldı. Genel Başkan Önder Kahveci, göreve yeniden seçilerek güven tazeledi.

Türk Sağlık-Sen 5. Olağan Kongresi Ankara Büyük Anadolu Otel'de yapıldı.

Kongremize milletvekilleri, Siyasi parti temsilcileri, Türkiye Kamu-Sen Genel Başkanı İsmail Koncuk ve bağlı sendikaların Genel Başkanları, Yönetim Kurulu Üyeleri ve sivil toplum örgütlerinin temsilcileri katıldı.

İstiklal Marşı ve Saygı Duruşunun ardından yapılan seçimle Divan Başkanlığına Şube Başkanı Reşit Kılıç seçilirken divan başkan vekilliklerine Veli Küçük ve Gülnur Kaptanoğlu üyeliklere ise Ahmet Kılıkoğlu ve Yusuf Aydın seçildi.

Kahveci: Savaşarak; fırtınaya, karşı durarak bugünlere geldik.

Kongrenin açılış konuşmasını yapan Türk Sağlık-Sen Genel Başkanı Önder Kahveci sözlerine Türk Sağlık-Sen teşkilatında görev yaparken hayatını kaybeden

teşkilat mensuplarımızı anarak başladı.

Genel Başkanımız Türk Sağlık-Sen'in bugünlere yoğun bir mücadele ile geldiğine dikkat çekerek "bizim mücadelemiz son damla tere kadar verilen bir mücadeledir. Her zerresinde emek ve alın teri vardır. 22 yıllık şanlı tarihimiz zulme karşı dik duruşla geçmiştir. Genel Merkez yöneticilerimiz, Şube Başkanlarımız, şube yöneticilerimiz ve işyeri temsilcilerimiz hep birlikte önce sendikamız dedik ve mücadele ettik.

Allah'a şükürler olsun ki bu çabalarımız karşılıksız kalmadı. Teşkilatımızın omuzlarında yükselttiği sendikamız bugün ihtişamı ve heybetiyle dev bir çınarı andırıyor. Zalimler korkuyor, hasetçiler kısıkanıyor. Emek harcayanlar, cefa çekenler, omuz verenler yani bizler ise gururlanıyoruz. Gururlanmakta hakkımızdır. Sendikamız hepimiz için övünç kaynağıdır. Hz. Ali'nin "öldükten sonra yaşamak ister-

seniz, ölmez bir eser bırakınız." demiş İşte bizim eserimiz sendikamız, en kıymetli hazinemiz olarak kuşaktan kuşağa aktarılacak. Sonsuza kadar var olacak. Türk Sağlık-Sen ve Türkiye Kamu-Sen mücadele ederek, tabiri caizse savaşarak; fırtınaya, kasırgaya karşı durarak bugünlere gelmiştir. Burada haksızlığa boyun eğmeyip, Zulme rıza göstermeyip, ailemizde yer alan ve bizim yol arkadaşımız olan üyelerimizi de unutmamak gerekir. Selam olsun 98 bin Türk Sağlık-Sen'liye, Selam olsun 450 bin Türkiye Kamu-Sen'liye diyor, hepsine teşekkür ediyorum." şeklinde konuştu.

Genel Başkanımızın ardından kürsüye gelen Türkiye Kamu-Sen Genel Başkanı İsmail Koncuk gösterdikleri mücadeleden dolayı Türk Sağlık-Sen'lileri tek tek kutladığını belirtti.

Türkiye Kamu-Sen Genel Kurulu gerçekleşti

SAĞLIKTA GERİ DÖNÜŞÜM

Konuşmasında sağlık alanında yaşanan gelişmeleri de değerlendiren Genel Başkanımız Önder Kahveci, "Sağlıkta Dönüşümün nasıl bir geri dönüşüme döndüğünü gördük. Sağlıkta dönüşümde çalışanlar yok sayıldı. Çalışanların hayrına olan hiçbir değişim yapılmadı.

Bilakis bu süreçte sağlık çalışanları sürekli kötülenerek vatandaşlarla karşı karşıya getirildi. Siyasi rantın bedeli sağlık çalışanlarına ödetildi. 'Vatandaş memnun olsun da çalışanlara ne olursa olsun' denildi. Bunun sonucunda da Doktorumuz katledildi, Hastaneler basıldı. Hemşireler tartaklandı. 112 çalışanları bıçaklandı. Bugün geline nokta yapılan bazı yasal düzenlemelere rağmen hala her ay bin sağlık çalışanı şiddete uğruyorsa sebepleri bu dönüşümde aranmalıdır." dedi. Genel Başkanımız Önder Kahveci, kamuda tüm çalışanlarının sıkıntılarla uğraştığına ve sorunlar yaşadığına da

dikkat çekerek, "Hekimi, Hemşiresi, Öğretmeni, Akademisyeni, Mühendisi, Uzmanı, Memuru ve Hizmetlisi kamuda mağdur olmayan ve sıkıntı yaşamayan hiç kimse kalmamıştır. Kamu çalışanları yeterince sabretmiştir. Kamuda alınan ahların hesabını mutlaka vereceklerdir.

Yunus Emre'nin dediği gibi; Ol sun be aldirma Yaradan yardır. Sanma ki zalimin ettiği kârdır. Mazlumun ahı indirir şâhı. Her şeyin bir vakti vardır. Vakit yaklaşıyor. Onlar içinde hesap verme zamanı hızla gelmektedir" şeklinde konuştu.

"DEĞERLER VE İNANÇLAR İSTİSMAR EDİLDİ"

Sadece kamuda değil, Türkiye'de sosyal hayatın zorlaştığını belirten Genel Başkanımız Önder Kahveci, "Ahlaksızlık zirve yapmış, hırsızlık büyük olunca meşrulaştırılmış, menfaat en önemli değer haline getirilmiştir. Değerler ve inançlar istismara uğratarak yok edilmiştir." dedi.

Milletin adının ağzına almayan-

ların, "Ne Mutlu Türk'üm Diyene" var diye andımızı kaldıranların zoru görünce milli iradeye sarılmaları gülünç ve aynı zamanda ızdırap vericidir diyen Önder Kahveci "Oslo'da terör örgütü ile masaya oturanların, T.C'yi tabelalardan kaldıranların, Kamuda ikinci dili hayata geçirmeye çalışanların milli iradeyle alakaları yoktur. 'Demokratikleşme Paketi' diye süslenen ancak milli birlik ve ülke bütünlüğü için bombalı düzenek olan bir projeyi bölücülerle hayata geçirenlerin neresi millidir?" diye sordu.

Genel Başkanımız konuşmasını şu sözlerle tamamladı: "Teşkilatımızın gücüne güç, şanına şan katacağına inandığım birliğimizi, dirliğimizi ve beraberliğimizi bir kez daha taçlandıracağımız 5 Olağan Genel Kurulumuzun, Başta teşkilatımız olmak üzere Türkiye Kamu-Sen ailesine, sağlık ve sosyal hizmet çalışanlarına, memurlarımıza, milletimize ve ülkemize hayırlar getirmesini diliyorum."

Seçimlerde,
Türkiye Kamu-Sen
Genel Başkan
İsmail Koncuk
güven tazelerken,
Genel Başkanımız
Önder Kahveci
de yeniden Genel
Sekreterliğe seçildi.

Yönetim Kurulu ise İlhan Koyuncu Genel Mali Sekreter, Fahrettin Yokuş Genel Teşkilatlandırma Sekreteri, Hazım Zeki Sergi Genel Eğitim Sekreteri, Necati Alsancak Genel Toplu Sözleşme Sekreteri, Mehmet Özer Genel Mevzuat Sekreteri, Sedat Yılmaz Genel Basın Sekreteri, Ahmet Demirci Genel Dış İlişkiler Sekreteri, Şerafeddin Deniz Genel Sosyal İşler Sekreteri olarak belirlendi.

Genel Kurul sonucunda ayrıca Türk Sağlık-Sen Elazığ Şube Başkanı Reşit Kılıç Türkiye Kamu-Sen Denetleme Kurulu Üyeliğine, Burdur Şube Başkanı Mustafa Yiğit ise Disiplin Kurulu Başkanı oldu. Türkiye Kamu-Sen 5.Olağan Genel Kurulunun kapanışında bir teşekkür konuşması yapan Genel Başkan İsmail Koncuk, "Tüm delegelerimize bizlere duydukları güvenden ötürü teşekkür ediyorum. Aramızda hizmet bayrağını yeni gelen arkadaşlarımıza devredenler oldu. Ben aramızdan ayrılan

çok değerli Genel Başkanlarımıza en derin teşekkürlerimi sunuyorum ve onlara bundan sonraki hayatlarında başarılar diliyorum. Türkiye Kamu-Sen'e gönül bağı ile bağlanmış olan bu arkadaşlarımızın tecrübelerinden her zaman faydalanacağız. Yönetimimize yeni katılan arkadaşlarımızın da aynı özveri ile çalışarak Konfederasyonumuza güç katacaklarından eminim. Bu çerçevede onlara da görevlerinde sonsuz başarılar diliyorum.

Önümüzde çok daha zor bir dönemin bizleri beklediğinin farkındayız. Kamu çalışanlarının hak ve menfaatleri için bugüne kadar gece gündüz demeden nasıl çalıştıysak bundan sonra daha da fazla bir gayretin içerisinde olacağız. İçimizde daha büyük bir hizmet aşkı ve Türkiye sevdasıyla yeni dönemimize başlıyoruz. Allah hepimizin yar ve yardımcısı olsun, hepimize hayırlı ve uğurlu olsun, Allah utandırmasın" dedi.

Türk Sağlık-Sen'den sorunlara dikkat çekmek için ilginç eylem...

BAKANLIK ÖNÜNDE SANDIK KURULDU, SAĞLIK ÇALIŞANLARI OY KULLANDI

MAAŞLAR ERİDİ, DÖNERLER DÜŞTÜ

Ankara'da sağlık çalışanlarının yoğun katılım gösterdiği eylemde Çalışanlar "Hırsıza değil Sağlıkçıya Bütçe, Bakan Duy Sesimizi" sloganları atıldı.

"Masada Yandaş, Memurun İşi Yaş, 500 bin sağlık çalışanı zam mağduru, Döner Sermayeler Hiç oldu, Maaşlar Eridi Dönerler düştü" dövizleri taşındı. Eylemde sembolik bir sandık kuruldu ve sağlık çalışanları çalışma memnuniyeti oyladılar.

Oy kullanan sağlık çalışanlarından 250'si memnuniyetsizliğini 'hayır' tercihi yaparak ifade etti. Sadece 4 kişi çalışma ortamından memnun olduğunu dile getirdi.

BAYRAM KUTLAYACAK HAL BIRAKMADILAR

Türk Sağlık-Sen Genel Başkanı Önder Kahveci, sağlık çalışanlarının taleplerini şöyle sıraladı: "Her ay bin sağlık çalışanı şiddetle, uğruyor. Bir kamu spotu bile yapılmıyor. Göstermelik düzenlemeler sadece kağıt üzerinde kalıyor. Bu sorun en aza indirilmeli, toplum bilinçlendirilmeli, şiddet uygulayanların belli süre ücretli sağlık hizmeti gibi uygulamalar getirilmelidir. Döner sermayelerdeki adaletsizlik sonlandırılmalıdır. Üniversite hastanelerinde de olmak üzere 3,5 TL gibi komik ve trajik performans ücretleri kabul edilemez. Buna bir son verilmelidir. Çalışanlar

seltirmelidir. Döner sermayeler payları arasındaki uçurum kapatılmalı ve izah edilebilir bir seviyeye çekilmelidir. Sağlık çalışanları emeklilikte açlığa ve sefalet mahkum edilmemeli, tüm mali ödemeler emekli aylığı ve emekli ikramiyesine dahil edilmelidir. Sağlık çalışanlarının, haklı talebi olan; "fiili hizmet zammı(yıpranma payı) en kısa zamanda yasalaşmalı ve uygulamaya geçirilmez. Fiilen memurluk görevi yapan ancak halen kadrosu hizmetli olan tüm çalışanlar memur yapılmalıdır. İdareci kadroları, ehliyet ve liyakat yoksunu tetikçi yandaşlarla görevlendirme şeklinde işgal edilmemeli, en kısa zamanda objektif ve adil bir görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavları yapılmalıdır. Aşırı iş yükü ve nöbet parası ödememek için, vardiya sistemi çalışmalar, rutin uygulama haline getirilmemelidir. Nöbet ücretleri tüm çalışanları kapsayacak şekilde artırılmalı, 8 saatlik bir nöbet ücreti; maaş+maaşla birlikte ödenen sabit ek ödeme toplamının otuzda biri kadar olmalıdır.

Tüm kamu çalışanlarına yönelik servis hizmeti ve servis ücreti ödemesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Sağlıkta, her hangi bir kıstasla ötekileştirme ve ayrımcılık, yandşa kıyak uygulamalarına son verilmelidir.

Hastaneler: kar-zarar hesabına göre çalışan ticarethane, yöneticiler ceo, hastalar müşteri, sağlık çalışanları da hizmet üretiminde kullanılan bir sermaye girdisi olarak değerlendirilmemelidir. Aile Hekimleri ve aile sağlığı çalışanlarının iş yükü hafifletilmeli, nöbet uygulamasına son verilmelidir. Devletin hizmetinde olan

Türk Sağlık-Sen, sağlık çalışanlarının yaşadığı sorunlara tepki göstermek için Tıp Bayramı öncesinde "Bayram Gelmiş Neyimize" diyerek Sağlık Bakanlığı önünde eylem yaptı.

sabit ek ödemeye mahkum edilmemelidir. Emeğinin karşılığı ödenmeli, döner sermayeler artırılmalıdır. Tüm Sağlık çalışanlarının ek göstergeleri yükseltilmeli ve ücretleri arttırılmalıdır. Tüm sağlık çalışanlarının, döner sermaye ek ödeme tavan oranları ve unvan katsayıları yük-

fakat kadrosunun çok görüldüğü 4C'lilerin, Kamu dışı aile sağlığı çalışanlarının ve vekil ebe hemşirelerin kadro istekleri yerine getirilmelidir. Atama bekleyen, eğitim almış yüz binlerce gencin sesine kulak verilmelidir."

SANDIK AÇILDI, SAĞLIK ÇALIŞANLARININ MEMNUNİYETSİZLİKLERİ BİR KEZ DAHA GÖRÜLDÜ

2012 yılında yaptıkları bir anket-te sağlık çalışanlarının memnuniyetlerini ölçtüklerini belirten Kahveci, 2012 yılında yaptığımız ankete göre sağlık çalışanlarının yüzde 63'ü çalışma şartlarının gerilediğini, sadece yüzde 10'u

çalışma şartlarından memnun olduğu ve yüzde 72'si ise maaş ve döner sermayelerin yetersiz kaldığını ifade etmişti. Bugün de sandık kurup memnuniyet oylaması yaptık. Her sandık bir derttir. Umarız ki bu sandıktan çıkan sonuçtan da sağlık idarecileri bir ders alırlar. Sağlık çalışanlarının seçimini ve oylarını önemserler. Yıllardır unuttukları ve hiçbir şey yapmadıkları çalışan memnuniyeti için bir adım atarlar. Çalışanların taleplerini yerine getirirler.

Genel Başkan Kahveci'nin bu sözlerini ardından sandık açıldı ve oylar sayıldı. Oy kullanan sağlık çalışan-

larından 250'si memnuniyetsizliğini 'hayır' tercihi yaparak ifade etti.

SADECE 4 KİŞİ ŞARTLARDAN MEMNUNİYETİNİ BİLDİRDİ.

Sonucun ardından bir açıklama yapan Genel Başkan Önder Kahveci, "Görüldüğü gibi sağlık çalışanları çalışma şartlarından memnun değil. Sorunlar görmezden gelinmeye, taleplere sırt çevrilmeye devam edilirse daha çok 14 Mart çalışana zehir olur. Sağlık çalışanlarının günden güne eriyen; mali, sosyal ve özlük haklarının dile getirdiğimiz bir tarih olarak kalır. Bayram gelmiş neyimize diye sağlık çalışanları çile çekmeye devam eder." dedi.

2 Dakikada 14 Kişi Borç Batağına Saplanıyor!

**Her iki dakika içinde
5 kişi kredi kartı, 4 kişi
senet, 3 kişi ferdi kredi,
2 kişi ise çeklerinden
dolayı yasal yaptırımla
karşı karşıya kalıyor ve
borçlular ordusuna 14
kişi daha katılıyor.**

Türkiye Kamu-Sen Ar-Ge Merkezi'nin, Merkez Bankası verilerinden yola çıkarak yaptığı araştırma, vatandaşlarımızın içinde bulunduğu borç açmazını gözler önüne serdi. Araştırmaya göre geçen her iki dakikada 14 vatandaşımız çeşitli şekillerde borcunu ödeyemeyerek borç batağına saplanıyor ve hakkında yasal süreç başlatılıyor.

Araştırmada ferdi kredi borcunu ödeyemeyen vatandaşlarımıza her ay yaklaşık 63 bin 437; kredi kartı borcunu ödeyemeyenlere 99 bin 478; senetlerini ödeyemeyenlere 91 bin 658 ve çeklerini ödeyemeyenlere de 56 bin 640 kişi katılıyor.

Buna göre geçen her iki dakika içinde: 5 kişi kredi kartı; 4 kişi senet; 3 kişi ferdi kredi;

2 kişi ise çeklerinden dolayı yasal yaptırımla karşı karşıya kalıyor ve borçlular ordusuna 14 kişi daha katılıyor.

Türkiye Kamu-Sen Ar-Ge Merkezi tarafından yapılan araştırmanın sonuçları, ekonomik gidişatın hiç de iç açıcı olmadığını bir kez daha gözler önüne serdi. Borcuna borç katlayarak hayatını idame ettiren dar ve sabit gelirli vatandaşlarımızın sayısı her geçen dakika artıyor. Bu durum, vatandaşlarımızın yeme, içme, barınma gibi temel ihtiyaç maddelerini borç yapmadan karşılayamaz durumda olduğunu da gösteriyor. Dar ve sabit gelirlinin yaşadığı ekonomik çıkmazı gözler önüne seren bu rakamları aylık olarak hesapladığımızda ise dudak uçuklatan sonuçlarla karşı karşıya kalıyoruz. Öyle ki, sizler bu haberi okurken dahi 14 vatandaşımız daha borcunu ödeyemeyerek, borç batağına saplananlar kervanına katılacak, belki de cezai yaptırımla ve haciz işlemiyle karşı karşıya kalacak.

İŞTE MERKEZ BANKASI'NIN EN SON AYLIK VERİLERİNE GÖRE BORCUNU ÖDEYEMEYENLERE İLİŞKİN SAYISAL VERİLER:

FERDİ KREDİ BORCUNU ÖDEYEMEYEN KİŞİ SAYISI	
AYLIK	63.437
GÜNLÜK	2115
SAATLİK	88
DAKİKADA	1,5
KREDİ KARTI BORCUNU ÖDEYEMEYEN KİŞİ SAYISI	
AYLIK	99.478
GÜNLÜK	3316
SAATLİK	138
DAKİKADA:	2,3
PROTESTOLU SENET SAYISI	
AYLIK	91.658
GÜNLÜK	3055
SAATLİK	127
DAKİKADA	2
KARŞILIKSIZ ÇEK SAYISI	
AYLIK	56.640
GÜNLÜK	1888
SAATLİK	79
DAKİKADA	1

“TABLONUN SORUMLUSU HÜKÜMETTİR”

Konuya ilgili değerlendirmelerde bulunan Türkiye Kamu-Sen Genel Başkanı İsmail Konuk, dar ve sabit gelirli vatandaşlarımızın ekonomik çıkmazda olduğuna dikkat çekti. Özellikle önümüzdeki dönem olumsuz hava koşulları nedeniyle sebze ve meyve fiyatlarında yaşanacak artışa dikkat çeken Konuk: “Dar ve sabit gelirli en temel ihtiyaç maddelerini bile borçsuz karşılayamaz hale gelmiştir. Vatandaşlarımızı önümüzdeki dönem de zam yağmuru beklemektedir. Özellikle kış aylarının ve hava koşullarının dengesiz gitmesi nedeniyle sebze ve meyve fiyatlarında yaşanacak fiyat artışı sofralarımıza olumsuz yansımaktır. Bir kilo elmanın bile 6 lira olduğu bir ülkede, vatandaş hangi sebze ve meyveleri tüketerek ihtiyaçlarını giderecektir? Maaşları yetmeyince kredi kartına, banka kredilerine ve yakınlarından aldıkları borçlara sarılan vatandaşlarımızın sayısının her geçen gün artması tesadüf değil, aksine ekonomik istikrarsızlığı göremeyen iradenin basiretsizliğidir. Bunun önlemin almak da memuru işçiyi üç kuruş maaş zammına mahkûm eden hükümetin sorumluluğundadır” dedi.

Türk Sağlık-Sen hizmetlilerin yaşadığı sorunlara dikkati çekmek için Sağlık Bakanlığı önünde geniş katılımlı bir eylem yapmıştı.

Devletin Adaletsizliği: 'Görevini Yap, Kadrosunu Vermem!'

Devlet Personel Başkanlığı verilerine göre kamuda çalışan hizmetli sayısı da 2013 Haziran itibariyle 107 bin 464'tür. Sağlık Bakanlığı'nda ise 21 bin 515 hizmetli görev yapmaktadır. Sağlık Bakanlığı'nda aşçı, bahçıvan ve berber gibi meslek grupları da dikkate alındığında bu rakam 24 bin 250'ye çıkmaktadır. Hizmetlilerden lise ve yükseköğrenim mezunu olanların sayısı ise 6 bin 650'dir.

Kamu çalışanları arasında sorunlarına çare üretilmeyen ve sürekli ötelenen kesim olarak hizmetliler öne çıkmaktadır.

Genel idari hizmetler sınıfına geçirilerek memur olma isteklerini sürekli dile getiren hizmetlilerin bu taleplerinin gerçekleştirilmesine yönelik ne yazık ki hem çalıştıkları kurumlar anlamında (sınavlar yolu ile) hem de yasama alanında (yasal düzenleme) ne yazık ki gerekli çalışmalar yapılmamaktadır.

Kamuda çalışan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda geçen Yardımcı Hizmetler Sınıfında yer alan hizmetliler, günümüzde Genel İdari Hizmetler Sınıfının görev alanına giren işlerde çalıştırılıp, sorumluklar yüklenirken haklı olarak yaptıkların işlerin karşılığını, memur kadrosunu talep etmektedirler.

HİZMETLİNİN TANIMI

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda belirtilen Yardımcı Hizmetler Sınıfı, kurumlarda her türlü yazı ve dosya dağıtmak ve toplamak, müracaat sahiplerini karşılamak ve yol göstermek; hizmet yerlerini temizleme, aydınlatma ve ısıtma işlerinde çalışmak veya basit iklim rasatlarını yapmak; ilaçlama yapmak veya yaptırmak veya tedavi kurumlarında hastaların ve hastanelerin temizliği ve basit bakımı ile ilgili hizmetleri yapmak veya kurumlarda, çarşı ve mahallelerde koruma ve muhafaza hizmetleri gibi ana hizmetlere yardımcı mahiyetteki görevlerde her kurumun özel bünyesine göre ve yine bu mahiyette olmak üzere ihdasına lüzum gördüğü yardımcı hizmetleri ifa ile görevli bulunanlardan işçiler dışında kalanları kapsar.

HİZMETLİLERİN GÖREV TANIMLARI

- a) Yazı ve dosya dağıtmak ve toplamak
- b) Kurum ziyaretçilerine yardımcı olmak
- c) Temizlik, aydınlatma ve ısıtma işlerini gerçekleştirmek
- d) İlaçlama yapmak
- e) Hasta ve hastanelerin temizliğini gerçekleştirmek
- f) Kurum, çarşı veya mahallelerde güvenlik ve muhafaza hizmetlerini gerçekleştirmek

KAMUDAKİ HİZMETLİ SAYISI

Taşeron firma çalışanı sayısı kamuda bugün 567 bin 763'e çıkarırken hizmetli sayısı da Devlet Personel Başkanlığı verilerine göre 2013 Haziran itibariyle kamuda 107 bin 464'tür.

Sağlık Bakanlığı'nda ise 21 bin 515 hizmetli görev yapmaktadır. Sağlık Bakanlığı'nda aşçı, bahçıvan ve berber gibi meslek grupları da dikkate alındığında bu rakam 24 bin 250'ye çıkmaktadır. Hizmetlilerden lise ve yükseköğrenim mezunu olanların sayısı ise 6 bin 650'dir.

YARDIMCI HİZMETLER SINIFI GÖREVLERİNİN TAŞERON FİRMALARA DEVRİ

657 sayılı Devlet Memurları Kanununa 318 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile eklenen "Bu sınıfa dahil personel tarafından yerine getirilmesi gereken hizmetlerden hizmet yerlerinin ve tedavi kurumlarının temizlenmesi, tesisatın bakım ve işletilmesi ve benzeri nitelikteki hizmetlerin üçüncü şahıslara ihale yoluyla gördürülmesi mümkündür". Maddesi ile birlikte kamuda taşeron işçi çalıştırma süreci başlamıştır.

Özellikle kendi görev tanımları içerisinde yer alan işlerin taşeron

firma çalışanlarına devredildiği Kamu kurum ve kuruluşlarında görevli hizmetli personeller memurların görev tanımı içerisinde yer alan işlerde çalışmaya başladılar. Kamuda her geçen gün taşeron firma çalışanı sayısı da artmaya başlamıştır. Öyle ki bugün kamuda görev yapan taşeron firma çalışanı sayısı, hizmetli sayısının 5,3 katına yükselmiştir.

HİZMETLİLERİN SORUNLARI

1.Yaptıkları İşin Kadrosunu Alamamaları

Hizmetlilerin sorunlarını temel iki başlık altında değerlendirmek mümkündür. Bunlardan birinci temel sorun yaptıkları işin karşılığı olan kadroların kendilerine verilmemesidir.

Bugün kamuda hizmetli kadrosunda görev yapan personellerin çok büyük bir kısmı memurluğun görev tanımı içine giren işlerde çalıştırılmaktadır. Hatta bazı sorumluluklarda yüklenmektedir. Fakat yapılan görevin karşılığı olan kadro ve haklar kendilerine verilmemektedir. Hizmetlilerin ek göstergeleri olmadığı için düşük bir maaşa mahkum edilmektedirler.

2.Görevde Yükselme Sınavlarının Yetersizliği

Mevzuata göre hizmetlilerin memurluk veya VHKİ (Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni) kadrolarını almalarının tek yolu görevde yükselme sınavlarıdır. Fakat bu sınavların yeterli sayıda yapılmaması ve ilan edilen kadroların az oluşu hizmetliler için büyük bir engel oluşturmaktadır.

Bu konuda Sağlık Bakanlığı tarafından 2012 yılında gerçekleştirilen görevde yükselme sınavı çarpıcı bir örnektir.

2011 yılında sınav yapılacağı ilan edilmesiyle başlayan süreçte 2000 VHKİ kadrosu ilan edilmiş ve Ocak 2012’de görevde yükselme sınavına katılmaya hak kazanan 6000 kişinin (Mevzuata göre açılan kadro sayısının 3 katı eğitime tabi tutuluyor) eğitimleri tamamlanmıştır. Eğitimlerden tam 9 ay sonra yani Eylül 2012’de sınav gerçekleştirilmiştir. aradan geçen bu uzunca süre verilen eğitimin yararlığına büyük bir darbe vursa da Bakanlığın bu tavrına karşı hizmetlilerin bu sınavda gösterdikleri başarı hem takdir edilecek bir durum, hem de bu kadroyu ne kadar istediklerinin göstergesi olmuştur. Sonuçlara göre 2 bin olarak ilan edilen VHKİ kadrosuna atanmak için baraj olan 70 puanı 4 Bin 351 personel geçmiştir.

Yani 2 bin 351 hizmetli 70’den fazla puan alarak hak ettiği ve sınavı kazandığı halde kadrosuna kavuşamamıştır. Baraj puanı 70 iken VHKİ atamaya hak kazanların en az aldığı puan 86 olmuştur.

Fakat Sağlık Bakanlığı’nın bu başarayı ödüllendirmek gibi bir girişimde bulunmaması nedeniyle 2 bin 351 hizmetli 70’den fazla puan alarak hak ettiği ve sınavı kazandığı halde kadrosuna kavuşamadı.

HİZMETLİLERİN FERYATLARI

Yaşanan tüm bu sorunlar nedeniyle bugün kamuda hizmetlilerin feryadı her kurumdan yankılanmaktadır. Bu konuda internet sitelerinde yapılan yorumlar durumun boyutunu açıkça ortaya koymaktadır.

Meeeeemur12

15 Yıldır Maliye teşkilatındayım. Meslekle ilgili iktisat bölümünü bitirdim. Ardından ekonomi üzerine Yüksek Lisansımı yaptım. Koçeli Üniversitesi’nin diplomasına göre Yüksek Ekonomi Uzmanıyım ama çalıştığım kurumdaki ünvanım Hizmetli 15 yıldır görevde yükselme şansı verilmedi. Bizlere yapılan bu haksızlığı kurumlarımız görmezden geliyor.

ismailçelik3

13 yıldır hizmetli olarak görev yapmaktayım, Kurumumuzda şuana kadar Görevde Yükselme Sınavı açılmadı. Fakülte mezunu olma rağmen hizmetli olarak görev yaptığım için ek göstergeden faydalanamıyorum. Lise mezunu memur ve şoför ek göstergeden faydalanırken, bizler fakülte mezunu hizmetliler olarak neden faydalanamıyoruz. Bu adaletsizliğin bir an önce giderilmesi gerekmektedir. Yetkililer yüksek okul ve fakülte mezunu hizmetlileri bir an önce memur kadrosuna geçirmelidir.

tatlar11 Kasım 2013 20:36

Ben bir öğretmen olarak kalıferci kadrosunda çalışıyorum. Bırakın öğretmenliği yüksek lisansımı bile tamamladım. Allah için eğitimimle neyi uyumlu yaptığım işin. Torpili olanlar bir gecede bir yerlere getiriliyor. Bu dünyanın elbet bir sonu var hakkımı kim yada kimler yiyorsa hakkımı helal etmiyorum.

edirnedenn

Ben de yardımcı hizmetler sınıfındayım. 90 üzeri puanla atandım bu kadroya. Şu an kimya bölümü mezunuyum. Fakat görevde yükselme göremediğimiz için hala bu kadrodayım. Hoş olsa da torpilden bize sıra gelmez.

servet tilki

Ben lisans mezunuyum ama 10 yıldır hizmetli olarak çalışıyorum. Bir an önce mağduriyetimizin giderilmesini istiyoruz. Maalesef 10 yıldır görevde yükselme sınavı yapılmadı.

ilhan_1984

Kurumlar sınav açmadığı için zor durumda kalıyoruz “sınav açılır gecersiniz” diyen arkadaşlar 2005 den beri çalışıyorum lisans mezunuyum ama sınav görmedim.

ÇÖZÜM: MEMURLUK KADROSU

Kamuda görev yapan hizmetlilerinin sorunlarının çözümü için yapılması gereken düzenleme tüm hizmetlilerin memur kadrosuna geçirilmesidir. Bu konuda 657 Sayılı Kanunla yapılacak bir düzenleme de yeterli olacaktır.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunun 36. Maddesinde yapılacak bir değişiklik ile Kamu Kurumlarında 657 Sayılı Kanunun 36. Maddesinde belirtilen kapsamda Yardımcı Hizmetler Sınıfında Kadrolu Çalışan personellere,

memur statüsü verilerek genel idari hizmetler sınıfına geçmeleri sağlanmalıdır. Bu tür düzenlemelerin benzerlerine yasama tarihinde bakıldığında görülecektir.

BEKÇİLER 5 DAKİKADA POLİS OLDU

2007 yılında kamuda görev yapan 8 bin 152 bekçi polis yapıldı. TBMM Plan Bütçe Komisyonunda ele alınan Hazine avukatları ile ilgili bir yasa teklifi görüşülürken iktidar milletvekilleri kanun teklifine emniyet teşkilatı ile ilgili “Vagon” önerge verdi.

Önerge kabul edildi ve bekçiler emniyet hizmetleri sınıfına geçirildi. 8 bin 152 bekçi artık kahverengi üniformalarını çıkarıp, polis üniformasını giyecek ve polis kimliği taşıyacak. Bekçilere polisler verilen tazminat da verilecek ve ek ödeme yapılacak. Bekçiler toplu taşıma araçlarından da ücretsiz yararlanacak. İktidar partisi bu değişiklik ile 1991’den bu yana bekçilerin istediği değişikliği yaptı.

Ayrıca bazı kurumlarda zaman içerisinde Maliye Bakanlığı’ndan kadro almak suretiyle hizmetlilere memur kadrosu verdikleri görülmüştür.

MEMURLUK KADROSUNA GEÇİRİLMENİN KAMUYA MALİYESİ

Kamuda görev yapan hizmetlilerin memurluk kadrosuna geçirilerek ek göstergeleri 2200 olursa, maaşları ortalama olarak 150 TL artacaktır. Bunun da kamu maliyesine bir yıllık maliyeti 260 Milyon

TL’dir. Bu maliyet karşılanabilir ve kamu maliyesini zora sokmayacak bir tutardır.

Görüldüğü gibi kamu maliyesini de zorlamayacak olan ve hizmetli olarak görev yapan kamu çalışanlarının büyük bir oranının yaptıkları görevlerin karşılığı olan memurluk kadrosu verilmesi ile ilgili düzenleme bir an önce gerçekleştirilmelidir. Böyle bir düzenleme çalışma motivasyonunu artıracak, kamuda personelin verimli kullanımı adına ciddi bir kazanç olacaktır.

Yüz Karası Değil, Kömür Karası Böyle Kazanılır Ekmek Parası "

Manisa'nın Soma ilçesinde maden ocağında yaşanan facia ülkemizin bugüne kadar yaşamış olduğu en büyük maden kazasıdır.

Aslında insanın dili varmıyor buna kaza demeye adeta ihmal sonucunda yaşanmış bir faciadır.

Bakın madenden kurtulan bir işçi ne diyor:

"Madenden çıkamayacağımıza inanıyordum. Ve arkadaşlarımın da ne kadar acı çekerek öldüğünü görüyordum. Hemen bir an önce olsun bitsin istedim. Tek istediğim acı çekmeden ölebilmektir. Herkes şunu bilsin: Madende can vermek kolay değil, orada can verenler, kanıyla, canıyla verdiler. Tarifsiz acılar çektiler. Gözlerinden bile kan geldi..."

Yerin kilometrelerce altında nafakasını arayan, çoluk çocuğunun ekmek parasını kazanabilmek için yüzü kömür karasına bulan emekçilerin hazin sonu 76 milyon insanımızı hüznü boğdu, acı içerisinde bıraktı.

301 işçimizin Rahmet-i Rahmana uğurladık.

Evlatlar babalarını, kadınlar eşlerini kaybettiler. Her birinin ayrı bir öyküsü var. Yerin altında çalışanların, alın terini dökerek geçimini sağlamaya çalışanların ayrı bir dramı var. Hepsine Allah'tan rahmet eylesin, mekanları cennet olsun.

Milletimizin başı sağolsun.

Tabi ki madalyonun diğer bir yüzü var. Kaderlerine bulaşan kömür karası aslında güvencesiz ve kurlsız çalışma, daha fazla para kazanabilmenin hesaplarının yapıldığı taşeronlaşmaya bakmak gerekliliği vardır.

Kamuda 2002 yılında 10 bin taşeron işçisi görev yaparken bugün bu sayı 598 bin. Özel sektörle birlikte 2.5 milyon taşeron işçi çalışma hayatında yer alıyor, taşeronlaşma bütün sektörlerde adeta vazgeçilmez bir istihdam modeli olmuş durumda.

PARAYI VE KÂRIN MERKEZDE OLDUĞU BİR ÇALIŞMA HAYATI!

Soma'da madeni özelleştirmeye alan kişide maden işçilerini taşeron vasıtasıyla çalıştırıyor. Düşük ücret, kayıt dışı istihdam, izin ve dinlenme hakkı gibi birçok haktan mahrumiyet üzerine kurulu bu taşeronlaşma sistemde daha az maliyet, daha fazla kar mantığı hüküm sürüyor. Maliyetlerin düşürülmesi demek iş sağlığı ve güvenliğine ve bu alanda teknolojiye daha az yatırım demek.

Parayı ve kârı merkeze çekip insanı, çalışanı en uzağa yerleştiren bu taşeronlaşma ne yazık ki ülkemizde tüm çalışma hayatını kuşatmış durumda. Bu acıları bir daha yaşamak istemiyorsak güvencesiz ve kurlsız çalışmaya yani taşeronlaşmaya bir an önce son verilmelidir. Yoksa daha çok acılar yaşar bu millet...

Daha kaç işçi BEDEL ÖDEYECEK?

Ülkede en büyük maden faciası, 1992'de Zonguldak'ın Kozlu ilçesinde yer alan Türkiye Taş Kömürü İşletmesine bağlı kömür ocağında meydana geldi. Buradaki grizu patlamasında 263 işçi hayatını kaybetmişti. Türkiye İstatistik Kurumunca geçen mart ayında yayınlanan ve iş kazalarının sektörel dağılımının yer aldığı rapora göre, Türkiye'de iş kazalarının en fazla yaşandığı

sektör, "maden ve taş ocakçılığı" olarak belirlendi.

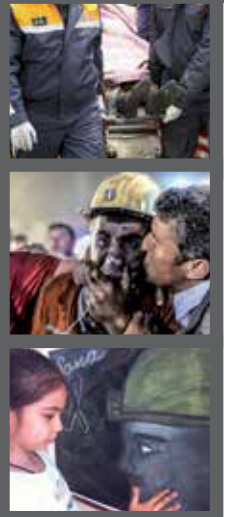
Geçen yıl iş kazalarının yüzde 10,4'ünün madencilik ve taş ocağı sektöründe görüldüğü tespit edildi. Elektrik, gaz, buhar, su ve kanalizasyon sektöründe iş kazası geçirenlerin oranı yüzde 5,2; inşaat sektöründe iş kazası geçirenlerin oranı ise yüzde 4,3 olarak gerçekleşti.

Türkiye'de şimdiye kadar yaşanan bazı maden ocağı kazaları şöyle:

- 7 Mart 1983: Armutçuk'ta grizu patlaması (103 ölü).
- 10 Nisan 1983: Kozlu'da grizu patlaması (10 ölü).
- 31 Ocak 1987: Kozlu'da göçük (8 ölü).
- 31 Ocak 1990: Bartın'ın Amasra ilçesinde grizu patlaması (5 ölü).
- 7 Şubat 1990: Amasya Yeni Çeltik'te grizu patlaması (68 ölü).
- 3 Mart 1992: Kozlu'da grizu patlaması (263 ölü).
- 26 Mart 1995: Yozgat'ın Sorgun ilçesinde grizu patlaması (37 ölü).
- 22 Kasım 2003: Karaman'ın Ermenek ilçesinde grizu patlaması (10 ölü).
- 8 Eylül 2004: Kastamonu'nun Küre ilçesinde yangın (19 ölü).
- 2 Haziran 2006: Balıkesir'in Dursunbey ilçesinde grizu patlaması (17 ölü).
- 10 Aralık 2009: Bursa'nın Mustafakemalpaşa ilçesinde grizu patlaması (19 ölü).
- 17 Mayıs 2010: Zonguldak'ta grizu patlaması (30 ölü).
- 8 Ocak 2013: Kozlu'da grizu patlaması (8 ölü).

Maden ocaklarında daha kaç işçi bedel ödemelidir?

Maden ocaklarında ölümler bu ülke yönetiminin ayıbıdır, utancısıdır.

SGK verilerine göre Türkiye’de günde
205 iş kazası gerçekleşiyor, 2 kişi hayatını kaybediyor
**KAMUDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
UYGULAMA SORUNLARI**

Eğer iş sağlığı ve güvenliği dediğimizde, çalışanların fiziki ve ruhsal bakımdan güvenli ortamlarda çalışmalarını anlıyorsak; kamu görevlilerimizin yaşadığı şiddet olaylarını engelleyecek tedbirleri de mutlak surette iş sağlığı ve güvenliği çerçevesinde değerlendirmek zorundayız. Bu bakımdan öncelikli olarak şiddet mağduru olan hemşire, ebe, doktor, postacı, öğretmen, polis, vergi müfettişi, zabıta gibi çalışanlarımızı bu şiddetten kurtarmalı ve hizmet alanlarını çağdaş bir yapıya kavuşturmalıyız.

Manisa’nın Soma ilçesinde maden ocağında yaşanan facia milletimizin yüreklerini dağlamıştır. Yaşanan facianın büyüklüğü nedeniyle bütün dikkatler Soma’ya çevrilmiştir ancak Sosyal Güvenlik Kurumu verilerine göre ülkemizde günde 205 iş kazası gerçekleşmekte, 2 kişi hayatını kaybetmekte ve 6 kişi de iş kazası nedeniyle, iş göremez hale gelmektedir. Bu rakamların yalnızca resmi kayıtlara dayandığı ve kamu sektörünü içermediği düşünüldüğünde, kayıtlara girmeyen kazalarla birlikte yaşanan can ve mal kaybının çok daha büyük olduğu görülecektir.

Yapılan araştırmalar, gerekli tedbirlerin alınması durumunda iş kazalarının ve buna bağlı olarak yaşanan can ve mal kaybının büyük oranda önlenileceğini ortaya koymuştur. Bu durumda, iş sağlığı ve güvenliği konusu çalışan bakımından hayati önem kazanmaktadır. Türkiye’de uzun yıllar boyunca iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bütüncül bir düzenleme yapılmamış olması nedeniyle yaşanan sorunlara, kamunun kapsam dışında bırakılması da eklenmiştir. Türkiye’de ilk defa İş Sağlığı ve Güvenliği konusunu kapsamlı bir şekilde ele alan kanun, 20.06.2012 tarihinde kabul edilerek, 30.06.2012 tarihli 28339 sayılı Resmi Gazetede yayımlandı. Bilindiği gibi daha önce İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili bazı konular yalnızca 4857 Sayılı İş Kanununda 5. Bölüm içerisinde “İş Sağlığı ve Güvenliği” ana başlığında 77 ve 89. maddeleri arasında biçimlendirilerek uygulanmaktaydı. Dolayısıyla 6331 sayılı Kanun öncesinde, yalnızca 4857 sayılı Kanun çerçevesinde istihdam edilen işçiler için kısmi bir İş Sağlığı ve Güvenliği uygulaması varken memurlar, bu uygulamanın kapsamı dışında tutulmuştu.

YASA 2016 YILINA ERTELENDİ!

Şimdi ise 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 2. maddesindeki “Bu Kanun; kamu ve özel sektöre ait bütün işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine, çırak ve stajyerler de dâhil olmak üzere tüm çalışanlarına faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.” hükmü çerçevesinde Kanunun kapsamı ve etki alanı, yeniden tanımlanarak genişletilmiştir.

İş Kanunu içerisindeki tanımda, en belirgin ve öne çıkan özellik olan İş Sağlığı ve Güvenliği uygulamalarını sanayiden sayılan, devamlı olarak en az 50 işçi çalıştıran ve 6 aydan fazla sürekli işlerin yapıldığı işyerleri ile sınırlayan hükmün, 6331 sayılı

SGK verilerine göre Türkiye’de günde 205 iş kazası gerçekleşiyor, 2 kişi hayatını kaybediyor, 6 kişide iş kazası nedeniyle iş göremez hale geliyor... Elbette bunlar resmi rakamlar. Yani resmiyet kazanmayan vakalar rakamlara dahil değil!

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununda “Kamu ve Özel sektöre ait tüm işyerleri ve işlere uygulanması” zorunluluğu getirilmesi olumlu bir yaklaşım olmuştur. Böylece, etki alanı genişleyen Kanunun hükümleri, İş Kanunu, Deniz İş Kanunu, Meslek Eğitim Kanunu, Devlet Memurları Kanunu gibi kanunlar çerçevesinde istihdam edilenlere, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine, çırak ve stajyerlere de dâhil olmak üzere ve faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanacaktır. Bu açıdan; Kanunun sayıları 2,5 milyon bulan memurlar için de ilk defa İş Sağlığı ve Güvenliği tedbirlerini getiriyor olması bizler açısından memnuniyet vericidir. Ancak, bilindiği üzere 2 Ağustos 2013 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6495 sayılı Torba Kanunla yapılan değişiklikle kamu kurumları ile 50’den az çalışanı olan ve az tehlikeli işyerleri için iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirme yükümlülüğü 1 Temmuz 2016’ya ertelenmiştir.

YASA İŞÇİ İÇİN AYRI, MEMUR İÇİN AYRI OLUR MU?

Bir kanunun işçiler için uygulanırken memurlar için

uygulanmaması ya da tersi bir durumun mantıklı bir izahı olabilir mi? Bize göre, işçi ve memur fark etmeksizin her çalışanın sağlığı ve güvenliği aynı derecede önemlidir. Bu bakımdan çalışanların can güvenliğini ve sağlığını korumak üzere çıkarılan bu Kanunun uygulanmasında kamu, örnek ve öncü olmak zorunda iken bu konuda öncülüğün özel sektöre bırakılması son derece yanlış bir uygulama olmuştur.

Bununla birlikte kamu hizmetlerini içeren çalışma alanlarına bakıldığında, kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik, ülke yönetimi ve toplumun ekonomik ve sosyal politikalarının yönetimi, genel kamu idaresi faaliyetleri, eğitim, öğretim ve kültür ve sanat hizmetlerinin az tehlikeli işler arasında sayılması sonucunda kamuda çalışan 2,5 milyon memurun büyük çoğunluğunun az tehlikeli sınıfta değerlendirildiğini söylemek mümkündür. Kamu hizmetlerini iş sağlığı ve güvenliği sınıflarına göre bazı istisnaları olmakla birlikte kabaca ele alırsak Genel İdare Hizmetleri, Mülki İdare Hizmetleri, Eğitim, Öğretim, Avukatlık ve Din Hizmetleri sınıfında çalışan yaklaşık 1 milyon 412 bin 461 memurun, az tehlikeli işler sınıfında kabul edildiği görülmektedir.

KAMUDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KONUSUNDA FİİLİ BİR ÇALIŞMA YOK

Kamu çalışanlarının büyük çoğunluğunun az tehlikeli işler sınıfında sayılması, dolayısıyla büro ve ofis içerisinde çalışıyor olması, bir bakıma kamu işverene ekonomik olarak daha fazla sorumluluk yüklemektedir. Çünkü kapalı alanlarda alınacak İş Sağlığı ve Güvenliği önlemlerinin daha çok çalışma ortamının uygunluğu, araç ve gereçlerin sağlıklı ve ergonomik olması gibi tedbirler işverenin sorumluluğundadır. Bu tür ortamlarda ise ergonomi kuralları ve işyeri güvenliği önem kazanmaktadır.

Kanuna göre bütün işyerleri gibi kamu kurum ve kuruluşlarında da risk değerlendirmesi, acil durum eylem planları ve çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin yapılma zorunluluğu başlamış bulunmaktadır. Ne yazık ki, kamuda şu ana kadar iş sağlığı ve güvenliği alanında yapılan fiili bir çalışma yok denecek kadar azdır. Henüz kurumlarda çalışan temsilcilerinin belirlenmesi, eğitim çalışmaları, risk analizi, acil durum planları gibi faaliyetlerin geldiği aşama belirgin değildir. Kanunun kamudaki uygulama

ması, ya sosyal taraflardan bağımsız bir biçimde yürütülmektedir ya da henüz bu konuda bir girişimde bulunulmamıştır.

Bilinmelidir ki, en iyi kanun uygulanan kanundur. Bugün 6331 sayılı Kanunun uygulanması, bütün hükümleri ile hayata geçirilmesi son derece önem arz etmektedir. Kanunun başarılı bir şekilde hayata geçirilmesi ise kamu idarelerinin kararlılığına bağlıdır. Bu kararlılık, ancak Kanunun yasalaşma aşamasında olduğu gibi uygulama aşamasında da sivil toplum kuruluşları dâhil tüm tarafların desteği ve katılımı ile ortaya konulacaktır. Biliyoruz ki, Kanunun uygulanması, bugüne kadar ihmal edilmiş olan sosyal tarafların mutlak surette konuyu sahiplenmeleri ile mümkün olacaktır.

KAMU BİNALARI ÇOK ESKİ VE DAYANIKSIZ

Biz bir memur sendikaları konfederasyonu olarak sınırlı imkânlarımızla eğitim toplantıları, broşür çalışmaları ile memurları hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirmeye çalışırken kamuda bu yönde hiçbir çalışmanın yapılmıyor olmasını anlamakta güçlük çekiyoruz. Kamuda çalışan iş sağlığı ve güvenliği uzmanlarının statülerinin ve ücretlerinin belirsizliğe terk edilmiş olmasını anlamakta güçlük çekiyoruz. Ücret sisteminden, ergonomi kurallarına, kamu hizmet binalarının inşasından, kamu ihalelerine kadar geniş bir yelpazede ele alınması gereken konu ne yazık ki, bugüne kadar kamuda ihmal edilmiş durumdadır. Oysa çok büyük bir çalışan kitlesinin istihdam edildiği kamu işyerleri, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine en fazla ihtiyaç duyulan alandır. Özellikle deprem kuşağında olan ülkemizin bina güvenliğine son derece önem vermesi gerekmektedir. Kaldı ki, kamu binalarının son derece eski ve dayanıksız olduğu, kullanılan araç ve gereçlerin de yetersizliği bilinmektedir.

MEMURLARIN CAN GÜVENLİĞİ YOK!

Bununla birlikte bizler iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları ile çalışanlarımızın daha sağlıklı ve güvenli ortamlarda hizmet üretmelerini arzu ederken, mutlak surette şiddete uğrayan kamu görevlilerini de dikkate almak zorundayız. Türk Sağlık-Sen tarafından beyaz kod verilerine dayanarak sağlıkta yaşanan şiddet olayları ile ilgili bir araştırma yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre geçtiğimiz yıl, 1 Ocak–1 Eylül 2013 tarihlerini kapsayan 8 aylık sürede, yalnızca sağlık kuruluşlarında 7 bin 287 şiddet olayı

yaşandığı ortaya çıkmıştır. Buna göre her ay yaklaşık 1000 sağlık çalışanı şiddete uğramaktadır.

Kaldı ki, şiddet olaylarının yüzde 33’ü fiziksel saldırı olarak gerçekleşmektedir. Üstelik kamu görevlilerinin büyük çoğunluğu bu saldırılar sonrasında hiçbir girişimde bulunmamakta, şiddete uğrayan yaşadıklarını sineye çekerken şiddet uygulayanlar da hiçbir cezai müeyyide ile karşılaşmamaktadır. Eğer iş sağlığı ve güvenliği dediğimizde, çalışanların fiziki ve ruhsal bakımdan güvenli ortamlarda çalışmalarını anlıyorsak; kamu görevlilerimizin yaşadığı şiddet olaylarını engelleyecek tedbirleri de mutlak surette iş sağlığı ve güvenliği çerçevesinde değerlendirmek zorundayız. Bu bakımdan öncelikli olarak şiddet mağduru olan hemşire, ebe, doktor, postacı, öğretmen, polis, vergi müfettişi, zabıta gibi çalışanlarımızı bu şiddetten kurtarmalı ve hizmet alanlarını çağdaş bir yapıya kavuşturmalıyız.

EKSİKLİKLERİN TAMAMLANMASI İÇİN HIZLI HAREKET EDİLMELİ

Kamuda meydana gelen iş kazası ve meslek hastalığı vakalarının istatistikî kayıtlarının tutulmuyor olması da kamunun iş sağlığı ve güvenliği konusunda ne denli ihmal edildiğinin başka bir göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kanunun kabul edilmesinin üzerinden geçen yaklaşık iki yıllık sürede memurlarımızın işyerlerinin sağlıklı ve güvenli hale getirilmesi için yeteri kadar tedbir alındı mı? Kamu çalışanlarına uygulanan şiddetin sonlandırılması için herhangi bir tedbir alındı mı? Türkiye’nin her köşesinde hizmet üreten ve kamu görevlilerini barındıran on binlerce kamu binasında ve işletmedeki eksiklikler kısa süre içerisinde giderilebilecek mi? Eksikliklerin giderilmesi için bir fizibilite çalışması gerçekleştirildi, bir tahmini bütçe oluşturuldu mu? Biz çok iyi biliyoruz ki, birçok kamu kuruluşunun başındaki yetkililer dahi 6331 sayılı Kanunun getirdiği hükümlerden habersizdir.

Bu bakımdan, Kanunun yasalaşmasının üzerinden geçen iki yılda yapılanlarla, daha doğrusu yapılmayanlarla; önümüzde kalan yaklaşık iki yıllık süre göz önünde bulundurulduğunda yeterli farkındalığın oluşturularak, kamudaki eksikliklerin giderilmesi için daha hızlı hareket edilmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

MEMURUN KAYIP YILI: 2014

Memur-Sen'in toplu sözleşme masasında attığı imza kamu çalışanlarına tarihte görülmemiş bir hezimet yaşattı!

2014 yılı tüm kamu çalışanlarının zararına olan bir yıl olarak tarihe geçti. 2014 yılı için yapılan toplu sözleşmede Memur-Sen'in attığı imza ile kamu çalışanları ilk 5 ayda enflasyona yenik düştüler. Seyyanele zammın birkaç ay içine kuşa dönmesinin ardından, enflasyon farkının alınmaması nedeniyle haziran ayı itibarıyla memurlar aylık 60 TL zarar etmeye başladılar. Ayrıca maaş dışı ödemeleri 1.5 sene bir kuruş bile zam yapılmaması nedeniyle mağduriyet ve kayıplar katlanarak arttı. Bu da yetmedi 2015 yılı için yapılacak zamlarda da enflasyon farkında hükümetin dediği olacak. Kamu çalışanları bir kayıpta orada yaşayacak.

Toplu Sözleşmeden Önce Mangalda Kül Bırakmadılar

Memur-Sen toplu sözleşme taleplerini açıkladığında Konfederasyon Başkanı Ahmet Gündoğdu "1 Ağustos'ta başlayacak toplu sözleşme sürecinde; kamu görevlilerinin mali, özlük ve sosyal haklarının daha da iyileştirilmesi için her zamanki gibi yüksek bir gayretin içinde olacağız" diyordu.

Sağlık-Sen Genel Başkanı Metin Memiş'te yaptığı açıklama "Biz, laf değil hizmet üretiyoruz. Sağlık ve sosyal hizmet çalışanlarının taleplerini kazanıma dönüştürüyoruz. Görüşmelerine başladığımız 2014 ve 2015 yıllarının toplu sözleşmesinde, taleplerimiz karşılık bulana kadar çalışacağız." diyerek adeta mangalda kül bırakmıyordu.

İlk Toplantıda Takvim Belirlendi.

Memurların 2014-2015 yıllarına ilişkin mali ve sosyal haklarını belirleyecek toplu sözleşmenin ilk toplantısı 1 Ağustos 2013 günü gerçekleştirildi. Toplantıda Toplu Sözleşme Sürecinin takvimi de belirlendi.

Memur-Sen, internet sitesinde toplu sözleşmelerin 1 ay süreceği belirterek sonradan hiç uymayacakları takvimde ilan ediyorlardı "Hükümet ile memur sendikaları temsilcileri arasında bugün başlayan ve bir ay sürececek görüşmelerin takvimi belirlendi. Buna göre, yarın hizmet kollarına ilişkin sunumlar yapılacak, 5 Ağustos'a kadar hizmet kollarının taleplerinin değerlendirilmesine ilişkin komisyon çalışmaları sürecektir, 6 Ağustos'ta hizmet kollarının tekliflerinin değerlendirmesi ve kamu işveren heyetinin teklifini verilecek, 13-14 Ağustos'ta ihtiyaç duyulması halinde komisyon çalışmalarına devam edilecek, 15-20 Ağustos'ta kamu görevlilerinin geneline ve hizmet kollarına ilişkin teklifler değerlendirilecek ve 21 Ağustos'ta toplu sözleşme ve toplantı tutanakları imzalanacak."

2. Toplantıda Teklifi Kabul Etmediler.

Takvime uygun olarak 6 ağustosta gerçekleştirilen ilk toplantıda hükümet 2014 ve 2015 yılı için yüzde 3+3'lük bir teklif sundu. Söz konusu teklifi kabul edilemez bulan Memur-Sen başkanı Gündoğdu "Sayın Bakana buradan çağrımız: Alanlara davetiye çıkartan teklif değil beklentileri karşılayan teklifle gelmesi" dedi. Fakat yaşanan gelişmeler başka yerlerde pazarlıkların önceden başladığını anlatıyordu.

Gizli Toplantı, Kirli Pazarlık ve Daha Düşük Teklife Evet

6 Ağustos 2013 günü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik'in de katılımıyla bir araya gelen taraflar, Hükümetin %3+%3'lük teklifini yetersiz bulmuş ve müzakerelere Bayramdan sonra devam edilmesi kararlaştırılmıştı. Bunun üzerine bir açıklama yapan Faruk Çelik, Maliye Bakanlığı yetkililerinin teklifler üzerinde çalışmayı sürdüreceğini, gelişmelerden tarafların haberdar edileceğini bildirmiş ve Bayram sonrası 13 Ağustos günü yapılacak toplantı ile toplu sözleşme görüşmelerine devam edileceğini söylemişti.

23 Gün Heba Edildi

Bir gün sonra yani 7 Ağustos günü saat 12.00'da, malum konfederasyon ile Hükümet yetkililerinin kapalı kapılar ardında bir araya geldiği ve 4688 sayılı Kanuna aykırı olarak, masada Kanunen yer alan iki konfederasyon olan Türkiye Kamu-Sen ve KESK'ten habersiz, kirli bir pazarlık yürüttüğü ortaya çıktığı ve hükümetin 2. Toplantısından daha düşük bir teklif olan 123 TL seyyanele zamda anlaşıldığı ortaya çıktı.

Memurlar İçin Hiçbir Şey Almadan İmza Atılmış Oldu

Toplu sözleşmeyi 3 toplantıda bitiren Memur-Sen: Yüzde 6+6 Zam + Taban aylığa 100 Lira Zam+ 234 TL Aile Yardımı isteğiyle masaya gelmişti. Fakat sadece 2014 için 175 TL brüt (123 TL net). 2015 için % 3+3'e imza attı.

Hükümetin ilk teklifinden de daha düşük bir maaş zammına evet diyen Memur-Sen, enflasyon farkından da vazgeçti. 2013 yılında hükümet kamu işçileri adına işçi Sendikalarıyla toplu sözleşme yaptı. İşçi Sendikaları 2014 için Yüzde 4+4, Düşük Ücret alanlar için 200 TL'ye kadar seyyanen zam ve enflasyon farkı aldılar. Üstüne sosyal yardımlarda 35 TL Brüt artış, evlenme, doğum, giyim yardımı ödemelerine ücret zammı kadar da zam aldılar. Fakat Memur-Sen bunu bile pazarlık unsuru olarak kullanmadı sadece 123 TL seyyanen zamma evet dedi.

Hükümetin yüzde 3+3'lük teklifi yerine 123 TL seyyanen zama imza atan Memur-Sen'in bu tutumu tüm sağlık çalışanlarını zarara uğrattı.

123 TL ile doktorlar bir yılda sosyal yardımlarda dahil olmak üzere sadece yüzde 3.3 ebe, hemşire ve sağlık çalışanları ise yüzde 5.9'a mahkum edildiler.

Her 6 ayda bir enflasyon farkı olarak verilen zammı da reddetmemeleriyle sağlık çalışanlarının 2014 yılında düşük zam almasına neden oldular.

Maliyeciler Bile Memur-Sen'e Şaşırdı: Bu Toplu Sözleşmenin Neresi Bayram Müjdesi

Toplu Sözleşmenin ardından bu işin uzmanları olan maliyecilerin çıkardığı Mali Kılavuz dergisinde Maliye Uzmanı Nizamettin Körükmez tarafından kaleme alınan yazıda toplu sözleşme hezimetini ayrıntıları ile anlatıyor:

1- Orta Vadeli Program (2014-2016) da 2013 yılı büyüme rakamının %3,6 olacağı, 2014 yılı büyümesinin ise %4 olacağı öngörülmüştür. Program döneminde gıda enflasyonunun %7 civarında dalgalanacağı, TÜFE yıllık artış hızının 2014 yılında yüzde 5,3 seviyesinden dönem sonunda yüzde 5'e gerileyeceği tahmin edilmektedir. Programda yer alan veriler dikkate alındığında bile kamu çalışanlarının 2014 yılında önemli kayıplar yaşayacağı anlaşılmaktadır. Kamu Görevlileri Sendikaları Heyetinin hangi verilere dayanarak böyle bir sözleşmeyi imzaladığı ve bu sözleşmeyi, kamu çalışanlarının birçok kazanım elde ettikleri bir metin müjdesiyle kamuoyuna deklare ettiği anlaşılamamıştır.

2- Son yıllara baktığımızda enflasyon oranlarının, genellikle memur maaş artışlarının üzerinde gerçekleştiği ve bu durumun enflasyon farkı uygulaması ile telafi edildiği görülmektedir. Amerika Birleşik Devletleri Merkez Bankasının 2013 yılının Nisan ayında uluslararası kamuoyuna deklare ettiği üzere, 2014 yılında piyasaya dolar arzını kısacak olması nedeniyle Türkiye gibi gelişmekte olan ekonomilerde piyasaların dalgalanabileceği ve döviz kurlarında oluşabilecek baskılar nedeniyle 2014 yılında enflasyonun yükselebileceği öngörülerini ortada iken Kamu Görevlileri Sendikaları Heyeti'nin oransal artış yerineseyyanen bir artışı tercih etmesine anlam verilememiştir. Ayrıca hangi hesaplama yöntemi ile kazanım ve bayram müjdesi olarak kamuoyuna sunduğu da anlaşılamamıştır.

3- Bu sözleşme ile kamu çalışanlarının, kamu kurumları bütçelerine olası yükleri önemli ölçüde azaltılmıştır. Ekonomik sıkıntıların yaşanacağı öngörülen ve yılın ilk ayında da %1,98'lik enflasyon oranı ile hissedilen 2014 yılı için Kamu Görevlileri Sendikaları Heyetinin önerisi üzerine sözleşme ile belirlenen ücret artışının kamuoyuna ilan edildiği üzere "Kamu Çalışanlarına Bayram Müjdesi" değil, kamu işverenine bayram müjdesi olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

2014'ün İlk Üç ayında Zam Eridi Gitti

Seyyanen zammın memura zararı yılın ilk üç ayında görülmeye başlandı. Kamu görevlileri, Ağustos ayındaki toplu satış sözleşmesinden ifade edilen acı gerçekle yüz yüze kaldı.

Yılın ilk üç ayında enflasyon %3,6 olarak gerçekleşti. Gıda fiyatları üç ay içinde %8,5 zamlandı. Peynir, zeytin, fasulye, pirinç el yakıyor, patates lüks tüketim haline geldi. Toplu sözleşme tiyatrosunun figüranı malum konfederasyonun, memurlara reva gördüğü 123 TL'lik zam da 3 ayda eridi.

Milletimizin en çok tükettiği 47 temel gıda ürünü baz alındığında fiyat artışı yüzde 10,5'i; 17 temel sağlık hizmetinde ortalama yıllık fiyat artışı %69'u buldu. Dört kişilik ailenin zorunlu harcamaları son bir yılda tam 310 lira zamlandı.

2014 yılının ilk altı aylık enflasyonu %5,7 olarak açıklandı. Yetkili konfederasyon eğer memurların enflasyon farkından faydalanma hakkını toplu sözleşme görüşmelerinde korumuş olsaydı, memurların ilk altı ay için %3 zam alması durumunda, Temmuz ayı itibarı ile maaşlarına %2,7 oranında enflasyon farkı eklenecek, bununla birlikte ayrıca %3 ikinci yarıyıl zammı daha alacaklardı. Başka bir deyişle 2014 yılının Ocak ayında 123 TL zam alan ve yıl boyunca maaşına bir daha artış yapılmayacak olan memurlar, Temmuz ayı itibarı ile en az %8,7 zam alacaklardı. Bu zamma 2014 yılının ikinci altı aylık döneminde ortaya çıkması muhtemel enflasyon farkı da eklendiğinde memur maaşları %10'un üzerinde artmış olacaktı.

Hemşirenin aylık zararı 60; Memurun 46; Hizmetlinin 28 TL'yi buldu

Ama yetkili konfederasyonun aceleci tavrı ve yeterince pazarlık yapılmaması sonucunda imzalanan toplu sözleşme sonucunda en düşük dereceden maaş alan bir hizmetlinin eline 2013 yılı sonunda sosyal yardımlarla birlikte 1753 TL geçerken, 123 TL'lik zamlarla birlikte maaşı 1881 TL'ye yükseldi. Eğer Hükümetin ilk teklifi bile kabul edilmiş olsaydı aynı hizmetli, Temmuz ayı itibarı ile enflasyon farkı da dâhil olmak üzere 156 TL maaş zammı alacak ve maaşı 1909 TL'ye yükselecekti. Memur-Sen'in attığı imza, bir hizmetlinin aylık 28 TL daha az zam almasına neden oldu.

Toplu sözleşmede yapılan iş bilmezlik nedeniyle 2013 yılı sonunda 1960 TL dolayında maaş alan bir memur ise 2134 TL yerine 2088 TL maaş ile yetinmek zorunda kaldı. Memur-Sen'in yaptığının bedeli, lise mezunu bir memur için aylık 46 TL oldu.

Benzer şekilde sosyal yardımlarla birlikte 2013 yılı sonunda 2057 TL maaş alan bir hemşirenin maaşı 2240 TL yerine 2180 TL'de kaldı. Böylece yetkili konfederasyonun toplu sözleşmelerde yaptığı yanlışın faturası bir hemşireye aylık 60 TL olarak yansıdı.

Yüksek maaş alan kamu görevlilerinin zararı çok daha büyük

Memur-Sen'in yaptığı hatanın faturası, memurun maaşı yükseldikçe daha da büyüyor ve tam bir trajediye dönüşüyor. Öyle ki, 2013 yılı Aralık ayı itibarı ile 2521 TL maaş alan bir müdürün maaşı 2014 yılı için 2651 TL olarak belirlendi. Oysa %3+3 ve enflasyon farkı kabul edilmiş olsaydı bile, bu müdürün maaşı Temmuz 2014 itibarı ile 2746 TL'ye yükselecekti. Böylece Memur-Sen'in iş bilmezliğinin, bir mühendis için aylık 95 TL zarara yol açtığı ortaya çıkıyor.

Avukat aylık 162; Mühendis 182; Pratisyen Doktor 190 TL zararda

Eğer böyle yapılmamış, memurlar için gerçek anlamda bir toplu pazarlık yapılmış olsaydı, 2013 Aralık ayında 3300 TL maaş alan bir avukat ise bugün 3431 TL yerine 3593 TL maaş alacaktı. Yapılan hata, bir avukata aylık 162 TL'ye mal oldu.

Geçtiğimiz yılın sonunda 3540 TL maaş alan bir mühendisin zararı ise aylık 182 TL'ye ulaştı. 2013 yılında 3632 TL maaş alan bir pratisyen tabibin eline Temmuz 2014 itibarı ile 3765 TL geçiyor. Eğer toplu sözleşme faciası yaşanmamış olsaydı bu pratisyen tabibin maaşı bugün itibarı ile 3955 TL olacaktı. Böylece Memur-Sen'in attığı imza bir doktora aylık 190 TL zarar getirdi.

İŞTE ÜNVANLARA GÖRE MEMURUN AYLIK ZARARI

	2013 YILI MAAŞI	TOPLU SÖZLEŞME İLE BELİRLENEN 2014 YILI MAAŞI	HÜKÜMETİN İLK TEKLİFİ %3+%3 VE ENFLASYON FARKI KABUL EDİLSEYDİ	MEMURUN AYLIK ZARARI
Müsteşar	7474 TL	7617 TL	8138 TL	-521 TL
Pratisyen	3632 TL	3765 TL	3955 TL	-190 TL
Avukat	3300 TL	3431 TL	3593 TL	-162 TL
Mühendis	3540 TL	3672 TL	3854 TL	-182 TL
Müdür	2521 TL	2651 TL	2746 TL	-95 TL
Müezzin, Kayyım	2279 TL	2408 TL	2481 TL	-73 TL
Memur	1960 TL	2088 TL	2134 TL	-46 TL
Şoför	1901 TL	2030 TL	2070 TL	-40 TL
Hemşire, Ebe	2057 TL	2180 TL	2240 TL	-60 TL
Hizmetli	1753 TL	1881 TL	1909 TL	-28 TL

Sadece Enflasyon Farkı Değil Bunlar da Var

Sadece taban aylığa zam yapılması nedeniyle memurların yararlandığı maaş dışı ödemelere 1 Temmuz 2013 ile 31 Aralık 2014 tarihleri arasında zam yapılmamasına neden olundu. 1,5 yıl boyunca aile, doğum ve ölüm yardımı, nöbet ve icap ücretleri, vekalet aylığı yabancı dil tazminatı gibi maaş dışı ödemelerin hepsi sabit kalacak.

MEMUR-SEN'İN KABUL ETTİĞİ TOPLU SÖZLEŞMEYE GÖRE SOSYAL YARDIM VE ÖDEMELER

SOSYAL YARDIM VE ÖDEMELER	Aralık 2013	Ocak 2014	Temmuz 2014	Yıllık Toplam Zam
Aile Yardımı (2134 gösterge x maaş katsayısı -0,076791-)	163,87	163,87	163,87	0
Çocuk Yardımı 0-6 Yaş arası (500 gösterge x maaş katsayısı -0,076791-)	38,40	38,40	38,40	0
Çocuk Yardımı 6 Yaş üzeri (250 gösterge x maaş katsayısı -0,076791-)	19,20	19,20	19,20	0
Doğum Yardımı (2500 gösterge x maaş katsayısı -0,076791-)	191,98	191,98	191,98	0
Ölüm Yardımı Ödeneği (Memurun kendisi için en yüksek devlet memuru aylığının -9500 x 0,076791 x 2-)	1459,02	1459,02	1459,02	0
Ek Ders Ücreti (Haftada 15 saat ek ders yapan öğretmen için toplam aylık ek ders saati 60 x 140 gösterge x maaş katsayısı 0,076791)	543,39	543,39	543,39	0
Nöbet Ücreti (Uzman Tabipler için Kanunda öngörülen 90 gösterge x nöbet süresi – en fazla130 saat- x maaş katsayısı 0,076791)	891,80	891,80	891,80	0
Yabancı Dil Tazminatı (Yabancı dil puanı 90 olan ve yabancı diline ihtiyaç duyulan personel için 900 gösterge x maaş katsayısı-0,076791-)	69,11	69,11	69,11	0

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ %3+%3 ZAM KABUL EDİLSEYDİ

SOSYAL YARDIM VE ÖDEMELER	Aralık 2013	Ocak 2014	Temmuz 2014	Toplam Aylık Zam	Yıllık Alacağı Toplam Zam
Aile Yardımı (2134 gösterge x maaş katsayısı)	163,87	168,79	178,42	14,55	116,82
Çocuk Yardımı 0-6 Yaş arası (500 gösterge x maaş katsayısı)	38,40	39,55	41,80	3,40	27,3
Çocuk Yardımı 6 Yaş üzeri (250 gösterge x maaş katsayısı -0,076791-)	19,20	19,78	20,91	1,71	13,74
Doğum Yardımı (2500 gösterge x maaş katsayısı -0,076791-)	191,98	197,74	209,03	17,05	17,05
Ölüm Yardımı Ödeneği (Memurun kendisi için en yüksek devlet memuru aylığının -9500 x 0,076791 x 2-)	1459,02	1502,79	1588,58	129,56	129,56
Ek Ders Ücreti (Haftada 15 saat ek ders yapan öğretmen için toplam aylık ek ders saati 60 x 140 gösterge x maaş katsayısı 0,076791)	543,39	559,69	591,64	48,25	387,30
Nöbet Ücreti (Uzman Tabipler için Kanunda öngörülen 90 gösterge x nöbet süresi – en fazla130 saat- x maaş katsayısı 0,076791)	891,80	918,55	970,99	79,19	635,64
Yabancı Dil Tazminatı (Yabancı dil puanı 90 olan ve yabancı diline ihtiyaç duyulan personel için 900 gösterge x maaş katsayısı-0,076791-)	69,11	71,18	75,24	6,13	49,20

2015'te Enflasyon Farkına Oyun Olabilir.

2014 yılı maaş zamları için attıkları imzalarla memurlar için yok edenlerin gün geçtikçe toplu sözleşmelerinin yeni bir defosu ortaya çıkmaya devam ediyor. Geçen yıl Memur-Sen'in masada imzalayarak kabul ettiği toplu sözleşmeye göre 2,8 milyon memur ile 1,9 milyon memur emeklisine bu yıl enflasyon farkı ödenmeyecek. 2015'te ise enflasyon farkı geçmiş yıllardan farklı olarak, istenirse 6'şar aylık dönemlerle istenirse de yılın sonunda bir defada verilecek. Bu konuda tercih hükümette olacak. 2014 öncesinde memura ilk 6 aylık enflasyon farkı temmuz, ikinci 6 ayda oluşan enflasyon farkı da ocak ayı maaşıyla birlikte ödeniyordu. 2015'te ise yeni hesaplama yöntemi nedeniyle ilk 6 aylık dönemde 6 aylık enflasyon, ikinci 6 aylık dönemde ise yıllık kümülatif enflasyon dikkate alınacak. Dolayısıyla eski hesaplamayla ikinci 6 aylık dönem için enflasyon farkı çıksa da yeni hesaplama yöntemi enflasyon farkı ödenmesine izin vermeyecek.

Yaşanan bunca kaybın sorumlusu “Toplu sözleşmede enflasyon farkını almayan, sadece seyyanen bir zamma imza atanlar; hükümetin teklifinden bile daha düşük bir teklife «evet» diyenler oldu.

2014 yılında memurun ekonomik zararının tek sebebi olanlara, Kamu çalışanları kendilerini enflasyon karşısında zarar ettiren malum sendikadan bunun hesabını sormalıdırlar. Burada en büyük hesap sorma görevi ise malum sendikaya üye olan kamu çalışanlarına düşmektedir.

ABDURRAHİM KARAKOÇ'TAN TEMEL DEĞERLER

M. HÂLİSTİN KUKUL KİMDİR?

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Em. Öğretim Görevlisi, Şâir ve Yazar, 1943 yılında Trabzon'un Beşikdüzü ilçesinde doğdu. İlk ve ortaokulu Beşikdüzü'nde okudu. 1961 yılında Erzincan Askeri Lisesi'ni bitirerek aynı yıl Kara Harp Okulu'na girdi. 21 Mayıs 1963 hadiseleri sebebiyle Siahlı Kuvvetler'den ayrıldı. Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Fransız Filolojisi'nden 1967'de mezun oldu. Rize ve Samsun Ticâret liselerinde kısa bir süre öğretmenlik yaptıktan sonra, Ocak 1972'de Diyarbakır ve Samsun Eğitim Enstitülerinde ve bilahare Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğretim görevliliğinde bulundu. İlk şiiri 1961 yılında yayınlanan M.Halistin Kukul'un şiir, hikâye ve denemeleri çeşitli gazete ve dergilerde yayınlandı. Eserleri bir çok resmi ve özel kuruluş tarafından ödüllendirildi. Beş yüz civarında deneme ve makalesi bulunan M. Halistin Kukul hakkında hazırlanmış dört lisans tezi mevcuttur. Kukul'un iki çocuğu ve üç torunu vardır. 1997 yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Görevlisi iken emekli oldu.

M. Hâlistin Kukul /Yazar

Şâirlerin, fikirlerini, birer inci tanesi gibi içinde gizledikleri şiir telâkkîleri vardır. Bu telâkkîye bağlı olarak, tarz ve üslûp geliştirirler. Bu 'fikirler', bâzı şiirlerde, suyun içindeki şeker billûrları gibi görünmezler. Bâzılarında ise, hislerindeki sâkinlik veya coşkunluk derecesine göre bir göl üzerindeki çiçekler gibi görünür bir hâl alırlar ve o hâllerıyla gönüllere muhteşem bir 'âhenk' içersinde huzur, güven ve haz verirler.

Abdurrahim Karakoç, Türk şiirinde, hece vezninin en önde gelen isimlerinden biridir. Her şâir gibi, O da, şiirlerinde değişik mevzûları ele almasına rağmen, esas'ta, onları, 'insan ve toprak' üzerine inşâ etmektedir.

Tabîî ki, bu sathî ifademiz, yeterli değildir. 'İnsan ve toprak üzerine inşâ', ne demektir? 'İnsan', 'millet'e; 'toprak' ise, vatan'a tevcihtedir. Millet, Türk milletidir; vatan, Türk milletinin yaşadığı coğrafya(lar)dır. Türk kelimesi, İslâm kelimesiyle kaynaşmış; vatan kelimesi, Turan'a kadar uzanır.

Türk-İslâm ve Turan, müşterek ülkülerle tezyîn edilmiş 'millî kültür' ile ifade edilir: Türk Kültürü!

Abdurrahim Karakoç için Kahramanmaraş-Elbistan-Ekinözü ne kadar vatan'sa, Anadolu'nun her köyü, kasabası, şehri de o kadar vatan'dır. Ekinözü ne kadar vatan'sa, Kırım, Kerkük, Doğu Türkistan, Üsküp, Bakü de o kadar vatan'dır.

Oğulları Türk-İslâm ile Enderhan'a ithaf ettiği "Hedef" başlıklı şiirinde, bu temenni ve ülküsünü en yakınları nezdinde herkese ulaştırmaktadır. Şiirin ilk iki mısrası bile, O'ndaki 'insan-toprak' münâsebetini îzâha yeterlidir:

"Çıktık Ötüken'den günün birinde, / Yıkandık Mekke'nin tevhid nurunda. "

"Çıktık..."; 'biz'iz. Türk milletidir. "Ötüken", ikamet ve çıkış/hareket merkezimizdir. "Tevhid nûru", Türk'ten asla ayırmadığı 'îmân' ışığımız/güneşimizdir.

Abdurrahim Karakoç'un iki şiiri var ki, ikisi de "Allah'ın izniyle" diye başlıyor. Dilâver Cebeci'ye ithâf ettiği "Senet" adlı şiirinde:

"Allah'ın izniyle Anadolu'ya, / Yağacak bir rahmet biz geleceğiz;

Sarıldı çekirdek toprağa, suya; /Durmaz bu ha-

reket, biz geleceğiz!

(...) Kiracak kabuğu mukaddes mânâ; / Bin çalkal vızgelir bir tek aslana.

İlân ediyoruz dosta, düşman: /Geleceğiz elbet, biz geleceğiz!"

Şiirde; "Alah'ın izniyle..." ve "biz geleceğiz" ifadeleri, kilit ifadelerdir. Allah'ın izni/emri, îmânımızın temelidir. "Biz"; "Çıktık"taki "biz'in aynısı yâni Türk milletidir.

Şâir, her kelimesinde ve her mısrasında 'kararlı', 'hırslı' ve 'iddialı'dır.

Karakoç; "Senet" şiirindeki bu'kararlılığı,hırsını ve iddiası'nı,"Selâm" şiirinde de sürdürür. Aslında, "Selâm" şiiri, bir bakışla 'hamâset' şiiri gibi kendini gösterse de, içinde derin içtimâî-târihî-dînî ve millî telkinler bulunmaktadır. Hitabı ise, gelecek nesillere ümit, telkin ve tavsiyedir:

"Allah'ın izniyle millî devleti, / Kuracak sizsiniz, selâm sizlere!

Mukaddes vatandan zulmü, zilleti,/ Sürecek sizsiniz, selâm sizlere!

Kutsal seren sayıp Tanrıdağı'nı, / Dikecek bozkurtlar Türk bayrağını.

Turan birliğinin altın çağını / Görecek sizsiniz, selâm sizlere!

Sizedir cesaret, iman, intizam; / Bâtıla, taklide yoktur iltizam.

Herkese adalet, âleme nizam / Verecek sizsiniz, selâm sizlere!

Soyunuz neciptir, dâvânız gerçek; / Aydınlık yarınlar geldi-gelecek...

Türk-İslâm mührünü kalplere tek, tek / Vuracak sizsiniz, selâm sizlere!

Sabrımız taşarsa deliyiz-deli... / Ve bunu dost, düşman böyle bilmeli.

Türklüğü bölmeye uzanan eli / Kiracak sizsiniz, selâm sizlere!

Zalimin, hâinin, korkağın, körün / Açtığı yaralar derindir, derin!

Bu günkü hesabı inşallah yarın / Soracak bizsiniz, selâm sizlere!"

Şiirin hemen girişinde, ilk iki mısrasında, "Allah'ın izniyle", "millî devlet" ve "siz", ifadeleri, ardarda üç mihver unsurdur. "Devlet", millet'i toplayan ana çatıdır. Bunun da "millî" olması şarttır. Millî olmayanın 'devlet' olması düşünülemez.

Şâirin,"siz" dediği de, aslında "biz"dir veya "biz'in devamı olan gençliğimiz/istikbâlimizdir.

Burada, dikkat çekmek istediğim bir husus daha var. Şâir, son iki mısrada, "hesap" sormayı nefsânî bir tavır

olarak düşünmemektedir. Tıpkı yukarıda “ Allah’ın izniyle dediği gibi, burada da “İnşallah” demektedir.

Çünkü; “ İnşallah-İnşâallah (Ar. in “eğer”, şâe “diler, ister ve Allah ile in-şâa’llâh)”Eğer Allah isterse, Allah nasip ederse” anlamında dilek sözü”dür.(Bknz: Misalli Büyük Türkçe Sözlük, İlhan Ayverdi, Kubbealtı Lugatı, İstanbul 2011, sy. 566)

Bunların ardından, diğer unsurlar sıralanır: “vatan, Tanrıdağı, Bozkurtlar, Türk bayrağı, Turan birliği, adalet, necip soy, gerçek dava, Türk-İslam mührü,Türklüğü bölmeye uzanan el” ve “zalim, hâin, korkak,kör”den, “ inşallah”, “hesabı...soracak sizsiniz”

Şâir; bütün endişelerini sıralarken, ‘çözüm’ çârelerini de, gelecek nesillere gösterir. Bunda da asla ümitsiz değildir. Hattâ ‘ısrarlı’dır.

Abdurrahim Karakoç’un şiirlerinde ‘sır’ yâni, gizlilik, örtülülük, kapalılık yoktur. ‘Gerçekçi şâir’, tâbiri, tam O’na göredir. Hâdiseleri, büyük bir cesâretle, olduğu gibi nakleder.

Hicivlerinde, ‘uyarıcı’, ‘ikâzcı’, ‘telkinci’ ve çözümücü’dür. ‘Tavsiye’ ve ‘nasihat’ kelimeleri, O’nun hiciv tarzı için çok yumuşak kalabilir. Aşağılamaktan, hakarete varan söz söylemekten kaçınır. Ammâ, hicvin gereği ne ise, onu da yerine getirir. Bu bakımdan, ‘iğne’leri, ‘çuvaldız’ seviyesindedir ve oldukça tesirlidir.

Şiirlerindeki fikir temeli ‘İslâmî’dir. Hemen hemen her şiirinde iki temel unsur bulunur. Bunlar: Müslümanlık ve Türklük’tür. Bu yönden, tarzları farklı olsa da, Abdurrahim Karakoç’la, en çok Ârif Nihat Asya, Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu ve Yavuz Bülent Bâkiler’in müstereklik taşıdığını düşünüyorum. Bunların hiçbiri kuru, acındırmaıcı, yavan ve Anadolu’ya dışardan bakan bir ‘Anadoluculuk ‘ hedefinde değildirler. Bu şâirler; Anadolu’da yaşamış, onunla hemhâl olmuş, bütün varlığını ve benli-

ğini Anadolu’nun târihî hüviyetiyle kaynaştırmış gönül adamlarıdır.

Bu ‘millet’, Nuh aleyhisselâm’ın oğullarından Yâfes’in Türk adlı oğlunun neslidir.

Bu millet; Asr-ı Saâdet Dönemi’nden sonra İslâm’a en çok hizmet eden millettir.

Bu bakımdan, ‘Türk ve İslâm’ diye beyan edilen bu iki vasıf veya unsur, şâir Karakoç’un şiirlerinde dâimâ birinci p(i)lândadır. Ancak, hemen şunu ifade etmeliyim ki, Karakoç’un bu iki unsuru öne çıkarması, başka mevzûlara uzak durduğu anlamına gelmez. Çünkü İslâmiyet, ferdî ve içtimâî mes’elelerimizin hâll edilmesinde en önemli “ Kılavuz”umuzdur. Kur’ân-ı Kerîm ve hadîs-i şerîfler, aslî kaynaklarımızdır.

Karakoç’un, her sosyal hâdiseye bakışında ve ona çözüm arayışında, başta bu iki ana kaynak müessir olmaktadır. “Mihriban”daki aşkında da bu vardır, “Anadolu’da Bahar”ında bu vardır, “Hasan’a Mektuplar”ında da, “Bozkurt’a Mektup”ta da bu vardır.

“Mihriban’dan :

“Sarı saçlarına deli gönlümü / Bağlamışlar, çözülmüyor Mihriban.

Ayrılıktan zor belleme ölümü / Görmeyince seziyor Mihriban.”

“ Anadolu’da Bahar”dan:

“İlkbaharı geldi Anadolu’nun / Silifke’de çiçek açtı nar şimdi.

Her tarafı yeşillendi Bolu’nun / Sultandağı benek benek kar şimdi.”

“Hasan’a Mektuplar”dan:

“Çok oku, çok düşün, çok şeyler anla / Aha bu mektubu alınca Hasan.

Mânalar iplikten incedir amma / Kelimeler biraz kalınca Hasan.”

“Bozkurt’a Mektup”tan:

“Türkiye’nin ahlâkını bozanlar / Sosyalizme par-ketti mi yaz hele.

Vatandaşın derisini yüzenler / Karısına kürk etti mi yaz hele.”

Abdurrahim Karakoç; insanımızın dertlerini birebir hisseder, yaşar, onlarla hemhâl olur, bu sıkıntıları salâhiyetli ve mes’ul mercilere en dokunaklı bir tarzda ulaştırır. Tıpkı “Hasan’a Mektuplar”ındaki gibi, “Vasiyet”, “Tohdur Beğ”, “Hakim Beğ”, “Mebus Beğ”... şiirlerinde de sosyal mes’elelerimizi çarpıcı bir üslûpla söylemekten çekinmez.

“Vasiyet” şiirinden:

“ İmansız askerin, korkak paşanın / Bir boyuna, bir de enine tükür.

Kaçarken vurulup yere düşenin / Bir leşine, bir de kanına tükür.”

“Tohdur Beğ”den:

“Avrat yeğın sayrı, benim karnım aç /Keyf için gelmedik bura tohdur beğ.

Fukara harcından yaz da bir ilâç, /Olsun derdimize çare tohdur beğ.”

“Hakim Beğ”den:

“Gene tehir etme üç ay öteye / Bu dâva dedemden kaldı hâkim beğ.

Otuz yıl da babam düştü ardına /Siz sağolun, o da öldü hâkim beğ.”

“Mebus Beğ”den:

“Vallahi sıtkımı sıyırdım senden / Tiksintimi naz belleme mebus beğ.

Yoksulluktan yanan kara bağrımı / Isınacak köz belleme mebus beğ.”

Abdurrahim Karakoç, Türk milletinin an’anelerini bütün incelikleriyle kavrayan bir yapıya sahiptir. Bu yüzden; iç içe, gönül gönüle beraberce yaşadığı bu milletin en hassas noktalarına kadar nüfûz etmesini çok iyi bilir. Zâten O’nun, mizaça îtibâriyle, gayet rahat ifade edebilme hususiyeti vardır. Seçtiği kelime veya deyimleri kullanırken hiç zorluk çekmez. Hiçbir şiirlerinde asla ‘yapmacık’ yoktur. Gerek kafiye seçiminde ve gerekse mısralar arasındaki fikir bağlantılarında asla sıkıntılı-zorlamalı bir edâya rastlamamız mümkün olmaz. ‘Rahat söyleyişi’, şiirlerinin ‘murakabesiz, başıboş olduğu’ mânasında değildir. Kat’iyyen!..

Bir çok şiirinde, bir sohbet ânındaki konuşma edâsı vardır. Meselâ:

“ Gene tehir etme üç ay öteye /Bu dâva dedemden kaldı hâkim beğ”

Veya:

“ Vallahi sıtkımı sıyırdım senden / Tiksintimi naz belleme mebus beğ.”

Bunlardan sâdece ikisidir.

Yine; hem söyleniş, hem âhenk ve hem de ilgililerine verdikleri mesajın samimiyeti bakımından,

“Mihriban”daki:

“Sarı saçlarına deli gönlümü / Bağlamışlar, çözülmüyor Mihriban

Ayrılıktan zor belleme ölümü / Görmeyince seziyor Mihriban”

Mısraları ile,

“Mebus Beğ”deki:

“Yoksulluktan yanan kara bağrımı / Isınacak köz belleme mebus beğ”

Mısraları ne kadar da müstereklik taşımaktadır.

Sözlerimi, O’nun, Türk milletinin nerelerden, hangi bâdirelerden sökün edip geldiğini, nasıl çile ve sıkıntılarla boğuşarak mücâdeleler vererek bugüne ulaştığını ve bugün, dışından ve içinden ona musallat olan şer güçlerin kimler olduğunu ve yarınlara nasıl yürümemiz gerektiğini anlatan “Vur Emri” başlıklı şiirini naklederek bitirmek istiyorum.

“Vur Emri”,aslında, “dur, düşün, aklını başına al ve yürü” emri’dir. “Vur Emri”; başındaki ve içindeki “vur” un aslî mânâsındaki ‘şiddet, korku ve öfke’nin icrâsını veya ifâsını değil, mensuplarına ‘uyarı’ yı dile getirmektedir.

Şiirde görüleceği üzere, ana unsurlar peşpeşe sıralanmaktadır: Türklük, Bayrak, Fetih (Çağ açış), Allah, Toprak (vatan) birer târihî ve kültür unsuru olarak takdîm bulmaktadır.

Başta da ifade ettiğim gibi, şiirde, ‘insan ve toprak’ ile, bunların irtibatlı bulunduğu hususlara şâhit oluruz. Zîrâ; bir mısrasında geçen “Bu dine, bu ırka ve bu toprağa “ ifadesi, mes’elenin özünü ortaya koymaktadır:

“ Bir haber dolaşır semâda pulpul; / Kılınçlar bilensin, akın var Çin’e,

Yiğitler at sürer düşman içine, /Tarihe hükmeden bir ses duyulur,

-Vur;TÜRKLÜK aşkına vur!

Yüklenir bir ülke oymak ve avul, / Sel olur ordular, batıya akar.

Uçar elden-ele bozkurtlu bayraklar, / Emreder bir başbuğ, sade ve vakur:

-Vur! BAYRAK aşkına vur!

Karışır top sesi, nal sesi, davul... / Çağdan çağa çığır açar gemiler.

Bir hâkan atını denize sürer / Ve der ki “-Yıkılsın Bizans’ı koruyan sur,

-Vur! FETİH aşkına vur!

Ya...İşte tarihin böyledir oğul! / Geçmişten hız al-sın geleceğin de,

Göster Türklüğünü tunç bileğinle,/ Bu dine, bu ırka ve bu toprağa

Sataşmak isterse herhangi gâvur:

-Vur! ALLAH aşkına vur!

Parçalanmak istenir bir ülke, Anadolu’dur:/ Şahlanır bir anda bin yıllık hınçlar;

Eser poyraz poyraz eğri kılınçlar, / Kütahya dü-zünde kelle savrulur

-Vur! TOPRAK aşkına vur!”

Bu vesîleyle, O’nu rahmetle anıyorum. Rûhu şâd, mekânı cennet olsun!

100 YILDIR DİNMEYEN ACI: SARIKAMIŞ...

Osmanlı'nın, Türk Ordusu'nun, Türk Dünyası'nın, Kafkasların hatta dünyanın kaderini değiştirebilecek 'dahiyane' plan hangi hatalar yüzünden felakete dönüştü... Suçlu Enver Paşa mı? Yoksa Enver Paşa'ya ayak uyduramayan ve emirlerine uymayan komutanlar mı? Sarıkamış Harekâtı gerekli miydi?

Aralık 1914... 1.Dünya Savaşı yıllarında büyük bir Türk ordusunun düşman ateşinden çok dondurucu soğuklar, açlık ve hastalıklar yüzünden Sarıkamış civarındaki karlı dağlarda neredeyse tamamen yok olması 100 yıldır tartışılan bir konu...

Sarıkamış yenilgisi, sadece büyük bir ordunun yok olmasına neden olmakla kalmadı. Etkilerini bugün bile hissedebildiğimiz bir felâketler dizisine de yol açmıştır. Yenilginin ardından Kafkas cephesindeki dengenin Ruslar lehine bozulması üzerine Doğu Anadolu'daki Osmanlı vilayetleri işgale uğramış, işgal yıllarında bölge, eşine az rastlanır derecede büyük bir tahribata maruz kalmış, yöre halkından milyonlarca insan ya hayatını kaybetmiş ya da yerini yurdunu terk ederek başka bölgelere göç etmek zorunda kalmıştır. Bu bakımdan Sarıkamış harekâtı yakın tarihimizin en önemli olaylarından birisidir.

Bu acı olayda şehit sayısının 90 bin mi yoksa 35 bin mi olduğu, dönemin Harbiye Nazırı Enver Paşa'nın 'hatalı' olup olmadığı 100 yıldır tarihçiler tarafından hep sorgulandı...

Biz Sarıkamış felaketine farklı bir açıdan bakmaya çalışacağız. Öyle ki 100 yıldır 'olayın müsebbibi', 'baş suçlusu' olarak gösterilen Enver Paşa'nın torunu Osman Mayatepek'in basına yansıyan ancak beklenen reaksiyonu göstermeyen açıklamaları herkesin meseleye bakış açısını bir anda değiştirdi.

Bu haber dosyamızda Enver Paşa'nın torunu Osman Mayatepek'in açıklamalarının yanısıra merhum yazar Nevzat Köseoğlu'nun "Şehit Enver Paşa" kitabından, Doç. Dr. Tuncay Ögün'ün tarihtarih.com'da yayınlanan, "Kafkas Cephesinde Kader Anı: Sarıkamış Harekâtı ve Sonuçları" başlıklı yazısından ve Gencay Dergisi'nden Recep Bayram'ın "Münevver

Enver Paşa" başlıklı yazısından kesitler sunacağız. Ve elbette biz tarihi tarihçilerin tartışmasına bırakacağız.

"SARIKAMIŞ TAMAMEN BİR 'VATAN MÜDAFAASIDIR' VE KAÇINILMAZDIR"

Osman Mayatepek / Enver Paşa'nın torunu

"En acıklı olan nokta ise temcit pilavı gibi pişirilip sürekli karşımıza çıkarılan '90 bin askerimiz donarak öldü' yalanıdır. Sarıkamış tamamen bir vatan müdafaasıdır ve kaçınılmazdır. Özet olarak, Harbiye Nazırı Enver Paşa ve Erkanı Harbiye Başkânı General Bronsart Schellendorf tarafından, Noel dönemine rastlayacak ve Rusları sürpriz bir karşı hücum ile mağlup etmeye yönelik bir teşebbüstür. Maalesef basının bir bölümü bile, genel olarak, ciddi araştırmalar yapmadan veya 'magazin' havasında bazı şahıslar gibi tarihi çarpıtıp gazete sayfalarını süsleme çabası içindedir. 98 sene geçmiş olmasına rağmen Sarıkamış hala gerektiği gibi değerlendirilmemiştir. Bilhassa 1920'den itibaren siyasi çekişme malzemesi olmuştur. Amaç nettir: Rus orduları Batı cephesinde Almanlar ile harp içindedir. Bizim cephe de ise çok az sayıda (100 bin civarı) asker kalmıştır. Rus ordusunun bir kısmı Sarıkamış civarındadır ve yanlış cephelenmiştir. İlk Rus saldırıları Kasım'da (1914) Köprüköy ve Azap Muhabereleriyle başlamıştır. Burada 3. Ordu Komutanı Hasan İzzet Paşa büyük bir hata yapıyor ve Rusları yenmesine rağmen takip edip son darbeyi vurmak yerine, orduyu 15 km geriye çekiyor. Yani savaşı kazanan taraf kaçan düşmanı kovalamıyor, geri çekiliyor. Hatta Rusları takip etse Sarıkamış'a ihtiyaç olmazdı. Ruslar Erzurum'a gelmişler, sen onlarla Köprüköy ve Azap' da savaşıp yenmişsin ve Sarıkamış'a çekilmeye

zorlamışsın ama taarruz edip tamamen mağlup etmek yerine geri çekiliyorsun. Enver Paşa'nın emirleri yerine getirilseydi Sarıkamış zaferle biterdi. Bir de hep iklim şartlarından bahsetmeye bayılırlar. Hava soğuktu falan. Bu bir savaş ve nerede, ne zaman ve hangi şartlar altında gerekiyorsa savaşacaksın. Şayet komutanlar Enver Paşa'nın emirlerini yerine getirseydi Sarıkamış zafer ile biterdi.

"BU HATA SARIKAMIŞ FELAKETİNE SEBEP OLAN EN BÜYÜK NEDENDİR"

Sarıkamış, bu taarruz gerçekleşmeyince Rus takviye kuvvetleri tarafından güçlendirilmiş ve malesef savunma yapmak da bile zorlanacak olan Ruslar demiryolu ile nakliye avantajıyla 31 Aralık'ta taarruz edecek duruma gelmiştir. Netice: Sarıkamış Harekâtı son derece iyi hazırlanmış bir plandı. Kış aylarında yapılması hatadır masalına gelince; baskın niteliği

taşıyan her askeri hareketin düşmanın beklemediği yerde ve zamanda olması zaruridir. Bizim akıl hocaları bugün ne kadar böyle bir mevsimde hareket yapılmazdı dıyorsa, emin olun Ruslar'a o zaman aynı şeyi düşünüyordu. Alternatif olarak Ruslara herhalde "yahu şu kara kış da harp etmeyelim, bahar gelsin, çiçekler açsın, bir mangal ziyafeti yapıp, bir güzel savaşalım" diye bir alternatif düşünmek ancak Charlie Chaplin filmlerinde olabilirdi."

RUS GENERALİN İTİRAFI

Mayatepek sözlerini şöyle tamamladı; "Aradan 100 yıla yakın zaman geçti, temcit pilavı gibi ısıtıp hala aynı tepsi içinde sunuyorlar ve bunun adı tarih oluyor! Tabii ki bazı kimseler 'Enver Paşa'nın torunu objektif olamaz ve Paşa'yı korumak içgüdüğü ile subjektif bir analiz yapıyor' diyecektir. Önerim, ciddi olan kaynaklardan araştırmak ve okumaktır. Hakikat eninde sonunda kaçınılmazdır. Bir kesin hakikat ise Rus Ordusu Sarıkamış sayesinde durdurulmuş, ciddi bir zayıt vermiş ve 1916 senesinin sonlarına kadar bölgede bir daha hareket edememiştir. Bazılarına göre Sarıkamış' da herkes donarak öldüğüne göre, Rus zayıtları ve 1,5 sene boyunca doğuda kıpırdamayacak duruma gelmelerinin tek sebebi, safsatacılar tarihçilerimize göre, muhtemelen. "Türklerle ayıp olmasın diye toplu intiharlara karar verip 25 bin kadar Rus askerinin bunu gerçekleştirmesidir. Daha ne diyebiliriz. Yakın tarihimizin müessif hadiselerinden Sarıkamış Harekâtı'nın bir macera oldu-

can ile birleştiğin andan itibaren ikmal derdi kalmıyor ve tabii ki petrol kaynaklarına sahip oluyorsun. Rakamlar ise tam bir palavra. En şiddetli dönemde 3. Ordu'nun toplamı 118,000 kişi iken ve bunun ancak 75 bin kişisi muharip sınıfında olan bir ordu nasıl olurda 90,000 şehit verir. '90 bin askerimiz Allahuekber Dağları'nda donarak öldü' bir karalama kampanyasından başka bir şey değildir. Ciddi kaynaklar ve Genel Kurmay arşivleri hastalıktan ve savaştan ölenler dahil kayıp sayısını 35 bin civarında olarak veriyor.

"RUS ORDUSU SARIKAMIŞ SAYESİNDE DURDURULDU"

Mayatepek sözlerini şöyle tamamladı; "Aradan 100 yıla yakın zaman geçti, temcit pilavı gibi ısıtıp hala aynı tepsi içinde sunuyorlar ve bunun adı tarih oluyor! Tabii ki bazı kimseler 'Enver Paşa'nın torunu objektif olamaz ve Paşa'yı korumak içgüdüğü ile subjektif bir analiz yapıyor' diyecektir. Önerim, ciddi olan kaynaklardan araştırmak ve okumaktır. Hakikat eninde sonunda kaçınılmazdır. Bir kesin hakikat ise Rus Ordusu Sarıkamış sayesinde durdurulmuş, ciddi bir zayıt vermiş ve 1916 senesinin sonlarına kadar bölgede bir daha hareket edememiştir. Bazılarına göre Sarıkamış' da herkes donarak öldüğüne göre, Rus zayıtları ve 1,5 sene boyunca doğuda kıpırdamayacak duruma gelmelerinin tek sebebi, safsatacılar tarihçilerimize göre, muhtemelen. "Türklerle ayıp olmasın diye toplu intiharlara karar verip 25 bin kadar Rus askerinin bunu gerçekleştirmesidir. Daha ne diyebiliriz. Yakın tarihimizin müessif hadiselerinden Sarıkamış Harekâtı'nın bir macera oldu-

ğu ve bir maceraperest olan Enver Paşa'nın bu harekâtla Almanların Avrupa cephesindeki yükünü hafifletmek uğruna, 90.000 askeri Sarıkamış dağlarına gömdüğüne dair ülkemizde yanlış fakat yaygın bir görüş vardır. Bu görüş büyük ölçüde, İttihatçılar ve dolayısıyla Enver Paşa aleyhine adeta bir karalama kampanyasının başlatıldığı mütareke döneminde yazılan eserlerin etkisiyle oluşmuştur. Sarıkamış Harekâtı'na 9. Kolordu Kurmay Başkanı olarak katılan Şerif Köprülü'nün, Enver Paşa'ya karşı duyduğu husumetin etkisinde kalarak yazdığı anıları, Enver Paşa ve Sarıkamış Harekâtı'nı karalama kampanyasının öncülüğünü yapmıştır."

"KOMUTANLAR ENVER PAŞA'YA AYAK UYDURAMADILAR"

Nevzat Köseoğlu /Şehit Enver Paşa Kitabından...

'Komutanlar Enver Paşa'ya ayak uyduramadılar. Plana uymayan bu komutanlarda Enver Paşa hakkında olumsuz propagandayı yapan komutanlardır. Sarıkamış bir vatan müdafaasıdır. Şehit sayısı ile siyaset yapmak alçaklıktır. Çanak-kale'de 250 bin şehit verdik. Hiç kimse hesap soruyor mu? Yok'

DOÇ. DR. ÖĞÜN: "HAFIZ HAKKI PAŞA EMİRLERE UYMADI"

Doç. Dr. Tuncay Öğün / Türkler Ansiklopedisi 13. Cilt / Kafkas Cephesinde Kader Ânı: Sarıkamış Harekâtı ve Sonuçları

Sarıkamış Harekâtı'nın üzerinden 86 yıl gibi uzun sayılabilecek bir zaman geçtiği için bugün bu harekâtı, mütareke günlerindeki duygusal ortamın etkisinde kalmadan daha gerçekçi olarak değerlendirmek şansına sahibiz. Böyle bir değerlendirme yapıldığında Sarıkamış Harekâtı'nın yiyecek, kışlık donanım ve ulaştırma hizmetlerinin eksik olmasına rağmen oldukça yüksek bir başarı şansına sahip olduğu söylenebilir. Kuşatma harekâtının amacını anlamakta geciken Rus komuta heyetinin şaşkınlık içerisinde yaptığı büyük hatalar da bu şans bir kat daha artırmıştır. Ancak benzer hatalara Türk komuta heyetinin de düşmesi, özellikle 9. Kolordu Komutanı İhsan Paşa ile 10. Kolordu Komutanı Hafız Hakkı Bey'in verilen emirlere uyma konusundaki isteksizlikleri ve hadiselerin en kritik anında Sarıkamış'a tesadüf eseri bir miktar Rus kuvvetinin gelmesi, zafer şansını beliren Türk ordusunun büyük bir yenilgiye uğrama-

sına neden olmuştur. Nitekim bu harekât sırasında Rus ordusunda görev yapan Maslofki ve Nikolski gibi subaylar da harekâtın, başarı şansı yüksek, cüretkâr bir taarruz olduğunu ve kendileri için ciddi bir tehlike oluşturduğunu kabul etmişlerdir. Onlara göre kahramanca çarpışan Türk askerleri, harekâtın ilk günlerinde galip gelebilecek durumdayken, Enver Paşa'nın maiyetindeki üst düzey komutanların inisiyatif sahibi olmamaları nedeniyle bunu başaramamışlardır.

"ERZURUM'A KADAR GELEN RUSLARLA SAVAŞMAK KAÇINILMAZDI"

Recep Bayram / Gencay Dergisi

1.Dünya Savaşı'na girilmesi nasıl kaçılmazdıysa da 1 Kasım 1914 günü hududu geçerek Erzurum'a kadar giren Ruslarla savaşmak da o kadar kaçınılmazdı. 7-12 Kasım Köprüköy ve 17-20 Kasım Azap muharebeleri, Rusların büyük oranda engellenmesine vesile olmuştur. 90.000 şehit verildi gibi safsataları, Genelkurmay Başkanlığı'nın yayınladığı Sarıkamış Raporu yalanlamaktadır. Rusların 30.000 civarında ölü verdiği bu savaşta Türkler 60.000 civarında şehit vermiştir. Evet, askerlerimizin bir kısmı donarak şehit olmuştur; üzücüdür ancak birçoğu da Tifo gibi yaygın hastalıkların getirdiği kötü sonuçla şehadete ermiştir. Rusların silah ve mühimmat gücünün fazla olması da savaşın en büyük yönlendirici unsuru olmuştur. Ancak Rusların gelişi güzel işgalinin önüne geçilmiştir. Doğu Anadolu bölge insanına yaşamsal bir ders verilmiş, Ermeni çetelere ve Ruslara karşı da bu bölgenin nasıl savunulması gerektiği ile ilgili ruhsal bir gücün fitili ateşlenmiştir.

Bursa Uluabat Gölü içinde yer alan Gölyazı Köyü açık hava müzesi gibi...

TÜRKİYE'NİN TEK 'ADA-KÖYÜ': GÖLYAZI

Tüm bu zenginlikleri Gölyazı'yı bir açık hava müzesi haline getirmek için yeterli. Ancak bunun yanında tarihin getirdiği değerlere günümüz sanatçıları da destek olmuş ve köyün çeşitli yerlerine eserlerini bırakmış. Bunlar sokakta sergilendiği için köy içinde yapacağınız bir gezide beklemediğiniz bir anda karşınıza Hollandalı, Fransız ve Kanadalı sanatçıların bir eseri çıkabiliyor.

Eski adı Apollonia olan Gölyazı Köyü, Bursa Uluabat Gölü içinde yer alan bir köy... Bursa'ya 35 km. uzaklıkta. Bursa-İzmir istikametinde sol tarafta kalıyor.

Türkiye'nin ilk 'ada-köy'ü Gölyazı'ya genellikle denizyolu ile ulaşılabilir. Karayolu ile ulaşabilmek için ise suların çekilmesini beklemek gerek.

Köyün geçim kaynağı tatlı su balıkları ve incir. Yazın ve bahar mevsimlerinde çok uğrak yerdir Gölyazı...

YARIMADA ÜZERİNE KURULU BİR KÖY

Bursa ili sınırları içerisinde iki gölü barındırıyor. Bu göller her ikisi de hem doğal güzellikleri, hem doğası hem de kıyılarında yer eden antik dönemlere ait yerleşimleriyle dikkatinizi çekebilecek İznik ve Uluabat Gölleri. Bu iki gölden Uluabat kıyısında kurulmuş olan Gölyazı, 2009 yılında suya bağlı turizm temalı bir yarışmada finalistleri arasında yer almayı başardı.

Gölyazı, Uluabat Gölü'nde karaya çok dar bir yolla bağlanan bir yarımada üzerinde kurulu. Hatta yakın zamanlara kadar sonbahar ve kış aylarında yükselen sular nedeniyle ulaşım yalnızca

bir köprü vasıtasıyla sağlanabilmiş. Bundan dolayı köyün bulunduğu yeri bir ada olarak da adlandırmak mümkün. Bu korunaklı konumu da doğal olarak tarihte ve özellikle Bizans Dönemi'nde yerleşim görmesinin başlıca nedeni olmuş.

TARİHİ KENTLER BİRLİĞİ'NE DE ÜYE...

Köyün eski adı olan Apollonia aynı zamanda Uluabat Gölü'nün de antik dönemlerdeki ismi. Bulunduğu coğrafyada en uzun geçmişe sahip yerleşimlerden birisi olmasına rağmen dar bir alanda kurulmuş olması modern yapıların eski dönem kalıntılarını büyük oranda ortadan kaldırmasını beraberinde getirmiş. Yine de bir bütün olarak birinci derece sit alanı olan Gölyazı, Tarihi Kentler Birliği'ne de üye.

Oldukça küçük ve tamamını birkaç saat içerisinde dolaşabilmeniz mümkün olduğu bir yerleşim olan Gölyazı'ya yapacağınız bir ziyaretle tarihini ortaya koyan kalıntıları bir arada görebilmeniz mümkün. Köyün girişinde karşınıza çıkacak üst örtüsü ve kapıları olmayan büyük kilisenin çok eski bir geçmişi yok ve 19. yüzyıl sonlarına ait. Aralarında iki yüz yaşında olanların da bulunduğu iki katlı cumbalı evleri ise Osmanlı Dönemi sivil

Gölyazı, Uluabat Gölü'nde karaya çok dar bir yolla bağlanan bir yarımada üzerinde kurulu. Hatta yakın zamanlara kadar sonbahar ve kış aylarında yükselen sular nedeniyle ulaşım yalnızca bir köprü vasıtasıyla sağlanabilmiş. Bundan dolayı köyün bulunduğu yeri bir ada olarak da adlandırmak mümkün.

mimarisinin dikkat çekici örnekleri arasında yer alıyor. Bunlardan doksan kadarı koruma altına alınmış durumda. Köyün uzun tarihini ortaya koyan daha eski zamanlara ait kalıntılardan Roma Dönemi'ne tarihlendirilen tiyatrosunu adanın güneyindeki Zambaktepe'de, antik su kemerleri ve mezar yapılarını ise Deliklitaş'ta görebilirsiniz.

AÇIK HAVA MÜZESİ GİBİ...

Köyün girişinde ve gölün kıyılarında izlerini yer yer takip edebildiğiniz surlar ise Roma Dönemi'ne ait bölümleri de olmasına rağmen büyük oranda Gölyazı'nın askeri yönüyle daha çok öne çıktığı Bizans Dönemi'ne tarihlendiriliyor. Eğer tarihe meraklıysanız bir tekne yardımıyla gölün içindeki diğer adaları da ziyaret etmenizi öneriyoruz. Bu adalar oldukça küçük ve yerleşim de görmemiş yerler. Bununla birlikte önemli kalıntılar barındırıyor. Bunlardan Kız Adası'nda Roma Dönemi'ne tarihlendirilen ve hem eski kente hem de göle ismini veren Apollon'a adanmış Apollon Tapınağı'nı, Halilbey Adası'nda ise Bizans Dönemi'ne ait bir kilisenin kalıntılarını görebilirsiniz.

Tüm bu zenginlikleri Gölyazı'yı bir açık hava müzesi haline getirmek için yeterli. Ancak bunun yanında tarihin getirdiği değerlere günümüz sanatçıları da destek olmuş ve köyün çeşitli yerlerine eserlerini bırakmış. Bunlar sokakta sergilendiği için köy içinde yapacağınız bir gezide beklemediğiniz bir anda karşınıza Hollandalı, Fransız ve Kanadalı sanatçıların bir eseri çıkabiliyor.

TATİLDE 'NASILOLSA YÜZÜYORUM KİLO ALMAM' DEMİYİN

Yaz mevsiminin gelmesiyle birlikte bütün bir yıl hayalsi kurulan tatil planları da hayata geçmeye başladı. Pek çok kişi yaz tatili öncesi diyetlerle fazla kilolarından kurtuldu ancak işin önemli kısmı şimdi başlıyor. Tatilde birbirinden lezzetli yemeklere karşı koymak, sağlıklı beslenmek ve kilo almamak için bazı önlemler almak gerekiyor. Uz. Dyt. Yeşim Çelik, tatilde sağlıklı beslenme hakkında bilgi verdi.

Açık büfelerin cazibesine kapılmayın

Son yıllarda büyük şehirlerde yaşayan ve dinlenmeye az zaman ayırabilen çalışan insanların tatil anlayışı "her şey dahil" hizmetlerin yer aldığı bir kavrama dönüştü. Ancak sınırlı da olsa bu tatil günleri bazen kilo konusunda sıkıntılara hatta sağlık sorunlarına neden olabilmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken en önemli nokta 1-2 dakikada yenilen kalorili bir yiyeceğin yakılması için 2 saatten uzun süre egzersiz yapılması gerektiğidir. Bu nedenle tatil döneminde 'nasıl olsa yüzüyorum' diyerek besin alımını artırmak doğru bir davranış değildir.

Ballı reçelli kahvaltıdan uzak durmak gerekiyor

Kahvaltıda bal ve reçel gibi tatlı yiyecekleri tüketmemek gerekmektedir. Çünkü ilerleyen saatlerde kişi dondurma, meyve veya tatlı yemek isteyebilir. Tatlı için arkadaşlar ve aile ile ortak tabak hazırlanması önerilmektedir. Sadece tadımlık birkaç lokma alacak şekilde daha çok hafif tatlıları tercih etmeye çalışılmalı, sütlü tatlılar, dondurma, meyve salatası, dondurmali içecekler, buzlu meyveli içecekler seçilerek şerbetli ve hamurlu tatlılardan kaçınılmalıdır. Tatlı yanında kaymak ve krema gibi yağlar tüketilmemelidir.

Baharatlar iştah açıyor

Yemeklerle beraber en çok tüketilen besin ekmek olduğundan tatildayken masada ekmek bulundurmamak veya 1-2 dilim tahıllı ekmeği tabağa almak yeterli olacaktır. Yemeklere konulan baharatlar tat değiştirerek iştah artışına neden olabilmektedir. Özellikle bol baharatlı ve acılı besinlerin tüketiminden kaçınılmalıdır. Öğün atlamak bir sonraki öğünde aşırı besin tüketilmesine yani gereksiz kalori alımına neden olacaktır. Atlanan öğünden sonra tüketilen besinlerin çoğu yağ olarak vücutta depolanmaktadır.

Günde en az 2- 3 litre su için

Vücut suyunu dengede tutabilmek için günde en az 2-3 litre su içilmelidir. Her yemekten önce 1 bardak su tüketmeyi alışkanlık haline getirmek önemlidir. Yaz günlerinde serinletici alternatifler olan meyveli sodalar ve karışımlar serinlemeye yardımcı olacaktır.

Egzersize ara verilmemeli

"Tatil dinlenmek demektir" düşüncesi ile fiziksel aktivitelerden kaçınmamak önemlidir. Yazın yüzme, hafif yürüyüşler ve bisiklet binme gibi aktiviteler tatilde de formunuzu korumaya yardımcı olacaktır.

Teknolojik öngörüler yapan Policy Horizons Canada, geleceğe yön verecek teknolojileri sıraladı. İşte onlardan öne çıkanlar...